

Ofa Gamir Gumazibar Ingangaribar

Akinafarim
O

Levitikas

Akar faragha zuim

Akinafarir kam, a Livaibar ingangaribav gei, kar ikizir God ofa gamir ingangarim damuasa miseveziba, me Israelian arazir Godin ziam fer arazimin ganamin adarasi. Akinafarir kam, an Akar Gavgaviba ko Arazir ofa gamir gumaziba damuamibav gei. Egha uaghan an aven, akar gumazamiziba men ikirimirim akiramiba, ko Godin ziam fer arazibar akaba, ko isar ekiabar dughiabar araziba iti, eghti gumazamiziba deraghvira dagh fogh dar gin mangam.

Arazir kabar mingarim kamakin: God a bar zue. A bar arazir aghuiba ko voroghira itir arazibagh ami. Kamaghin amizi, a tuavim Israelian akazi, me uan ikirimirim deraviram an gan, egh Godin boroghin ikiam. God uabi bar arazir aghuiba ko arazir voroghira itibagh ami, e uaghan a ko uari akuva, arazir a ifongezibar amuam. Bizir kam, a bizir bar faragha zuim, akinafarir kam a migei.

Israelian gumazamizir igiaba Godin akabagh fofoghasa, me Ofa Gamir Gumazibar Ingangaribar Akinafarimin sapta 16 ko 7in gari. Saptan kabar akar aghuir aviriba, gumazamiziba isi arazir aghuibara amusi men sure damuam. Akar kabar mam, Iesus gin uaghan an gun migei. Gumazamizir aviriba sapta 19:18in itir Arazibagh fo, “Ni uabira uabi gifongezu moghin, gumazamizir igharazibagh ifongegh.”

Ofabar Araziba

(Sapta 1--7)

¹⁻² Ikiavira Itir God, uabi bativamin Purirpenimin ikia, Israelia mikimasa Mosesin diazi a izi, ezi a kamaghin a migei, "Ian gumazitam Ikiavira Itir God bagh, ofan tam inigh mangisi, a uan bulmakaun tam, o sipsipin tam, o memen tam inigh mangi."

Ofan bar isia mighiriba

³ Egha Moses ua kamaghin migei, "Gumazitam izi ofan bar isia mighirim damusi, a uan bulmakaun okoruamin tongin bulmakaun apurir tam iniam, kar bulmakaun bar aghuir duaba an mikarzim gasighasighizir puvatizitam, a inigh mangi, Ikiavira Itir Godin navim an deraghsi, a bulmakaun kam inigh God bativamin Purirpenimin tiar akamin mangi. ⁴ Egh ofan bar isia mighirim damusi uan dafarim isi, bulmakaun kamın dapanim gisin anetigh, eghti Godin navim gumazir kamın deraghti, an ofan kam inighiva an arazir kuraba gin amadagham. ⁵ Egh a Ikiavira Itir Godin damazimin, bulmakaun kam misueghti, Aronin otariba, me ofa gamir gumaziba, me bulmakaun ghuziba isi, God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin itir ofa gamir dakozimin miriar 4plan da kavamang. Egh kamaghira me ghuzir kamın Ikiavira Itir God bagh ofa damu. ⁶ Eghti gin gumazir kam, ofan bar isia mighirimın bulmakaun kamın inim adeghe, an tuziba aghorarigh. ⁷⁻⁹ Egh asizimin muriam ko suemning, a deraghvira da ruegh. Eghti ofa gamir gumazim Aron, an ovavir boriba izi, daziba ofan bar isia mighirimın dakozim darigh, egh dar aborogh. Egh me dapanim ko ovim ko asizir otevilla bar da isi deraghvira avim darighi, avim dar isi mangiti da bar mighirighi, averenir kinim otogh. Eghti Ikiavira Itir God ofan asizir kamın mughuriam baregh, a gifuegh navir aghuim an ikiam.

¹⁰ “Eghti gumazitam ofan bar isia mighirim damusi, a uan asizibar okoruamin tongin sipsip o memen tam inigh, a sipsipin apurim o memen apurir bar aghuir duaba an mikarzim gasighasighizir puvatizitam inigh izi. ¹¹ Egh Ikiavira Itir Godin damazimin an ofa gamir dakozimin boroghin danganir notin amadaghan iti naghin, asizim misueghti an aremegh. Eghti Aronin otariba, me ofa gamir gumaziba, me izi asizir ghuziba inigh, ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamang. ¹²⁻¹³ Eghti gumazir kam, asizim aghorarigh, egh an muriam ko suemning deragh aning ruegh. Eghti ofa gamir gumazitam daziba ofa gamir dakozim darigh, dar aborogh, egh asizimin dapanim ko ovim, ko asizir naba ofa gamir dakozimin avimin deraghvira dar arikigh. Egh ofa gamir gumazim, ofan bar isia mighirir kam isi Ikiavira Itir God daningam, eghti avim dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogh. Eghti Ikiavira Itir God ofan asizir kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.

¹⁴ “Eghti gumazitam Ikiavira Itir God bagh kuarazimin ofan bar isia mighirizim damusi, a kuarazir me kamaghin diborim, bunbam a inigh ofa gamir gumazim bagh mangi. ¹⁵ Eghti ofa gamir gumazim kuarazir bunbam inigh ofa gamir dakozimin mangi, egh an firim ruivighti an aremegh. Egh a bunbamin dapanim asigh, egh ofa gamir dakozimin a tuaghti avim an isi mangiti a bar mighirighti, averenir kinim otogh. Egh a bunbam ruivighti an ghuzim ofa gamir dakozimin miriam giri. ¹⁶ Egh a bunbamin ariziba asigh, an forivtarir dagheba itim isi, aruem anadi naghin, danganir me ofa gamir dakozimin avereniba arizi naghin anetigh. ¹⁷ Egh gin ofa gamir gumazim bunbamin avizimningin suiragh, an namnam abikigh, egh an avizimning bar aning asian marki. Egh aneteghti, avim bar an isi mangiti a bar mighirigh, averenir kinimin

otogh. A kamaghin damuti, Ikiavira Itir God ofan bar isi mighiramimin kuarazir kamin mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.”

2

Wit tuamin ofaba

¹ Egha God Israelia mikimasa kamaghin Moses migei, “Gumazitam witin ovizibar Ikiavira Itir Godin ofa damusi, a witin iniba amisevegh dar dagheba inigh faragh plauan aghuimin ingarigh, egh a inigh izi. Egh a olivin borem ko migharir mughuriar aghuim zuim itir pauran me iter balsamin eborimin ingarizim isi plauan kam gisin aning ingegh, ² egh a inigh Aronin adarazir ofa gamir gumaziba bagh mangi. Eghti ofa gamir gumazitam uan dafarim plauan kam darugh, egh a plauan muziaritam, ko migharir mughuriar aghuim zuim itir pauran me iter balsamin eborimin ingarizim, aningin dafarir izivirizim inigh ofa gamir dakozimin a tuaghti, avim an isi mangiti a bar mighirighi, averenir kinim otogham. Plauan muziarir gumazim Ikiavira Itir Godin ofa gamizir kam, bar plauan namin danganim iniam. Eghti Ikiavira Itir God, wit tuer ofan kamin mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. ³ Eghti plauan nam, an ofa gamir gumazibar daghem. Plauan kaba, gumaziba da inigha iza Ikiavira Itir God bagha ofa gami. Kamaghin amizi, da bar zuegha Godin bizibara, eghti gumazir kiniba da inian kogham. Ofa gamir gumazibara, da iniam.

⁴ “Eghti ia bret, bretba tuer danganimin aven a tuagh an nam inigh, Ikiavira Itir Godin ofa damusi, ia yis sara veregh an damuan marki. Ia plaua inigh olivin borem sara a veregh, egh ia bretin damigh an ofa damu. Kamaghin, ia bretin damuan aghuaghiva, ia bretin baravim damigh,

egh olivin borem a daghuigh. ⁵ Egh ia ofa bagh ainin bar-avim gisin plaua tusi, ia plauan aghuir yis bar puvatizim inigh. Egh ia faragh olivin borem sara a veregh, egh a tu. ⁶ Ia plauan kam bar a nguemsirigh, borem a gingegh Ikiavira Itir God bagh ofa damu. ⁷ Egh ia ofa damuamin Bretin ingar miner ekiamin a tuagh, plauan bar aghuir yis puvatizim inigh, faragh olivin borem sara a veregh a tuagh. ⁸ A isigh givaghti, ia Bretin kam inigh ofa gamir gumazitam danighti, a Ikiavira Itir Godin ofa damusi a inigh ofa gamir dakozimin mangi. ⁹ Egh gin ofa gamir gumazim Bretin akuar muziaritam inighti, Bretin Ikiavira Itir Godin ofa gamizir kam, bar Bretin namin danganim inigham. Eghti a ofa gamir dakozimin a tuaghti avim a isi mangiti a bar mighirighti, averenir kinim otogh. Eghti Ikiavira Itir God, wit tuer ofan kamin mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. ¹⁰ Ezi Bretin akuar naba, da ofa gamir gumazibar dagheba. Bretin kaba, gumaziba da inigha iza Ikiavira Itir God bagha ofa gami. Kamaghin amizi, da bar zuegha Godin bizibara, eghti gumazir kiniba da inian kogham. Ofa gamir gumazibara, da iniam.

¹¹ “Ia yis isi, bret ko plaua datigh a veregh a inigh Ikiavira Itir God bagh mangan marki. Guizbangira, ia yis o hani isi ofa datigh a tuaghti, a bar mighirighti, ia Ikiavira Itir God daningan bar marki.

¹² “Ia witin akuar faragh azenimin miseveziba inigh, yis ko hani dar atigh Ikiavira Itir God bagh mangiti, deragham. Ezi ofan yis o hani itim, ia ofa gamir dakozimin a tuan marki, eghti an mughuriar aghuim Ikiavira Itir Godin mangan marki. ¹³ Amangsizim, an Akar Dikirizir Gavgavir ia God ko amizimin ababanim gami, kamaghin amizi, ia amangsizim isi wit tuer ofaba bar dar arikigh. Egh ia amangsizim ofan tam darighsi okinighnighan marki. Bar

marki.

¹⁴ “Ia azenimin faragha witin ovizir misevezir akuaba inigh, egh Ikiavira Itir Godin ofa damusi, ia faragh bretba tuer danganimin aven da tusi, da nguemsirigh, egh da inigh Ikiavira Itir God bagh mangi. ¹⁵ Ezi wit tuer ofan kam, ia olivin borem ko, migharir mughuriar aghuim zuim itir pauran, me iter balsamin eborimin ingarizim isi witin nguemsirizir kam gisin aning ingegh. ¹⁶ Eghti ofa gamir gumazim, witin kamin muziaritam ko, olivin borem ko migharir mughuriar aghuim zuim itir pauran me iter balsamin eborimin ingarizim, bar ada inigh, ofa gamir dakozimin avimin da tueghti dar mughuriam otivam. Witin nguemsirizir muziarir gumazim Ikiavira Itir Godin ofa gamizir kam, bar witin namin danganim iniam. Eghti Ikiavira Itir God, wit tuer ofan kamin mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.”

3

God ko navir vamira ikiamin ofaba

¹ Egha God Israelia mikimasa kamaghin Moses migei, “Gumazitam, Ikiavira Itir God ko navir vamiran ikiamin ofa damusi, a bulmakaun ofa damusi ifongegh, kamaghin a bulmakaun apurim o bulmakaun ameban bar aghuir, duatam an mikarzim gasighasighizir puvatizir tam inigh, Ikiavira Itir Godin damazimin izi. ² Gumazir kam uan bulmakau inigh God bativamin Purirpenimin tiar akamin mangi, egh uan dafarim isi faragh bulmakaun dapanim datigh, egh a misueghti an aremegh. Eghti Aronin adarazir ofa gamir gumaziba, me bulmakaun kamin ghuziba inigh, ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamang. ³ Eghti gumazir kam God ko navir vamira ikiamin ofa bagh, bulmakaun akuar taba inigh Ikiavira Itir God danighi, ofa gamir gumaziba ofan min avimin da tuegh.

Bulmakaun akuar kaba dar kara. An navim ko muriaba avarazir oviba bar ada inigh. ⁴ Egh an ogiagharimin itir ovizimning, ko aningın ovim sara, ko beramin akuar aghuim inigh.

⁵ “Eghti Aronın adarazir ofa gamir gumaziba, bizir kaba ko ofan bar isia mighiriba inigh, ofa gamir dakozimin da tueghti, avim bar dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogham. Eghti Ikiavira Itir God ofan asizir kamin mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.

⁶ “Eghti gumazitam Ikiavira Itir God ko navir vamiran ikiamin ofa damusi, a uan sipsip ko memabar okoruabar tongın asizir apurim o asizir amebam inigh, kar sipsip o memen bar aghuir duaba an mikarzimın puvatizim. ⁷ Egh gumazir kam sipsipın tamin ofa damusi, kamaghın ana inigh Ikiavira Itir Godın damazimin izi. ⁸ Egh a uan dafarim isi sipsipın kamin dapanim gisin datigh, egh a God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghira sipsip misueghti an aremegh. Eghti ofa gamir gumaziba asizir kamin ghuziba isi, ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamang. ⁹ Eghti gumazir kam, God ko navir vamira ikiamin ofa bagh, sipsipın asizir akuar taba inigh Ikiavira Itir God daningti, ofa gamir gumaziba ofan min da tuam. Sipsipın ovir kaba bar, kar an navim ko muriam avarazir oviba, ko an puer mingarir akiragharimin boroghira itir ovir bar ekiam itiba inigh. Egh an oviba itir puer mingarir akiragharimin boroghira itim atugh, an ovir kaba bar da inigh. ¹⁰ Egh an ogiagharimin itir ovizimning, ko aningın ovim sara, ko beramin akuar aghuim inigh. ¹¹ Eghti ofa gamir gumazim bizir kaba isi, Ikiavira Itir God bagh daghemın ofan min, ofa gamir dakozim gisin avimin da tu mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogham.

¹² “Eghti gumazitam memen ofa damusi, an a inigh Iki-

avira Itir Godin damazimin mangi. ¹³ Egh a uan dafarim isi memen dapanim gisin datigh, egh God bativamin Purir-penimin tiar akamin boroghin a misueghti an aremegh. Eghti Aronin adarazir ofa gamir gumaziba an ghuziba isi ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamang. ¹⁴ Eghti gumazir kam memen ovir misaziaba inigh Ikiavira Itir God daningti, ofa gamir gumaziba ofan min da tuam. An an navim ko muriam avarazir oviba bar da inigh. ¹⁵ Egh an ovizir pumuning, ko aningin ovim sara inigh, memen beramin akuar aghuim inigh. ¹⁶ Eghti ofa gamir gumazim bizir kaba isi, Ikiavira Itir God bagh daghemin ofan min, ofa gamir dakozimin da tueghti, avim dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogh. Eghti oviba bar, da Ikiavira Itir Godin bizibara. ¹⁷ Ia Israelia, ian tav asizir ovim, o ghuzir tabar aman marki. Bar markiam. Ia ko ian ovavir borir gin otivamiba arazir kamin gintigh mamaghira iki. Egh ia mangi managh iki, ia arazir kamin gin mangivira iki.”

4

Arazir kuraba gin amadir ofaba

¹⁻² Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Gumazitam o amizitam deragha fozir pu-vatigha, arazir kuram gamua Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavir e mikemezir tam abighiva, kamaghin, a ofan kabar amu.”

Ofa gamir gumazibar dapanim in arazir kuraba gin amadir ofa

³ Egha Moses ua kamaghin migei, “Ofa gamir gumazibar dapanim arazir kuram damighti, an arazir kurar kam gumazamizibar amuti, me bar osimtizim ikiam. Kamaghin,

a bulmakaun apurir bar aghuir duaba an mikarzimîn pu-
vatizir tam inigh. Egh uan arazir kuraba gîn amangisi, Iki-
avira Itir God bagh arazir kuraba gîn amadir ofa damigh.
⁴ A bulmakaun kam inigh God bativamin Purirpenimîn
itiar akamîn mangigh, dafarim an dapanim gisîn datigh,
egh Ikiavira Itir Godîn damazimîn a misueghti an are-
megh. ⁵ Egh ofa gamir gumazibar dapanim bulmakaun
ghuzitam inigh, God bativamin Purirpenimîn aven mangi.
⁶ Egh nir ekiar Bar Anogoroghezir Danganim modozimîn
boroghîn mangi, uan dafar puzir tam isi ghuzim darugh,
egh ghuzir muziarim isi, Ikiavira Itir Godîn damazimîn,
inir ekiamîn a gasivamang. A 7plan dughiabar kamaghîn
damu. ⁷ Egh a pauran mughuriar aghuim tuamin ofa
gamir dakozim iti naghîn mangi, God bativamin Purir-
penimîn aven Ikiavira Itir Godîn damazimîn tughiv iki.
Egh a ghuzitaba isi ofa gamir dakozimîn mikababar itir
bulmakaun kombar mîn garir biziba bar dar aghuigh. Egh
a bulmakaun ghuzir nar ikiavira itir kaba, inigh asiziba
bar isia mighirir ofa gamir dakozir azenan itimîn mangi,
God bativamin Purirpenimîn tiar akamîn boroghîn tughiv
iki. Egh da isi ofa gamir dakozir kamîn mingarim gingegeh.

⁸ “Egh arazir kuraba gîn amadir ofan kam bagh, a
bulmakaun kamîn navim ko muriaba avarazir oviba bar
ada inigh, ⁹ egh an ovizir pumuning ko, aningîn ovim
sara inigh, egh an beramin akuar aghuim inigh. ¹⁰ Egh
ofa gamir gumazibar dapanim, ovir misaziar kaba bar
isia mighirir ofa gamir dakozimîn da tueghti da bar isigh
mighirigham, eghti averenir kinimra ikiam. An ofan
arazir kam mati, me God ko navir vamiran ikiamin ofa, me
bulmakaun oviba inigha ofa gami. ¹¹⁻¹² Egh a bulmakaun
apurir kamîn asizir naba inigh, an inim ko tuziba ko
dapanim, suemning ko dafarimning, muriam ko buariba,
bar ada inigh, nguibar me itimîn azenan mangiva, me

avimin avereniba inger danganimin, Godin damazimin zuezir danganimin mangi. Egh averenir pozim gisin daziba arigh avim daborogh asizir nar kaba tueghti da bar isighti averenir kinim otoham.”

Gumamazibar arazir kuraba gin amadir ofaba

¹³ Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Israeliian gumamaziba deraghvira foghan koghiva, Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavir me mikemezir mam abigh, kamaghin me arazir kuram gami. Me fozir puvati, me arazir kuram gami, egha guizbangira me uan arazir kamin me osimtizim iti. ¹⁴ Me gin uan arazir kuram gifogh, egh a gin amangisi, me uan asizibar tongin bulmakaun igiar apurir tam inigh an ofa damu. Me arazir kuraba gin amadir ofan kam inigh God bativamin Purirpenimin izi. ¹⁵ Eghti Ikiavira Itir Godin damazimin Israeliian gumazir dapaniba uan dafariba isi, bulmakaun apurir kamin dapanim datigh, egh me a misueghti an aremegh. ¹⁶ Eghti ofa gamir gumazibar dapanim bulmakaun apurir kamin ghuzitaba inigh, God bativamin Purirpenimin aven mangi. ¹⁷ Egh nir ekier Bar Anogoroghezir Danganim modozimin boroghin mangi, uan dafar puzir tam isi ghuzim darugh, egh ghuzir muziarim isi Ikiavira Itir Godin damazimin, inir ekiam gasivamang. A 7plan dughiabar kamaghin damu. ¹⁸ Egh a pauran mughuriar aghuim tuamin ofa gamir dakozir Purirpenimin aven iti naghin mangi, egh God bativamin Purirpenimin aven Ikiavira Itir Godin damazimin tughiv iki. Egh a ofa gamir dakozir kamin ghuzitaba isi, bulmakaun kombar min garir biziba bar dar aghuigh. Egh bulmakaun ghuzir nar ikiavira itir kaba, a da inigh asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimin mangi, God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin tughiv iki. Egh da isi ofa gamir

dakozir kamin mingarim gingegh. ¹⁹ Egh gin a bulmakaun oviba bar da inigh asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimin da tueghti da bar isigh mighirighti, averenir kinimra ikiam. ²⁰ Ofa gamir gumazibar dapanim, uabi uan arazir kuraba gin amadir ofa gami moghin, a kamaghira bulmakaun kam damigh. Ezi kamaghira ofa gamir gumazibar dapanim, gumazamizibar arazir kuraba gin amangisi ofa damuti, God men arazir kuraba gin amangam. ²¹ Eghti a gin bulmakaun asizir naba bar ada inigh, nguibar me itimin azenan mangigh avimin bar ada tuegh, mati a uabi uan arazir kuraba gin amangasa bulmakaun ofa gami. Bulmakaun kam, gumazamiziba bar men arazir kuraba gin amadir ofa.”

Gumazir dapanibar arazir kuraba gin amadir ofaba

²² Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Gumazir dapanitam deraghvira foghan koghiva, Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavir e mikemezir tam abigh, kamaghin an arazir kuram gami. A fozir puvati, an arazir kuram gami, egha guizbangira a uan arazir kamin an osimtizim iti. ²³ A gin uan arazir kurar kam gifogh, egh a gin amangisi, memen apurir aghuitam inigh, duatam an mikarzimin ikian marki, egh ana inigh ofa bagh izi. ²⁴ Egh Ikiavira Itir Godin damazimin a dafarim isi memen dapanim gisin datigh, egh danganir me ofan bar isia mighiribar asizibav sozimra tugh, memen kam misueghti an aremegh. Memen kam, an arazir kuraba gin amadir ofa. ²⁵ Eghti ofa gamir gumazim, arazir kuraba gin amadir ofan kam bagh, uan dafarir puzir tam isi memen ghuzim darugh, egh ghuzir muziaritam isi asiziba da bar isia mighirir ofa gamir dakozimin, ofa gamir dakozimin mikebabar itir bulmakaun kombar min garir biziba bar dar aghuigh. Egh ghuzir naba isi

asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakoziimin mingarim gingegeh. ²⁶ Egh a memen oviba ofa gamir dakoziimin, da tueghti da bar isigh mighirighti, averenir kinim otogh. Ofa gamir gumazim arazir kamra damu, mati me God ko navir vamiran ikiamin ofabar min me meme misogha an oviba isa ofa gami. Ezi kamaghira, ofa gamir gumazim, gumazir dapanir kamin arazir kuraba gin amangisi ofa damu, eghti God an arazir kuraba gin amangam.”

Gumazir kinibar arazir kuraba gin amadir ofaba

²⁷ Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Gumazir kinitam o amizir kinitam deraghvira foghan koghiva, egh Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavir e mikemezir tam abigh, kamaghin an arazir kuram gamizi, arazir kurar kamin osimtizim an iti. ²⁸ Egh a gin bizir kam gifogh, egh uan arazir kuram gin amangisi ofa damuam. A memen amebar aghuir duaba an mikarzimn puvatizimra inigh, egh uan arazir kurar an amizim bagh ofa damusi a inigh izi. ²⁹ Egh a uan dafarim isi memen dapanim gisin datigh, danganir me ofan bar isia mighiribar asizibav sozi naghira tugh, a misueghti an aremegh. Memen kam, an arazir kuraba gin amadir ofa. ³⁰ Eghti ofa gamir gumazim uan dafarir puzir tam isi memen ghuzim darugh, egh ghuzir muziarir taba isi asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakoziimin mangi, ofa gamir dakoziimin mikebabar itir bulmakaun kombar min garir biziba bar dar aghuigh. Egh a ghuzir nar ikiavira itim inigh, asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakoziimin mingarim gingegeh. ³¹ Egh a memen oviba bar da inigh, ofa gamir dakoziimin da tuegh. Ofa gamir gumazim arazir kamra damu, mati me God ko navir vamiran ikiamin ofabar min me meme misogha an oviba isa ofa gami. Egh oviba ofa gamir dakoziimin da tu

mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogh. Eghti Ikiavira Itir God, ofan kamin mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. Kamaghira, ofa gamir gumazim, gumazir kinir kamin arazir kuraba gin amangisi ofa damuti, God an arazir kuraba gin amangam.

³² “Eghti gumazitam uan arazir kuraba gin amangisi sipsipin ofa damusi, a sipsipin amebar aghuir duaba an mikarzimın puvatizimra inigh izi. ³³ Egh a uan dafarim isi sipsipin dapanim gisin datigh, danganir me ofan bar isia mighiribar asizibav sozi naghin tugh, a misueghti an aremegh. Sipsipin kam, an arazir kuraba gin amadir ofa. ³⁴ Eghti ofa gamir gumazim, asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimın mangi, uan dafarim puzir tam isi sipsipin ghuzim darugh, egh ghuzir muziarir taba isi ofa gamir dakozimın mikebabar itir bulmakaun kombar min garir biziba bar dar aghuigh. Egh a ghuzir nar ikiavira itim inigh, egh asiziba bar isia mighirir ofa gamir dakozimın mingarim gingegh. ³⁵ Egh a sipsipin oviba bar da inigh ofa gamir dakozimın da tuegh. Ofa gamir gumazim arazir kamra, mati arazir me God ko navir vamiran ikiamin ofabagh amibar min, a sipsipin kamin oviba inigh ofa damu. An an oviba tueghti da bar isigh mighirighti, averenir kinim otogham. Kamaghira, ofa gamir gumazim, gumazir kinir kamin arazir kuraba gin amangisi ofa damu, eghti God an arazir kuraba gin amangam.”

5

Arazir kurar igharagha garir maba gin amadir ofaba

¹ Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Gumazitam gumazir igharazimın garima, a bizim gami, o a gumazir igharazim barazima, a bizim mikeme, ezi gin jas, kotin aven bizir kamin gun mikimasa an diagha an azangisi. Ezi gumazir kam kotin aven bizir

a fozir kamin gun mikemezir puvati. Kamaghin an arazir kuram Godin damazimin a gamigha osimtizim iti.

² “Eghti gumazitam deragh nighnighan kogh, God mikemezir bizir mizezir tamın porogham, gumazir kam a Godin damazimin mize. A mati asizir atiar aremezir kuam, o nguibamin asizir kuar Godin damazimin mizezim, o asizir davaragha aruir Godin damazimin mizezim. Asizir kam ti aremezi, an kuam pura nguazim girighav iti. Ezi gumazir kam deragha ganizir puvatigha iza, asizimin porogha Godin damazimin mize. Egh gin a uan arazir kurar an amizibagh foghti, arazir kurabar osimtizim an ikiam.

³ “Eghti gumazitam deragh nighnighan kogh, egh Godin damazimin bizir mizezir gumazim o amizimin mikarzimın itimin porogh, gumazir kam Godin damazimin mizegham. Egh gin a uan arazir kurar an amizibagh fogham, eghti arazir kurabar osimtizim an ikiam.

⁴ “Eghti gumazitam deragh nighnighan kogh, bizitam damusi guizbangira pura pin akakagh mikimam, a kamaghin Godin damazimin arazir kuram gami. Egh gin a uan arazir kurar an amizim gifoghti, an arazir kuramin osimtizim an ikiam.

⁵ “Gumazitam arazir kurar kamaghin garitam gami, an osimtizim inigha gifa, egh a uan osimtizimin gun mikemegh. ⁶ Egh a uan arazir kuramin osimtizim agivsi sipsipin amebatam o memen amebatam isi ofan min Ikiavira Itir God bagh a inigh izi. Eghti ofa gamir gumazim, gumazir kamin arazir kuram gin amangisi, asizir kamin ofa damuti, God an arazir kuram gin amadagham.

⁷ “Arazir kuramin osimtizim itir gumazim, onganarazim damu sipsip ko meme givezamin dagiaba otevegh, a kuarazir bunbar pumuning inigh uan

osimtızim agıvsı İkiavıra İtir God bagh izi. Eghti bunbar tam, arazir kuraba gın amadir ofan otogham, eghti bunbar igharazim, ofan bar isia mighirimın otogham. ⁸ Gumazir kam aning inigh ofa gamir gumazim bagh mangiti, a kuarazir bunbar tam inigh arazir kuraba gın amadir ofa damu. Ofa gamir gumazim bunbamin firim ruivighti an aremeghti, an an dapanim asian marki. ⁹ Egh a ghuzir muziarim inigh ofa gamir dakozimın miriamın a kavamang, bunbamin firim ruivighti an ghuzir naba bar ofa gamir dakozimın mingarim giram. Kuarazir bunbar kam, an arazir kuraba gın amadir ofa. ¹⁰ Egh gın a bunbar igharazimın, bar isia mighirir ofa damu. A ofan kamın arazimın gın mangi. Egh kamaghıra ofa gamir gumazim, gumazir kamın arazir kuraba gın amangisi a bagh ofa damu, eghti God an arazir kuraba gın amadagham.

¹¹ “Gumazir osimtızim itim, bar dagiabagh asaghıva kuarazimning givezan iburagh, a 1 kilogrem plauan aghuitam inigh izi. Egh, a witin ovizim tuer ofan mın amizi moghın, an olivin boreme ko, migharir mughuriar aghuim zuim itir pauran me iter balsamın eborimın ingarizim isi a gıngan marki. Puvati, plauan kam, kar arazir kuraba gın amadir ofa. ¹² Egh a ofa inigh ofa gamir gumazim bagh mangi, eghti ofa gamir gumazim, uan dafarim isi plauan kam darugh, plauan dafarir izivirizim inigh ofan igharaziba sara ofa gamir dakozimın a tuaghti, avim an isi mangiti a bar mighirighti, averenir kinim otogham. Plauan muziarir kam, gumazir İkiavıra İtir Godın ofa gamizir kam, plauan nam bar an danganim ini. Kar arazir kuraba gın amadir ofa. ¹³ Tuavir kamra ofa gamir gumazim, gumazir kamın arazir kuram bagh ofa damighti, God an arazir kuraba gın amadagham. Eghti ikiavıra itir plauan naba, ofa gamir gumaziba da inigh dar amam, mati witin ovizir nar me ofa bagha tueba.”

Osimtiziba agevir ofaba

¹⁴ Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, ¹⁵ “Gumazitam o amizitam deragha fozir puvatigha, Ikiavira Itir God daningamin biziba bakinighnigh, egha an arazir kuram gami. Egh gumazir kam Ikiavira Itir Godin ofa damu, bizir kam ikarvagh uan osimtizim agivagham. Ofa gamir gumazim a mikemeghti, a uan asizibar okoruabar tongin sipsipin apurir bar aghuir duaba an mikarzimın puvatizitam inigh izi. Ofa gamir gumazim, sipsipin gumazim inigha izezir kamın ivezimın dibobonim atigham. Kar osimtizim agevir ofa. ¹⁶ Eghti dagiar a isa Ikiavira Itir God ganingizir puvatizir kaba, a datirighin a daning, egh ua dagiataba isi dagh isin datigh. A pura 5plan biziba ini, kamaghin a 6plan biziba, bizir kaba ikaragham. Egh da isi ofa gamir gumazim daningigh. Eghti ofa gamir gumazim, sipsipin kam inigh, gumazir kamın osimtizim agivamin ofa damu, eghti God an arazir kuraba gin amadagham.

¹⁷ “Gumazitam o amizitam deragh nighnighan kogh, Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavitam abigham, kamaghin an arazir kuram gamigha Godin damazimın osimtizim iti, egh ivezir kuram iniam. ¹⁸ Kamaghin amizi, a uan asizibar okoruabar tongin sipsipin apurir bar aghuir duaba an mikarzimın puvatizitam inigh, ofan mın ofa gamir gumazim bagh mangi, egh uan arazir kurabar osimtiziba akir da agifagh. Eghti ofa gamir gumazim sipsipin gumazim inigha izezir kamın ivezim diborogh a datigh. Eghti gumazim sipsipin kamagh garitam, ofa gamir gumazim bagh a inigh iziti, a gumazir kamın osimtizim agevir ofa damighti, God an arazir kuraba gin amadagham. ¹⁹ Sipsipin kam, Ikiavira Itir Godin damazimın, an osimtizim agevir ofa.”

6

¹ Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, ² “Gumazitam o amizitam uan namakamin bizim puram a inigha, uam a ikarvaghassa akar dikirizim gamigha, gin bizir kam uam a daningan aghua, kamaghin a deraghavira Ikiavira Itir Godin gin zuir puvati, egha an arazir kuram gami. A namakamin bizim okeme, o namakam gifaragha an bizibagh etui, ³ o a bizitamın garima, gumazir igharazim an ovenge, ezi a ifara ghaze, bar guizbangira, ki an ganizir puvati, kamaghin, an arazir kuram gami. ⁴⁻⁵ Gumazir arazir kabagh amim, a Godin damazimin osimtizim inigha gifa. Egh gin a uan osimtizim gifogh, egh an oker arazim ko ifavarir arazimin inizir bizir kaba, a ua da ikaragh. A uan osimtiziba agivsi ofa damuamin dughiamin, a bizir kaba ikarvagh da isi dar ghuavim daningh. A faragha 5plan biziba ini, egh a 6plan biziba uam a da ikaragh. ⁶ A sipsipin apuritam inigh ofa gamir gumazim bagh mangi, uan arazir kurabar osimtizim agevir ofan min Ikiavira Itir Godin ofa damu. Ofa gamir gumazim a mikemeghti, a uan asizibar tongin sipsipin apurir bar aghuir duaba an mikarzimin puvatizitam, inigh izi. Ofa gamir gumazim sipsipin gumazim inigha izezir kamin ivezimin dibobonim atigham. ⁷ Egh ofa gamir gumazim, a gumazir arazir kuram gamizibagh amizimin osimtiziba agivsi Ikiavira Itir Godin damazimin ofa damuti, God an arazir kuraba gin amadagham.”

Ofan bar isia mighiribar araziba

⁸ Ikiavira Itir God kamaghin Moses mikeme: ⁹ “Ni ofan bar isia mighiribar arazibar gun Aron ko an otaribav mikemegh. Me ofan kam ofa gamir dakozimin a tuagh, egh aneteghti, avim an isi dimangan iki mangiti

aminim tiragh. Dimangan avim isi mamaghira iki, egh mungeghan marki. ¹⁰ Eghti gin, ofa gamir gumazim, korotiar ruarir me inir aghuimin ingarizim arugh, egh gin trausiziar otevir me nir aghuimin ingarizim isi aven anerugh, egh gin an ofa gamir dakoziimin mangi, ofan bar isi mighiramimin averenim inigh, averenir kam ofan ovim an iti. Egh ofa gamir dakoziimin boroghin nguazimin a ingegh. ¹¹ Egh a gin uan korotiam suegh korotiar igharazibar aghuigh, averenir kam inigh men dipeniba itir danganimin azenan mangi, nan damazimin danganir zuezimin anetigh. ¹² Eghti ofa gamir dakoziimin avim isi mamaghira iki, egh mungan marki. Egh mizarazibar zurara, ofa gamir gumazim dazibar avim darigh mamaghira iki. Egh an asizir bar isia mighiriba inigh, da isi avimin deragh dar arigh da tueghti, da bar isigh mighirighti averenir kinim otogham. Egh a God ko navir vamiran ikiamin ofan oviba inigh, avir kamın da tueghti da bar isigh mighirighti averenir kinim otogham. ¹³ Avim zurara ofa gamir dakoziimin isi mamaghira iki. Ia avim ateghti a mungeghan marki.”

Wit tuamin ofabar arazim

¹⁴ Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme, “Wit tuamin ofabar arazim kamakin. Aronin adarazir ofa gamir gumazitam ofan wit tuamin kam isi nan damazimin ofa gamir dakoziimin boroghin mangi, nan akagh na daningam. Ki Ikiavira Itir God. ¹⁵ Egh ofan kam bagh, ofa gamir gumazim uan dafarim isi plauan kam darugh, egh dafarir zivirizimin an plaua inigh, an itir borer muziaritam, ko migharir mughuriar aghuim zuir pauran me iter balsamin eborimin ingarizim bar a inigh. Egh a bizir kaba bar, da isi ofa gamir dakoziimin da tueghti, avim dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir

kinim otogham. Plauan muziarir gumazim Ikiavira Itir Godin ofa gamizir kam, bar plauan namin danganim iningham. Eghti Ikiavira Itir God, witin ofa tuamin kamin mughuriam bareghiva, a gifuegh navir aghuim an ikiam. ¹⁶ Eghti ofa gamir gumaziba plauan nar ikiavira itibar ami. Me plaua inigh yis puvatizir bretin ingarigh, egh God bativamin Purirpenim avinizir divazimin aven anemi. ¹⁷ Kar ofan dagher nar me iniamba. Plauan kam, ki ofa gamir gumaziba bagha anemisefe. Plauan kam, a bar nan bizimra, mati arazir kuraba gin amadir ofaba ko gumazamizibar osimtiziba agevir ofaba, da nan biziba. Kamaghin amizi, me yis sara bretin kam veregh a tuan marki. Me puram a tuam. ¹⁸ Aronin ovavir boribar tongin gumazibara, me vaghvagh bretin kam amam. Israelia Ikiavira Itir God bagh ofan bar isia mighirir dagher kaba, merara, da iniam. Egh gin izamin dughiaabar zurara, Aronin ovavir boriba, ofan nar kaba ini mamaghira ikiam. Eghti gumazitam, o bizitam ofan nar kabar poroghiva, a nan bizimram otogh egh bar anogoregham.”

¹⁹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ²⁰ “Aronin adarazir ofa gamir gumaziba, me igiamra ofa gamir ingan-garim isir dughiamin ofan tam damigh. Egh me ofa gamir dughiamin gumazitam amiseveghti, a na bagh ofabar amu. A plauan tam inighti, an osimtizim 1 kilogremin tugh, a mati me dughiaabar zurara wit tuer ofan ababan-imra inigh. A plauan kamin akuatam isi mizarazimin ofa damigh, egh aruem magiriti, an akuar namin ofa damu. ²¹ An olivin borem sara bar deragh plauan kam ko a veregh, egh ofa bagh amir ainin baravim gisin plaua tuagh. Egh gin anebighirarigh na daning, ki Ikiavira Itir God. Eghti ki ofan kamin mughuriam baregh, a gifuegh navir aghuim an ikiam. ²² Eghti gin izamin dughiamin, me Aronin ovavir boribar gumazibar tongin, ofa gamir

gumazim amiseveghti, an Aronin danganim inigh ofa gamir gumazibar dapanimîn otogh, egh a Ikiavira Itir God bagh ofan kamaghira garim damuam. Ofan kam, a nan bizimra, kamaghin, a ofa ateghti a bar isi mighirighti, averenir kinim otogh. ²³ Ofa gamir gumaziba witin ofan kamîn muziarir tabar aman marki. Puvati. Me aneteghti a bar isi mighirigh.”

Arazir kuraba gîn amadir ofaba

²⁴ Ikiavira Itir God kamaghin Moses miği: ²⁵ “Ni ofan arazir kuraba gîn amadir arazibar gun Aron ko an otaribav kemegh. Arazir kam a kamakin. Me arazir kuraba gîn amangisi, nan damazimîn asizim misuegh ofa damu. Me ofan bar isia mighiribar, asiziba misozir danganimîn asizim misueghti an aremegh. Ka bar nan ofa. ²⁶ Ofa gamir gumazim, asizir kam isi arazir kuraba gîn amadir ofa damu, egh a uabi God bativamin Purirpenim avinizir divazimîn aven asizir tuzir kam amam, kar danganir na baghavira itim. ²⁷ Eghti gumazitam, ofan kamîn asizir tuzimîn porogh, egh a nan bizimram otoghiva, bar anogoregham. Eghti asizimîn ghuzim inim o bizitam gireghti, ia nan Purirpenim avinizir divazimîn aven a ruegh. ²⁸ Ofa gamir gumazim, ofan kam nguazir minemîn anevigh, a gîn miner kam abikigh. A brasin minemîn anevighiva, dipamin deragh a ruva a isegh. ²⁹ Ofan kamaghin garim, a nan bizimra. Kamaghin amizi, ofa gamir gumazibar adarazir gumazitam ifongegh, a ofan kamîn asizir tuzim ami. ³⁰ Eghti ofa gamir gumazibar dapanim, ofan kamîn ghuzitaba inigh, na bativamin Purirpenimîn aven mangigh, arazir kuraba gîn amangamin ingangarim damuti ofa gamir gumaziba ofan asizir tuzir kam aman marki. Me asizir tuziba avimîn bar da tu mangiti da mighirighti, averenir kinim otogham.”

7

Osimtiziba agevir ofaba

¹ Ezi Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses mikeme: “Osimtiziba agevir ofan kaba, da bar Godin bizibara. Ofan kabar Araziba kamakin. ² Me ofan bar isia mighiriba bagha asizibav sozir danganimin, me osimtizim agevir ofa bagh sipsip misueghti, an aremegh. Eghti me sipsipin kamin ghuziba isi ofa gamir dakoziminin 4plan miriabar da kavamang. ³ Gumazir ofan kam damuamim, a sipsipin oviba, ko an puer mingarimin boroghira itir ovir bar ekiam itiba, ko a navim ko muriam avarazir oviba inigh. ⁴ Egh an ovizimning ko oviba sara inigh, egh uaghan sipsipin beramin akuar aghuim inigh. ⁵ Egh ofa gamir gumazim, ofa gamir dakoziminin da tueghti, avim dar isi mangiti da bar mighirighti, averenir kinim otogham, mati me ofa isa Ikiavira Itir God ganidi moghin damu. Kar ofan osimtizim agevir ofa. ⁶ Ofa gamir gumazibar adarazir gumazitam, asizir tuzir kam amisi ifuegh anemi. Kar Godin ofa, an ofa gamir gumaziba bagha a ginaba. Kamaghin amizi, me Godin Purirpenim avinizir divaziminin aven anemi, kar Godin danganimra.

⁷ “Arazir kuraba gin amadir ofa, ko osimtizim agevir ofa, aning ofan arazir vamira iti. Kamaghin amizi, ofa gamir gumazim, ofan kamagh garir kamning damuva, a uabi, ua bagh ofan kamin asizir tuzim iniam. ⁸ Ofa gamir gumazim bar isia mighirir ofa damuva, a ua bagh asiziminin iniam. ⁹ Egha kamaghira, ofa gamir gumazim, witin ofan me bretba tuer danganimin tueziba, ko witin ofan me nguazir minemin tueziba, ko witin ofan me ainin baravimin tueziba bar, a ua bagh da inigh dar ami. ¹⁰ Witin ofan igharazir me tuezir puvatiziba, maba me olivin boremin sara da vere, maba me plauan ofan kinibagh ami, da bar Aronin adarazir ofa gamir gumazibar biziba. Me

da tuiragh dıbobonir vamıran gın mangı vaghvagh Aronın adarazir ofa gamir gumazibar aning.”

God ko navir vamıran ikiamin ofaba

¹¹ Egha Ikiavıra Itir God, Israelia mikimasa kamaghın Moses mikeme, “Ikiavıra Itir God ko navir vamıran ikiamin ofan arazim kamakın. ¹² Gumazitam God minabi a ko navir vamıra ikiamin ofan kam damusi ifongegh, an asizir ofan God minabim inigh, egh uaghan yis puvatızir bretın taba sara ofa damu. Bretın kabar kara: plauan me olivin boreme sara veregha ingarizir bretba, ko me olivin boremin aghuizir bisketba, ko olivin borer ekiam avarazir bretba, da inigh ofa damu. ¹³ Egh a uaghan bretın rubuzir yis itir taba inigh, egh God ko navir vamıran ikiamin ofan kam sara damuva a minabi. ¹⁴ A bretın kaba vaghvagh dar akuatam inigh, Ikiavıra Itir God daningigh. Bretın kaba, ofa gamir gumazimin dagheba. Ofa gamir gumazir kam, a God ko navir vamıran ikiamin ofan asizimin ghuzıba inigh, ofa gamir dakozimin mirıabar da kavamang. ¹⁵ Eghti gumazir God minabıva a ko navir vamıran ikiamin ofa gamim, ofa gamir dughiar kamra, an asizir tuzir naba bar dar amegh. An asizir tuzıba ateghti, da iki mangı dughiar igharazimin otivan marki.

¹⁶ “Eghti gumazitam, uan akar dikirizir God koma amizim akıramın ofa damusi, o a uan ifongiamın gın mangı ofa damu, o God ko navir vamıran ikiamin ofa damu, egh gumazir kam ofa gamir dughiamın, an asizir kamın tuzir tabar ami, egh amınzaraghan uaghan tuzir nabar ameghti, kamaghın deragham. ¹⁷ Egh me dughiar namba 2ın, da gıvaghan koghti, asizir tuzir naba ikıvıra ikıti, me dughiar namba 3ın avımın bar da tueghti, da bar moghıra isi mıghırigh. ¹⁸ Me dughiar namba 3ın asizir tuzir katam ameghti, God gumazir kamın ofan kam inighan kogham. Ofan kam, a Godın damazimin deraghan

kogh, egh pura mangigh gumazir kamin akurvaghan kogham. Eghti God suam, nin ofan kam bar mizegha kurizi ki bar an aghua. Eghti gumazir manam asizir tuzir kam amiva, an osimtizim ikiam.

¹⁹ “Eghti God ko navir vamiran ikiamin ofan asizir tuzim, bizir mizirizitamın porogham, a Godın damazimın zueghan kogham. Eghti me asizir tuzir kam aman marki. Me asizir tuzir kam avimın a tuaghti a bar isi mighirigh.

“Gumazamizir Godın damazimın zueziba, merara God ko navir vamiran ikiamin ofan asizir tuzim ami. ²⁰ Eghti ian tav Godın damazimın zueghan kogh, egh Ikiavira Itir God ko navir vamiran ikiamin ofan asizir tuzim ameghti, me a batueghti, a Ikiavira Itir Godın gumazamizibar ikizimın aven ikian kogham. ²¹ Eghti ian tav uaghan, bizir Godın damazimın mizezir tamın suiragham, ka ti asizir zuezir puvatizitam, o bizir mizegha gumazamizibar mikarzibar itiba, o asizir mizirizir ki aghuaziba, dar suiragh, egh gumazir kam gin ofan asizir tuzir kam ameghti, me a batueghti a Ikiavira Itir Godın gumazamizibar ikizimın ikian kogham.”

Israelia asizir oviba ko ghuzibar aman kogham

²²⁻²³ Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghın Moses mikeme, “Ia bulmakaun oviba ko sipsipin oviba, ko memen oviba, dar aman marki. ²⁴ Ia bulmakaun uabi aremezim o asizir atiam misoghezi aremezim, ia an ovim aman marki. Egh ia ingangarir igharazitam damusi an ovim inighti deragham. ²⁵ Eghti gumazitam, me Ikiavira Itir Godın ofa gamizir asizimın ovitam ameghti, me a batueghti, a ua Ikiavira Itir Godın gumazamizibar ikizimın aven ikian kogham. ²⁶ Ia Israelia, ia managh iti, ia ghuziba sara asiziba ko, ghuziba sara kuarazibar aman marki. Bar

7:26: Jenesis 9:4; Ofa Gami 17:10-14; 19:26; Godın Araziba 12:16; 12:23; 15:23

marki. ²⁷ Gumazitam o amizitam, Akar Gavgavir ghuzibar aman koghamin kam abighti, me a batueghti, a ua Ikiavira Itir Godin gumazamizibar ikizimin aven ikian kogham.”

Ofan asizir tuzir naba, me ofa gamir gumazibar aningam

²⁸⁻²⁹ Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses migei, “Ian tongin itir gumazitam, God ko navir vamiran ikiamin ofa damusi asizim inigh izi, an asizir otevitam Ikiavira Itir God baghvira anemisefegh. ³⁰ Gumazir kam uabi asizir otevir kam inigh izi, avimin Ikiavira Itir Godin ofa damu. Ikiavira Itir Godin asizir otevir kaba kamakin, asizir ovim ko an amagapamin itir tuzim. Eghti ofa gamir gumazim kamaghin Ikiavira Itir Godin ofa damu. A uan dafarimningin amagapamin itir asizir tuzimin suiragh a fegh a damuti a Godin damazimin ighuavamang. ³¹ Ofa gamir gumazim ofa gamir dakozimin ovim tuaghti, avim an isi mangiti a bar mighirigh, averenir kinim otogham. Eghti Aronin adarazir ofa gamir gumaziba uari damisi, an amagapamin itir tuzim inigh. ³² Eghti asizir kamın agharir guvimin amadaghan itir buaragharim, gumazim a isi ofa gamir gumazim daningigh. Asizir kam, a God ko navir vamiran ikiamin ofa. ³³ Kamaghin Aronin adarazir tongin ofa gamir gumazim, a ghuzim ko ovimin ofa gami, ezi asizir buaragharim, kar an bizim. ³⁴ Ikiavira Itir Godin damazimin fegha ighuavamadir amagapar tuzim, ko asizir kamın agharir guvimin amadaghan itir buaragharim, Ikiavira Itir God, Israelian gumazamizibar ofabar tongin aning inigha, ofa gamir gumazibagh aningi, kar Aron ko an ovavir boriba. Egh gin otivamin dughibar zurara, ofa gamir gumaziba ofan otevir kaba iniam. ³⁵ Gumazamiziba Ikiavira Itir God bagh avimin ofan amibar tongin, Ikiavira Itir God, asizir tuzir otevir kamning, ginabagha ghaze, Aron ko an ovavir boriba, dughiar a me gamizi, me an ofa

gamir gumazibar otozimin ikegh, zurara mangi, me asizir tuzir otevir kamning iniam. ³⁶ Dughiar kamra, Ikiavira Itir God Israelia migia ghaze, me ofan asizir tuzir otevir kamning isi ofa gamir gumazibar aning. Egh me arazir kam zurara an gin mangivira iki.”

³⁷ Akar Gavgavir kaba bar, kar ofan bar isia mighiriba ko, wit tuer ofaba ko, arazir kuraba gin amadir ofaba ko, osimtiziba agevir ofaba ko, gumaziba misevima me ofa gamir gumazibar otivir ofaba ko, God ko navir vamiran ikiamin ofaba. ³⁸ Israelia gumazamiziba puvatizir danganimin itir dughiamin, Ikiavira Itir God, Akar Gavgavir kaba Sainain Mighsiamin da isa Moses ganingi. Dughiar kamın, Ikiavira Itir God, Akar Gavgavira Israelia ganiga ghaze, me uan ofaba inigh a bagh izam.

Aron uan otariba ko, ofa gamir ingangariba

8

(*Sapta 8--10*)

God gumaziba misivti me ofa gamir gumazibar otivamin ofa

(*Ua Me Ini 29:1-37*)

¹ Ikiavira Itir God kamaghın Moses migei, ²⁻³ “Ni Aron ko an otariba sara inigh na bativamin Purirpenimın tiar akamin mangi. Egh ofa gamir gumazimin korotiaba ko ingangarir kam bagh me amisivamin olivin borem inigh. Egh arazir kuraba gin amangisi bulmakaun apurir tam ko sipsipin apurimning ko yis puvatizir Bretin akirar izivazir tam, bizir kaba sara inigh God bativamin Purirpenimın mangi. Egh gumazamiziba bar men diaghti, me Purirpenimın tiar akamin izi.”

⁴ Ezi Moses Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavim baregha an gin zui. Ezi gumazamiziba bar iza God bativamin

Purirpenimin tiar akamin uari akufa. ⁵Ezi a kamaghin me migia ghaze, “Bizir ki datirighin damuamin kam, Ikiavira Itir God a damuasa na mikeme.”

⁶Egha Moses Aron ko an otariba inigha iza gumazamizibar damazimin tugha, me gamizi me dipamin uari rue. ⁷A faraghavira ofa gamir gumazimin korotiar ruarir aven azuim isa Aron garugha, inir ruarir ivariam gitim isa an ivariam gike. Egha Moses korotiar ruarir azenan itim a garu. Egha a korotiar otevir azenan azuim a garugha anemighinasa inir sazir kurkazir aghuiba itim isa an ivariam gike. ⁸Egha forivtarir inim isa Aronin evarim gike, egha Godin ifongiam gifofoghamin dagiamning isa forivtarir inir an evarimin itim garu. ⁹Egha inir dapanir asuar ruarim Aronin dapanim gighui. Egha gol medel isa an inir dapanir asuar ruarim gitoro. Medalin kam, kamaghin men aka, kar Ikiavira Itir Godin gumazimra. Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghin, Moses arazir kaba bar dagh ami.

¹⁰Egha Moses, olivin borer God baghvira ikiamin bizibagh inger kam, inigha ghua, Ikiavira Itir Godin Purirpenim ginga, bizir an aven itiba sara bar dagh inge. Egha arazir kamin a bizir kaba amisevezi, da bar Ikiavira Itir Godin bizibara. ¹¹Egha a olivin borer nam inigha ghua, 7plan dughiabar ofa gamir dakozim ko ofa gamir dakozimin biziba, ko soroghafariba ruer itarir ekiam ko anefamin dakozim, a bar boremin da kavamangi. Egha arazir kamin Moses bizir kaba amisevezi, da Ikiavira Itir Godin bizibar otifi. ¹²Egha Moses borer muziarim isa Aronin dapanim ginge, ezi arazir kamin an Aron amisevezi, a Ikiavira Itir Godin ofa gamir gumazimin oto. ¹³Egha Moses, Aronin otariba inigha iza ofa gamir gumazibar korotiar ruarir aven azuiba isa me gaghua, inir ruarir ivariam gitim isa men ivariabagh ikegha, men dapanir

asuabar inir ruariba isa men dapanibagh ighuigha da ifefe. Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghin, Moses arazir kaba bar dagh ami.

¹⁴ Ezi bizir kam givazi, Moses arazir kuraba gin amadir ofa damuamin bulmakaun apurimin akua izezi, Aron uan otariba ko uan dafariba isa bulmakaun dapanim gisin da ariki. ¹⁵ Moses bulmakaun kam misuegha, an ghuzir maba ini. Egha uan dafarir puzim isa ghuzim garugha, ghuzir muziariba isa ofa gamir dakozimin mikebabar itir bulmakaun kombar min garir biziba bar dagh ariki. Egha arazir kamin a ofa gamir dakozim gamima, a Godin damazimin zue. Ezi Moses ghuzir ikiavira itiba inigha, ofa gamir dakozimin mingarim ginge, kar arazir kuraba gin amangamin arazim. Egha arazir kamin, an ofa gamir dakozim God bagha anemisevezi, a Godin bizimram oto.

¹⁶ Egha Moses bulmakaun navim ko muriaba avarazir oviba bar ada inigha, an ovizir pumuning ko, aningin ovim sara inigha, an beramin akuar aghuim inigha bar ofa gamir dakozimin da tuez, avim bar dar isia ghua mighirizi, averenir kinimin oto.

¹⁷ Egha a bulmakaun kamin ikiavira itir asizir naba, kar an iniba, tuziba, ko buariba, a bar da inigha, nguibar me itimin azenan ghua avim gaborogha bar da tue, Ikiavira Itir God mikemezi moghin, Moses ami.

¹⁸ Egha Moses sipsipin apurir kamningin mam inigha izi. Kar ofan bar isia mighirim damuamin sipsip. Ezi Aron uan otariba ko me uan dafariba isa sipsipin dapanim gisin da ariki. ¹⁹ Ezi Moses sipsipin kam misuegha, an ghuziba inigha ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamangi. ²⁰⁻²¹ Egha a sipsip aghoragharigha, an muriaba ko an suemning deraghavira da rue. A gin sipsipin dapanim ko ovim ko an asizir otevir maba sara inigha, bar da isa ofa gamir dakozim gatigha bar ada tuez, avim bar dar isia

ghua miǵhirizi, averenir kinim oto. Ikiavira Itir God a mikemezi moghira, Moses ami. Sipsipin kam, kar bar isia miǵhirir ofa. Ikiavira Itir God an mughuriam baregh, a gifuegh, egh navir aghuim an ikiam.

²² Ezi Moses sipsipin apurir igharazim inigha izi, sipsipin kam, ofan me gumazibar amuti me ofa gamir gumazibar otivamim. Ezi Aron uan otariba ko uan dafariba isa sipsipin kamin dapanim gariki. ²³ Ezi Moses sipsip misuegha an ghuzir muziarim inigha, Aronin kuarir guvimin itir kuarir amirazim, ko an dafarir puzir amebur agharir guvimin itim, ko dagarir puzir amebur suer agharir guvimin itim, dagh aghui. ²⁴ Egha Moses Aronin otariba inigha iza, ghuzir muziariba isa, men kuarir guvibar amadaghan itir kuarir apebur amiraziba, ko men dafarir puzir amebur dafarir guvimin itiba ko dagarir puzir amebur suer guvimin itibagh aghui. Egha sipsipin ghuzir ikiavira itiba bar ada inigha ghua, ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamangi.

²⁵ Egha sipsipin oviba ini. Kar an navim ko muriam avarazir oviba, ko an puer mingarimin itir ovir bar ekiam ini. Egha an an ovizir pumuning ko, aningin ovim sara inigha, sipsipin beramin akuar aghuim inigha, sipsipin buaragharir agharir guvimin itim ini. ²⁶ Egha Moses ghua, Godin damazimin itir yis puvatizir bret bar izivazir akirar kam bagha ghua, bretin ruzir me yis sara tuazir puvatizir mam, ko plauan me olivin borem sara veregha ingarizir bretin ruzir mam, ko olivin borer ekiam avarazir bisketin mam ini. Egha a bretin kaba isa sipsipin oviba ko buaghagharir agharir guvimin itim gisin ati. ²⁷ Egha gin dagher kaba isa Aron uan otariba ko men dafaribagh atizi, me ofan kamin suiragha a fegha a gamizi, a Ikiavira Itir Godin damazimin ighuavamadi. ²⁸ Ezi Moses ua dagher kaba me da da inigha, da isa ofa gamir dakozimin

asizir ofan bar isia mighirizim gisin atizi, avim bizir kaba bar dar isizi, da bar mighirizi averenir kinim oto. Ofan kam, a gumazibar amuti me ofa gamir gumazibar otivamin ofa. Ezi Ikiavira Itir God an mughuriam gifuegha navim an dera. ²⁹ Ezi datirighin Moses sipsipin kamın uan dafarimningin an amagapamın itir asizir tuzimın suiragha a fegha a gamizi, a Ikiavira Itir Godın damazimın ighuavamadi. Ezi me gumazibar amuti me ofa gamir gumazibar otivamin ofan sipsipin apurimın akuar kam, kar Moses uabi damamin asizir tuzim. Moses Ikiavira Itir God a mikemezi moghira bizibagh ami.

³⁰ Egha Moses biziba misevir olivin borer muziarir maba inigha, ghuzir an ofa gamir dakozimın miriam gingezir maba sara ini. Egha ghuzim, ko borem isa, Aron ko an korotiaba sara, da kavamangi. Egha an otariba ko men korotiaba sara, da kavamangi. Egha arazir kamın Moses, Aron ko an otaribagh amizi, me ko men korotiaba Ikiavira Itir Godın bizibara.

³¹ Ezi Moses ghua kamaghin Aron ko an otaribav gia ghaze, “Ia asizir tuzir kam inigh God bativamin Purirpenimın tiar akamin mangi, egh anevigh bretin akiramın itim sara dami. God ia mikemezi moghira, Iarara dar ami. Akirar bret itir kam, me an aven bret isa gumazibagh ami me ofa gamir gumazibar otivasa ofa gami.

³² Egh ia damegh izivagh, asizir tuzir naba ko bretin naba ikivira ikiti, ia avimin da tueghti da bar isi mighirigh.

³³ Egh ia 7plan aruebar God bativamin Purirpenimın tiar akamin azenan mangan marki. Ia kamaghira iki mangi, ian dughiar ofa gamir gumaziba misevir kam givagham. Guizbangira, arazir gumazim gamima an ofa gamir gumazibar otivamin dughiam, a 7plan arueba. ³⁴ Ikiavira Itir God uabi, Akar Gavgavim e mikemegha ghaze, Ia uan arazir kuraba gin amangisi, arazir kaba bar dar

amu. Ezi datirighin ia dagh amigha gifa. ³⁵ Ia arueba ko dimagaribar God bativamin Purirpenimin tiar akamin iki mangi 7plan dughiabar tugh, egh ia Ikiavira Itir God mikemezi moghin bizibar amu. Egh ia dar amuan kogh, ia arimighiregham. Ikiavira Itir God kamaghin na mikeme.”

³⁶ Mosesin migirigiabar aven, Ikiavira Itir God bizir kabar Aron ko an otaribav keme. Ezi me kamaghira dagh ami.

9

Aron ofan mabagh ami

¹ Moses Aron uan otariba ko, me isa ofa gamir ingangarim bagha me atigha gifa. Ezi dughiar namba 8 otozima, Moses dikavigha Aron ko an otariba ko Israelian gumazir dapanibar diazi, me iza uari akufa. ² Me uari akuvagha itima, a kamaghin Aron migei, “Bulmakaun nguzir igiar apuritam, arazir kuraba gin amadir ofa damusi a inigh. Egh sipsipin apurir aghuir duaba an mikarzimmin puvatizitam, ofan bar isia mighirim damusi a inigh izi. Egh ni Ikiavira Itir Godin damazimin aningin ofa damu. ³ Egh ni kamaghin Israelian gumazamizibav kemegh, ‘Ia arazir kuraba gin amadir ofa damusi memen apuritam inigh. Egh ofan bar isi mighiramibar amusi, bulmakaun azenir vamira ititam ko sipsipin apurir azenir vamira ititam inigh, na bagh ofa damu. Ia asizir aghuibara inigh, duatam men mikarzibar ikian marki. ⁴ Egh uaghan ia ofan God ko navir vamira ikiamim damusi, bulmakaun tam ko sipsipin apuritam inigh. Ia, asizir kamning ko wit tuer ofan ia olivin borem sara verezim, ia aning inigh Ikiavira Itir Godin ofa damu. Dughiar kamra, Ikiavira Itir God ian damazimin otogham, kamaghin amizi, ia ofan kabar amu.’”

⁵ Ezi Aron ko gumazir kaba, me ghua bizir Moses me mikemeziba inigha, God bativamin Purirpenimin boroghin ize. Ezi Israelian gumazamiziba bar, Ikiavira Itir Godin ziam fasa iza an damazimin uari akuvagha tuivighav iti. ⁶ Ezi Moses kamaghin me migei, “Ikiavira Itir God ghaze, ia ofan kabar amuti, Ikiavira Itir Godin angazangarir bar gavgavim ia bativam.” ⁷ Egha Moses kamaghin Aron miġia ghaze, “Ni ofa gamir dakozimin boroghin mangi, egh ofan arazir kuraba ġin amangamim ko nin ofan bar isi miġhirighamim sara damu. Ni ua bagh kamaghin damuti God nin arazir kuraba ġin amangiva, gumazamizibar arazir kuraba sara ġin amangam. Egh ġin, Ikiavira Itir God mikemezi moghin, gumazamiziba isa izir ofaba, ni me bagh ofa damuti God men arazir kuraba ġin amangam.”

⁸ Ezi Aron ofa gamir dakozimin boroghin ghugha, bulmakaun apurir igiar kam misuegħa, uabi uan arazir kuraba ġin amangasa ofa gami. ⁹ Ezi Aronin otariba a bagħa asizir ghuziba inigha iza a ganingizi, a uan dafarir puzim isa ghuzim garugħa, ofa gamir dakozimin mikebabar itir bulmakaun kombar min garir bizibagh arigha, ghuzir naba an ofa gamir dakozimin mingarim ginge. ¹⁰ Egha ġin Aron, arazir kuraba ġin amadir ofan kamın asizir oviba bar ada inigha, ovizimning ko beramin akuar aghuim ini. Egha a bar da ofa gamir dakozimin da tuezı avim bar dar isia zuima da bar miġhirizi, averenir kinim oto. Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghin, Aron ami. ¹¹ Egha an asizir tuziba ko iniba inigha, nguibar me itimin azenan ghua da tuezı, avim bar dar isizi da gifa.

¹² Egha ġin Aron ghua, ofan bar isia miġhirizim damuasa sipsipin apurir kam misoke. Ezi an otariba asizir ghuzir kaba inigha iza a ganingizi, an ofa gamir

dakozimin 4plan miriabar da kavamangi. ¹³ Ezi otariba asizir dapanim ko asizir otevir maba sara vaghvagha da inigha iza a ganingi. Ezi a bar ofa gamir dakozimin da tuezi avim bar dar isia mighirizi, averenir kinim oto. ¹⁴ Ezi an asizir kamin muriaba ko an suemning sara ruegha, bar ada isa ofan bar isia mighirizir kamin mabagh isin da ariki, ezi avim bar dar isi da mighirizi, averenir kinim oto.

¹⁵ Egha Aron gin gumazamizibar ofaba inigha, Ikiavira Itir God bagha ofa gami. A gumazamizibar ofabar amu men arazir kuraba gin amangamimin meme inigha, a misuegha an ofa gami. Mati a faragha ua bagha uan arazir kuraba gin amangamin asizimin ofa gamizi mokin.

¹⁶⁻¹⁷ Egha an asizir gumazamiziba ofan bar isia mighirizim bagha inigha izezir kamningin mamin ofa gami. An amir ofan kam, arazir me zurara mizarazibar ofa damuamibar gin zui. Egha a plaua inigha witin ofa damuasa a tue. A uan dafarir zivirizimin plauan mabar suigha, ofa gamir dakozimin da tuezi avim bar dar isia zuima da bar mighirizi, averenir kinim oto.

¹⁸ Egha gin, Aron bulmakau ko sipsipin apurir gumazamiziba God ko navir vamiran ikiamin ofa bagha inigha izezimning misoke. Ezi an otariba asizir kamningin ghuziba inigha a ganingizi, an ofa gamir dakozimin 4plan miriabar da kavamangi. ¹⁹ Egha Aron bulmakau ko sipsipin apurimin oviba bar ada ini, kar an puer mingarim boroghira itir ovir bar ekiam, ko navim ko muriaba avarazir oviba, ko ovizir pumuning, aningin ovim ko beramin akuar aghuim, a bar da ini. ²⁰ Egha me ovir kaba isa asizimningin amagapamning gatigha, bar da inigha ofa gamir dakozimin ghu. Asizir oviba bar, Aron ofa gamir dakozimin da tuezi avim bar dar isia zuima da bar mighirizi, averenir kinim oto. ²¹ Egha a uan dafarimin

bulmakau ko sipsipin amagapamning ko agharir guvimin amadaghan itir buaragharimningin suiragha da fegha dagh amizi, da Ikiavira Itir Godin damazimin ighuavamadi. A Moses mikemezi moghin ami.

²² Aron ofan kaba bar dagh amigha givagha, uan agharimning ghufegha, gumazamizibav gia ghaze, God deraghvira ia damu. Egha ofa gamir dakozim ategha izaghiri. ²³ Egha Moses ko Aron, God bativamin Purirpenimin aven ghu. Egha aning azenan izir dughiamin, aning ghaze, God deraghvira bar gumazamizibar amuam. Ezi Ikiavira Itir Godin angazangarir bar ekiam, azenim girizi gumazamiziba bar an gani. ²⁴ Ezi zuamira Ikiavira Itir God avim amadazi, an ofa gamir dakozimin izaghiri. Egha avim ofan bar isia mighirim ko asizir oviba sara bar adar isi. Ezi gumazamiziba bar bizir kamin ganigha nguazim giregha, guaba nguazim misuegha, pamtemin dia Ikiavira Itir Godin ziam fe.

10

Nadap ko Abihu arazir kurabagh ami

¹ Ezi dughiar kamin Aronin otaribar mamning Nadap ko Abihu, aning pauran mughuridar aghuim zuim tuasa uan itariba ini. Egha aning avir mikiam ko pauran mughuridar aghuim zuim isa itarim gatigha, avir kam inigha ofan min Ikiavira Itir God bagha ghu. Me fo, Ikiavira Itir God kamaghin garir avim inigh izasa mikemezir puvati. Kamaghin amizi, bizir kam a Ikiavira Itir Godin bizim puvati, ezi an an aghua. ² Egha Ikiavira Itir God, zuamiram avim amadazi, a iza Ikiavira Itir Godin damazimin bar aningin isizi, aning areme. ³ Ezi Moses kamaghin Aron migei, "Ikiavira Itir God, fomira kamaghin ikiangsigha

9:22: Diboboniba 6:22-26
13:31-32

10:3: Aisaia 52:11; Esekiel 28:22; Jon

ia mikeme, ‘Gumazir nan boroghin iza nan ingangarim gamiba, me bar nan apengan iki deragh na damuva kamaghin fogh suam, ki guizbangira Ikiavira Itir Godin bar zuezim. Eghti ki uan gavgavim ko angazangarim gumazamizibar akagham. Eghti me nan ziam fam.’” Ezi Aron akar kam baregha mikiman ibura.

⁴ Ezi Moses dikavigha, Aronin ghurir afeziar dozim Usiel, an otarimning, Misael ko Elsafan, aningin diazi, aning ize. Ezi Moses kamaghin aning migei, “Gua roghira kagh iziva, uan avebamningin kuamning inigh, egh Ikiavira Itir Godin Purirpenim ategh, saghon mangi danganir e itimin azenan mangi.” ⁵ Ezi aning Moses mikemezi moghin ghua, gumazir kuamning inigha danganir me itimin azenan ghu. Aning gumazir ovengezir kuamningin korotiaba suezir pu. Puvati, Misael ko Elsafan, aningin korotiabar suigha aning amikirigha azenan zui.

⁶ Ezi Moses datirighin, Aron ko an otarir igharazir pumuning, Eleasar ko Itamar, akaba me ganidi. A kamaghin me migei, “Ia apangkuvir arazimin gin mangi gumazir aremezir kamning damuan marki. Ia dughiaba zurara uan dapanir ariziba batoghvira iki. Ia da ateghti da pura ikian marki. Ia uan apangkuvimin ababanim bagh, korotiaba abighan marki. Ia apangkuvir arazimin gin mangiti, Ikiavira Itir God ia misueghti, ia arimighiregham. Eghti e Israelian gumazamiziba, Ikiavira Itir God bar puviram en ataram. Eghti Israelian igharaz darasi, kar ian marazira, merara Ikiavira Itir God amadazir avimin aremezir gumazimning bagh aziam. ⁷ Eghti ia God bativamin Purirpenimin tiar akam ataghiraghan marki, ia tong ikegh. Ia fo, ki Ikiavira Itir Godin bizimra ikiasa olivin boreme ia gaghuizi, ia Ikiavira Itir Godin adarazira. Kamaghin amizi, ia Ikiavira Itir Godin Purirpenimin azenan mangegh, ia arighiregham.” Ezi me Mosesin akam

baregha, a mikemezi moghin ami.

Arazir ofa gamir gumaziba damuamiba

⁸ Ikiavira Itir God kamaghin Aron migei, ⁹ “Ni uan otariba ko, ia wainin dipar onganiba amegh, nan damazimin, na bativamin Purirpenimin aven mangan marki. Bar markiam. Ia aven mangiva, ia arimighiregham. Ia ko ian ovavir borir gin otivamiba, arazir kamin gintigh maghira iki. ¹⁰ Ia deraghvira biziba tuisigh, bizir manam a nan bizim, ezi bizir manam, a gumazamizir kinibar bizim. Ezi dar tongin bizir manaba nan damazimin zuezi, manaba mize. ¹¹ Egh ia, arazir Ikiavira Itir God ifongeziba, a Moses mikemezi a da isa Israelia ganingizir kaba, ia bar dar Israelian gumazamizibar sure damu.”

¹² Ezi Moses kamaghin Aron uan otarir ikiavira itir pumuning Eleasar ko Itamar migei, “Ia ikiavira Itir God bagh wit tuamin ofan nar ikiavira itiba inigh. Plauan kam, ia a isi yis puvatizir Bretin ingarigh. Ofan kam, a bar Godin bizimra, a ia ganingi. Kamaghin amizi, ia ofa gamir dakozimin boroghin Bretin kam ami. ¹³ Ikiavira Itir God bizir kamin na mikemegha gifa. Kamaghin amizi, wit tuer ofan nar kaba bar, da ia ko ian otaribar biziba. Ia gumazamizir Ikiavira Itir God bagha wit tuer ofa gamiba, dar tongin plauan kaba ini. Egh ia Ikiavira Itir Godin Purirpenim avinizir divazimin aven Bretin kam ami. ¹⁴⁻¹⁵ Eghti Israelian gumazamiziba, God ko navir vamira ikiamin ofa damusi, asizimin amagapamin itir tuzim ko buaragharim ko oviba sara inigh izi. Eghti ia ofa gamir gumaziba, ia amagapamin itir tuzimin suiragh da fegh dar amuti da Ikiavira Itir Godin damazimin ighuavamang. Egh ia gin ofa gamir dakozimin oviba tuegh. Egh ofan kamin asizir tuzibar tongin, ia amagapam ko buaragharim inigh.

Eghti ia ko ian adarazir, guiviba ko otariba uaghara, asizir tuzir kamning isi danganir Godin damazimin zuezir tamin mangi, aning ami. Ikiavira Itir God ofan kabar asizir otevir kamning isa, ia ko ian boribagh aningi. Egh zurazurara asizir otevir kamning, aning ia ko ian ovavir boribar asizir akuamning. Ikiavira Itir God kamaghin mikemegha gifa.”

¹⁶ Egha gin Moses ghua arazir kuraba gin amadir ofa damuamin meme bagha azaragha ghaze, “Ofa gamir gumaziba manmaghin memen ofa damu arazir kuraba gin amangamim gami?” Ezi me a migei, “E avimin a tuazi a isigha gifa.” Ezi Moses akar kam baregha, Aronin otarir pumuning Eleasar ko Itamarin atari.

Egha a ghaze, ¹⁷ “Manmagh amizi ia Ikiavira Itir Godin Purirpenim avinizir divazimin aven, arazir kuraba gin amadir ofan kamin asizir tuzim aman aghua? Kar ofan Ikiavira Itir God ua baghavira misevezim, egha a ia ganingi, ia gumazamizibar osimtiziba akiriva, men arazir kuraba gin amangisi anemam. ¹⁸ Ia ofan kamin ghuzim inigha purirpenimin Anogoroghezir Danganimin aven ghuzir puvati. Egha manmagh amizi, ki ia mikemezi moghin ia Purirpenimin aven asizir tuzir kam amezir puvati?”

¹⁹ Ezi Aron kamaghin Moses migei, “Ni oragh. Datirighira, gumazamiziba uan arazir kuraba gin amadir ofa ko ofan bar isia mighirim isa Ikiavira Itir God ganidi. Ezi kirara, datirighin bizir kurar kaba na bativigha gifa. Nan gumazir pumuning areme. Kamaghin amizi, ki datirighira arazir kuraba gin amadir ofan asizir tuzim amam, eghti Ikiavira Itir God ti bizir kam gakuegham, o? Ki ghaze, ti puvatigham.” ²⁰ Ezi Moses kamaghin oregha ghaze, Aronin akam a dera. Ezi an navim an amira.

Bizir Godin damazimin
zueziba ko mizeziba

11

(Sapta 11--15)

Asizir Israelia damamiba ko
asizir anogorogheziba

(Godin Araziba 14:3-21)

¹⁻² Ikiavira Itir God Israelia mikimasa kamaghin Moses ko Aron mikeme, “Ia, nguazir kamin itir asizibar tongin, asizir kabara, ia dar ami. ³ Asizir kabanang: Dar sorogha-fariba puzir pumuning ikia, aning uaning tuiragha iti, egha da bulmakaubar min graziba api, ia dar ami. ⁴⁻⁶ Egh ia kamelba ko ivarareba ko ighiaba, ia dar aman marki. Da bulmakaubar min graziba apir asiziba, egha dar sorogha-fariba puzir pumuning ikia, uaning tuiragha itir puvati. Kamaghin amizi, ia kamaghin fogh suam, da nan damazimin zuezir puvati. Ki dar aman ian anogoroke. ⁷ Egh ia dabar aman marki. Dar soroghafariba puzir pumuning iti, egha uaning tuiragha ikia, bulmakaubar min graziba apir puvati. Kamaghin amizi ia fogh, daba da nan damazimin mize. ⁸ Kamaghin amizi, ia asizir kabar aman marki. Egh ia dar ganti da arighiriti, ia dar kuabar suighan marki. Bar markiam. Da nan damazimin zuezir puvati.

⁹ “Egh ongarimin osiriba ko dipamin osiribar tongin, osiriba naziaba ko sighiaba uaghara ikiti ia dar ami. ¹⁰ Ezi osiriba ko bizir muziarir ongarim ko tintinibar dipabar itiba, da naziaba ko sighiaba uaghara puvatighiti, ia fogh, da bizir bar kuraba. ¹¹ Kamaghin amizi, ia dar aman kogh, egh dar kuabar suighan marki. Ki bar anogoroke. Da bizir bar kuraba. ¹² Ia uam oragh, angamira itir bizir dipabar ititam, a naziaba ko sighiaba puvatighiti, ia anereman marki. Ia bizir kabar aghuagh da atakigh.

¹³⁻¹⁹ “Egh ia kuarazibar tongin kuarazir kamagh garibar aman marki. Ia kamaghin mikim suam, da bizir bar kurar ki aghuaziba. Kuarazir kaba, taragiaba, mighiaba, isaba,

kotkotba, poneba, ongarimin kuaraziba, beniba, dipamin mughamiziba, aghunabar ekiaba ko, kina aghunababa. Ia kuarazir kabar aman marki.

²⁰ “Ezi apizir suemning ko dafarimning ko aviziba itiba, da bizir kuraba, ki dar anogoroke. ²¹ Eghti apizibar tongin apizir soroghafariba ikia arua uari akuriba, ia dar ami. ²² Kamaghin amizi, odezir ekiaba ko doziba, ia bar dar ami. ²³ Ezi apizir sueba ko dafariba ko aviziba itiba, ia kamaghin fogh suam, da bizir bar kuraba. Ki dar anogoroke.

²⁴⁻²⁵ “Asizir maba uaghan, ia damuti, ia nan damazimin mizegham. Eghti gumazitam asizir kabar kuabar suiragh, o aneter danganitamin mangam, gumazir kam nan damazimin mizegham. Gumazir asizir kamin suiraghamim, a uan korotiaba ruegh, egh a nan damazimin mizegh iki mangi guaratizimin tugham.

²⁶ “Asiziba, dar soroghafariba puzir pumuning ikiava, uaning tuirazir puvatigha, bulmakaun min graziba apir puvati, ia kamaghin fogh suam, asizir kaba, da bizir aghuiba puvati. ²⁷ Ezi asizir soroghafarir puziba puvatiziba, da bar, asizir aghuiba puvati. Egh ia asizir katamin kuamin suiraghiva, ia nan damazimin mizegham. Egh ia kamaghira iki mangi guaratizimin tugham. ²⁸ Eghti gumazitam asizir kuar kam inigh danganir igharazimin mangigham, a uan korotiaba ruegh, nan damazimin mizeghvira iki mangiti aruem magirigham. Asizir kaba ia gamima ia mize.

²⁹⁻³⁰ “Asizir kaba uaghan markiam, ki da ian anogoroke. Kar iriaba, ko kuarziba ko iper guar aviriba. ³¹ Ki asizir kaba ian anogoroke. Eghti ia dar kuabar suighiva, nan damazimin mizeghvira iki mangiti aruem magirigham. ³² Eghti asizir katam aremegh, bizitam gisin irigham, bizir kam uaghan nan damazimin mizegham. An kuam iri, bizir me temebar ingarizir tam o initam o bulmakaun inimin

ingarizir initam o mītaritam, o ingangarir manam itir bizitam, a bizir katam gisin irigham, a nan damazimīn bar mizegham. Eghti ia a isi dipamīn a rueghti, bizir kam nan damazimīn mizeghvira iki mangiti aruem magirigham. ³³ Eghti asizir mizezir kamīn mīkarzim nguazir minem girighiti, bizir mīner kamīn itiba bar mizegham. Kamaghin, ia mīner kam abikigh. ³⁴ Eghti daghetaba roghira ikiti, mīner kamīn dipam dagher kabagh ireghti, dagher kaba nan damazimīn uaghan mizegham. Ezi dipar mīner kamīn itim, a ikuvigha mizegha gifa. ³⁵ Eghti asizir kam bizitam girigham, bizir kam nan damazimīn a mizegham. Eghti mīner kam, o bretba tuer danganir me nguazimīn ingarizir kam, ia uaghan anebikigh. ³⁶ Egh asizir kam mozir dipar pura nguazimīn otivim girigham, o tengin dipam girigham, eghti dipam nan damazimīn mizeghan kogham. Puvati. Ezi bizir manam asizir kamīn mīkarzimīn poro, a mizegha ikufi. ³⁷ Eghti asizir katam aremegh an kuam dagher anabar oparibagh isin iri, a deragham. Dagher anabar kam, a mizezir puvati, a zueghavira iti. ³⁸ Ezi dagher anabar kam dipamīn aven itima, asizir kamīn kuam a giri, dagher anabar kaba nan damazimīn mize.

³⁹ “Ia asizir ki damasa ia mikemezibagh nighnigh. Egh asizir kabar tam puram aremeghti, gumazitam o amizitam an suiragham, gumazir kam o amizir kam, nan damazimīn mizegham. Egh a kamaghira iki mangiti aruem magirigham. ⁴⁰ Eghti gumazitam asizir kamīn tuzitam ame, o asizir kamīn kuam ateri, a uan korotiaba ruegh. Egh a mizeghvira iki mangiti aruem magirigham.

⁴¹ “Eghti ia asizir muziariba ko apizir nguazimīn aruibar aman marki. Ia kamaghin nighnigh, da bizir bar kuraba. ⁴² Egh asizir uan navibar nguazimīn davariba, ko sorogharibar aruir asiziba, ko asizir suer aviraviriba itiba, da bizir aghuiba puvati. Eghti ia dar aman marki. Ki dar ian

anogoro. ⁴³ Ia asizir kabar tam aman marki. Ki bar dar aghua. Egh ia tam amegh, ia nan damazimin mizegham. Eghti ki dar aghuazi moghin, ki bar ian aghuagham. ⁴⁴ Ki Ikiavira Itir God, ian God, egha ki bar zue. Eghti ia uari isi na danigh, nan gumazamizibar ikivira iki, egh arazir kuraba ategh, arazir aghuibar gin mangi nan min zueghvira iki. Ia ki aghuazir asizir mizirizibar amiva, nan damazimin mizeghan marki. ⁴⁵ Ki Ikiavira Itir God. Ki ian Godin ikiasa Isipin kantrin aven ia inigha azenan ize. Ki uabi bar zuezi nan araziba bar dera. Kamaghin amizi, ia zuegh iki nan arazir aghuibar gin mangi.

⁴⁶ “Ezi Akar Gavgavir ia datirighin inizir kam, an asiziba ko, kuaraziba ko, bizir ongarimin aven itiba ko, apizir nguazimin davaribav gei. ⁴⁷ Kamaghin amizi, ia deraghvira biziba tuisigh, bizir manam a zue, ezi bizir manam a nan damazimin zuezir puvati. Egh ia angamira itir bizir ia damamiba ko ia daman koghamiba, ia deraghvira dagh fogh.”

12

Amizim borim bategha gin uabi zuer arazim

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ² “Ni kamaghin Israelian gumazamizibav mikemegh: Amizitam navim asegh, otarim bategham, a nan damazimin mizeghvira iki mangi 7plan aruebar tugham, mati a uan iakinibav sozir dughiam. ³ Eghti 7plan arueba givaghti, namba 8in aruem otoghti, me otarir kamın mikarzir mogomemin inim atugham. ⁴ Amizim borim bategha ghuzir avirim makuri. Kamaghin amizi, a nan damazimin mizegh, 33plan aruebar ikeghiva gin ua zuegham. Dughiar a mizeghvira ikiamimin, a bizir ki ua baghavira misevezir tamin suighan kogham. Egh a nan

Purirpenim avinizir divazimin aven mangan kogh, mangi a ua zueghamin dughiamin tugham.

⁵ “Amizim borir guivim bategh, a 14plan aruebar mizeghvira ikiam, mati a uan iakinibav sozir dughiam. A uan ghuzir avirim makuni, kamaghin amizi a nan damazimin mizegh, ua 66plan aruebar ikeghiva, gin ua zuegham.

⁶ “Egh amebam ua zueghiva, a uan otarir iririvim o guivir iririvim ginighnigh, ofan bar isia mighirim bagh, sipsipin igiar azenir vamira itim inigh, egh uaghan ofan arazir kuraba gin amangamim bagh, kuarazir bunbam inigh. An ofan kamning isi ofa gamir gumazim bagh God bativamin Purirpenimin tiar akamin mangi. ⁷ Eghti ofa gamir gumazim amizir kamın kuarazim ko sipsip inigh na bagh ofa damuti, amizim ua zuegham. Eghti ghuzir kam amizim damuti a ua mizeghan kogham. A datirighin nan damazimin zuegha gifa. Amizim otarim o guivim bategh, an arazir kamra damu.

⁸ “Amizitam sipsip givezamin dagiaba otevegh, a kuarazir bunbar igiar pumuning o osirvar igiar pumuning inigh izi. Eghti ofa gamir gumazim kuarazir tamin, ofan bar isia mighirim damu, egh kuarazir igharazimin, an arazir kuraba gin amadir ofa damu. Eghti ofa gamir gumazim kuarazir kamningin ofa damighti, amizim ua nan damazimin zuegham.”

13

Gumamaziba duaba isiva arazir kabar amu

¹ Ikiavira Itir God, kamaghin Moses ko Aron migei,
² “Gumazitam o amizitam, duatam o okatam o mikarzir ghuarir ghurghuritam, an mikarzimın otogham, egh bizir kamın ganganim mati lepan arimariam o arimariar ekiar

igharaziba otivasava ami, eghti me a inigh ofa gamir gumazim Aron bagh mangi, o an otarir uaghan ofa gamiba, men tav bagh mangi. ³ Eghti ofa gamir gumazim deraghvira duar kamin ganigh fogh suam, an duar kurimin aven itir ariziba ghurghurigha gifa, ezi duam bar an mikarzimn aven ghu, kar lepan arimariamra o arimariar ekar igharazim. Eghti ofa gamir gumazim an ganigh givagh, kamaghin mikimam, 'Gumazir kam, a Godin damazimn zuezir puvati.' ⁴ Eghti duam ghurghurighi, ofa gamir gumazim duamin ganti, a mikarzimn inimin aven mangighan kogh, egh arizir ghurghuriba puvatighi, ofa gamir gumazim, gumazir kam mikim suam, a uabira dipenitamin iki mangi 7plan aruebar tugh. ⁵ Eghti namba 7in aruemin, ofa gamir gumazim, ua gumazir kamin duamin gan a tuisigh, eghti duamin ganganim kamaghira iki ekeveghan koghti, a ua gumazim ateghti a 7plan aruebar uabira ua ikegh. ⁶ Eghti 7plan aruer kaba givaghti, ofa gamir gumazim uam an ganti, duar kam misigh, egh ekeveghan koghti, a fogh suam, gumazir kam pura duar kinim iti. Egh ofa gamir gumazim a mikim suam, 'Ni Godin damazimn zue. Ni uan korotiaba ruegh, zueghiva mangi.' ⁷ Eghti bizir kamin gin, duam ua isiti, gumazim ua mangi ofa gamir gumazim batogh uabi an akagh. ⁸ Eghti ofa gamir gumazim deraghvira gumazir kamin duamin ganti, duar kam ekevegh, a fogh suam, gumazir kam lepan arimariar kurar ekiam iti. Eghti ofa gamir gumazim kamaghin a mikim suam, 'Ni Godin damazimn zuezir puvati.'

⁹ "Eghti gumazitam duar gavgavim ikiti, me an aku ofa gamir gumazim bagh mangi. ¹⁰ Eghti ofa gamir gumazim deragh gumazimn duamin ganigh. Eghti duar kam ghurghurigh, arizibar amuti da ghurghurigh aven emigh mizazim a gasam, ¹¹ gumazir kam lepan arimariam

an iti.* Eghti ofa gamir gumazim kamaghin gumazim mikim suam, ‘Ni Godin damazimin zuezir puvati.’ Ofa gamir gumazim fogha gifa, gumazir kam a mizezir puvati, kamaghin amizi, a pura gumazim ateghti, a uabira uan dipenimin ikian kogham. ¹²⁻¹³ Eghti arimariar kam bar ekevegh mangi gumazir kamin mikarzim bar anevaraghti, ofa gamir gumazim ua gumazimin mikarzim bar deraghviram an ganiva a tuisigham. Egh a gumazimin ganti, arimariar kam bar an mikarzim inighti, an mikarzim bar ghurghurighti a fogham, arimariar kam givasava ami, eghti a kamaghin gumazim mikimam, ‘Ni Godin damazimin zue.’ Ezi kamaghin, gumazir kam a zuegha gifa. ¹⁴ Eghti gin, duaba bigh tuzir aven itiba azenan otivighti, gumazir kam zueghan kogham. ¹⁵ Eghti ofa gamir gumazim uam an duabar ganti, da bighti, a gumazir kam mikim suam, ‘Ni Godin damazimin zuezir puvati.’ Gumazim duaba ikia egha da bighizi dar tuziba duar toribar otivti, kamaghin a nan damazimin zuezir puvati. Kamagh garir duam, a bar arimariar kuram. ¹⁶ Egh gin duam misighti, nir ghurghurim otoghti, gumazir kam ua ofa gamir gumazim bagh mangi. ¹⁷ Eghti ofa gamir gumazim deragh gumazir kamin duamin ganti, an duam misingighti an inim ghurghurigham, kamaghin gumazir kam nan damazimin zuegham. Eghti ofa gamir gumazim kamaghin a mikim, ‘Ni Godin damazimin zuegha gifa.’

¹⁸ “Eghti gumazitam okam an mikarzimin iki, egh misighti, ¹⁹ egh gin okam ikezir danganimin, an mikarzim figh ghurghurigham, o an mikarzim aghevegh ghurghurighti, kamaghin gumazir kam ofa gamir gumazim bagh mangi uabi isi an akagh. ²⁰ Eghti ofa gamir

* ^{13:11} Hibuia arimariar kam ziar aviribar a dibori, “lepan arimariam.” Arimariar kam lepan arimariar e datirighin garimin mirara garir puvati.

gumazim, gumazir kamin okar duamin danganim deragh an ganigh. Duam tong an inivafizimin aven mangighti, an inimın ariziba ghurghurigham, eghti ofa gamir gumazim kamaghın gumazim mikim suam, ‘Ni Godin damazimin zuezir puvati.’ Lapan arimariar kam okar misingizir kamin danganimın otozim, a bizir bar kuram. ²¹ Egh ofa gamir gumazim an ganti, ariziba ghurghurighan koghti, duam tong an inivafizimin aven mangighan kogh, egh a tong deragh deraghti, ofa gamir gumazim anetighti a uabira iki mangi 7plan aruebar tugh. ²² Eghti 7plan aruer kabar gin duar kam ikivira iki ekeveghti, ofa gamir gumazim fogh suam, an arimariar bar kuram, egh kamaghın gumazim mikim suam, ‘Ni Godin damazimin zuezir puvati.’ ²³ Eghti duar mikarzimın itimın ganganim kamaghira ikia, egha ekevir puvati, kar okar kamin duar kurim. Kamaghın, ofa gamir gumazim kamaghın gumazim mikim suam, ‘Ni Godin damazimin zue.’

²⁴ “Eghti avim gumazitamin inivafizimin isighti, an duam ghurghurigham, o a ghurghurigh aghevegham, ²⁵ eghti ofa gamir gumazim duar kam deragh an ganigh. A ganti, duar kurir kamin ariziba ghurghurighti, duam guizbangira mikarzimın aven mangiti, ofa gamir gumazim fogham, duar kam, a lepan arimariar bar kuram. Egh a gumazim mikim suam, ‘Ni Godin damazimin zuezir puvati.’ ²⁶ Ofa gamir gumazim an ganti, arizir duamin danganimın otiviba ghurghurighan koghti, duam an inivafizimin aven mangan kogh, egh mising damuti, kamaghın ofa gamir gumazim aneteghti a uabira iki mangi 7plan dughiabar tugh. ²⁷ Ofa gamir gumazim namba 7in dughiamin deraghvira uam an duamin ganti, duar kam ikivira iki ekeveghti, a fogh suam, kar arimariar bar kuram. Eghti ofa gamir gumazim kamaghın a mikim suam, ‘Ni Godin damazimin mize.’ ²⁸ Eghti duar kam pura

danganir kamin kamaghira iki, ekivan koghti, kar pura avim isizir duar kurimin danganim. Kamaghin, ofa gamir gumazim mikim suam, 'Ni Godin damazimin zue.'

²⁹“Eghti gumazitam o amizitam, duar muziariba an dapanim o an aghozim batoghti, ³⁰ ofa gamir gumazim duar muziarir kaba deragh dar ganti, duar muziariba inivafizim okor bar aven mangiti, arizir aviriba duar muziarir kabar danganibar puvatigh, egh ariziba aghevegh iangurighi, ofa gamir gumazim fogham, duar kaba da arimariar bar kuram. Egh an a mikim suam, 'Ni Godin damazimin zuezir puvati.' Kar dapaniba ko aghozibar otivir zighzizir arimariam. ³¹ Ofa gamir gumazim deravira an duar muziaribar ganti, duar muziariba inivafizim okor bar aven mangan koghti, arizir pizir aghuiba duam itir danganimin deragha otivighan koghti, a gumazim o amizim ateghti a uabira iki mangi 7plan aruebar tugh. ³² Egh namba 7in aruemin, ofa gamir gumazim ua deraghvira gumazim o amizir kamin mikarzir inimin ganighi, zighzizir arimariar kam kamaghira ikiva ekivan koghti, zighzizir arimariar kam an mikarzir inim okoregħa aven ghuzir puvati, eghti danganir kamin ariziba aghevegh iangurighan koghti, ³³ kamaghin gumazim o amizim uan dapanir ariziba o kuar arizibagh isegħ, egh a duar muziariba itir danganim gisan marki. Eghti ofa gamir gumazim, anetighi a uabira iki mangi 7plan dughiabar tugh. ³⁴ Dughiar namba 7in, ofa gamir gumazim, deraghvira gumazim o amizir kamin duar muziaribar ganigh, da kamaghira iti, o da ekefe. Egh ofa gamir gumazim kamaghin fogħ suam, duar muziariba mikarzir inim okoregħa aven ghuezir puvati, a kamaghin gumazim o amizimin mikim suam, 'Ni Godin damazimin zue.' Eghti gumazim o amizir kam uan korotiaba ruegh, egh a zuegham. ³⁵ Gumazim o amizim zueghamin dughiamin gin duar muziariba otivigh

ekivti, ³⁶ ofa gamir gumazim ua deraghvira gumazim o amizir kamın inivafizimın gan. An duaba ekeveghti, ofa gamir gumazim fogh suam, gumazim o amizir kam a zuezir puvati. A ua arizir aghevır ianguriba bagh ruian kogham. ³⁷ Eghti ofa gamir gumazimın damazimın, duar muziarir kaba kamaghıra iki, egh ekivan koghti, arizir pizir aghuiba duar muziariba itir danganibar otivighti, ofa gamir gumazim fogh suam, zighzizir arimariar kam misingasava ami. Egh a gumazim o amizim mikim suam, 'Ni Godin damazimın zuegha gifa.'

³⁸ "Egh gumazitam o amizitam, ghuarir ghurghurir dafoziba an mikarzir inimın otoghti, ³⁹ ofa gamir gumazim deragh mikarzir nir ghurghurir kabar gan, da ghurghurigh taghtaghan koghti a fogh suam, da ghuarir kiniba mikarzimın otifi. Kamaghın, gumazir kam nan damazimın zue.

⁴⁰ "Eghti gumazimın dapanir ariziba asighiregh, onarim misegh, a Godin damazimın mizezir puvati. A zue. ⁴¹ Egh an minedevimın itir ariziba asighiregh, onarim misegh, a Godin damazimın zuegham. ⁴² Eghti ghuarim an dapanir ginkevımın itir onarim o minedevimın itir onarimın otoghti, duabar ganganim aghevegh ghurghurighti, ofa gamir gumazim fogh suam, ghuarir kam a lepan arimariar bar kuram. ⁴³ Egh ofa gamir gumazir kam deragh ghuarir kamın ganighti, ghuarir kamın duamın ganganim aghevegh ghurghurigh, mati gumazim lepan duar arimariam an mikarzimın inimın iti, ⁴⁴ a kamaghın fogh suam, gumazir ghuarir an dapanimın itir kam, a lepan arimariar bar kuram. Kamaghın, ofa gamir gumazim kamaghın a mikim suam, 'Ni Godin damazimın zuezir puvati.'

⁴⁵ "Eghti gumazitam duar kurar kamagh garitam iki, a korotiar bibizibar aghuigh, uan dapanir arizim batoghan

kogh, egh dafarimin uan akam avaragh, egh pamten kamaghin dim mikim, 'Ki zuezir puvati. Ki zuezir puvati.'

⁴⁶ Gumazir arimariar kamagh garim ikivira ikiva, nan damazimin zueghan kogham. A uan namakaba ategh danganir me itimin azenan uabira ikiam."

Moses Osirizir Araziba, bizir korotiabagh amima da mizezibav gei

⁴⁷⁻⁴⁸ Ikiavira Itir God kamaghin Moses ko Aron migei, "Dughiar mabar, bizir inibagh amima da ikuviba, kar lepan arimariamın min inir kabar aven itiba. Da, korotiaba ko, nir avizir me sipsipin arizibar ingariziba ko, nir tretin aghuibar ingariziba ko, bulmakaun iniba ko, korotiar me asizibar inimin ingariziba, da dar otifi. ⁴⁹ Egh nir kam, arimariar kurar kam an aven ikiti, garim o aghevim an otoghti, me nir kam inigh mangi ofa gamir gumazimin akagh. ⁵⁰ Eghti ofa gamir gumazim a inigh deragh an ganigh, egh arimariar kurar kam itir bizir kam isi danganir igharazitam datighti, a uabira iki mangi 7plan aruebar tugh. ⁵¹ A namba 7in aruemin deraghvira uam an ganti, arimariar kurar kam, a korotiam o inimin bar ekeveghti, a fogh suam, kar lepan arimariam. Ezi korotiar kam o nir kam, a nan damazimin zuezir puvati. ⁵² Kamaghin amizi, ofa gamir gumazim korotiar kam avimin a tuaghti, a bar isigh. Bizir kam lepan arimariamın min a bato, eghti a bar isi mighirigh.

⁵³ "Eghti ofa gamir gumazim deraghvira korotiar kamin ganti, a kamaghira ikiti, arimariar kuram korotiar kam bar a inighan kogham, ⁵⁴ eghti a me mikemeghti me korotiar kam ruegh egh anetighti, a iki mangi 7plan aruebar tugh. ⁵⁵ Eghti ofa gamir gumazim gin deraghvira uam arimariar bar kurar kamin ganti, a korotiamın avizir manamin aven, o azenan otoghti, arimariar kurar kamin

ganganim kamaghira ganti, an ganganim garim o aghelim ikivira ikiti, a fogh suam, a nan damazimin zuezir puvati. Arimariar kurar kam ti ekeves, o puvati, kar pura bizim, ofa gamir gumazim an ekivamin arazim ginighnighan kogham. A fogha gifa, a nan damazimin zuezir puvati. Kamaghin, ofa gamir gumazim, korotiam avimin a tuaghti a bar isi mighirigh.

⁵⁶ “Me a rueghti, gin ofa gamir gumazim deraghvira uam an ganigh, bizir lepan arimariamın min garim givaghti, a korotiar avizir kam abikigh o asizimin mikarzir nir kam, a ikuvizi naghira anetugh a makunigh. ⁵⁷ Eghti gin, arimariar kurar kam, ua korotiar kamin otivti, kamaghin korotiar kamin ghuavim avimin a tuaghti, a isi bar mighirigh. ⁵⁸ Egh a korotiam o asizimin mikarzinim inim ruer dughiamın, lepan arimariamın min itir puvati, an ghuavim ua namba 2in dughiamın a rueghti, korotiar kam nan damazimin zuegham.

⁵⁹ “Arimariar bar kuramin min itir bizir inibagh amima da ikuvim, Akar Gavgavir kam an gun migei. Mati korotiaba ko, nir avizir me sipsipin ariziba ko, nir tretin aghuibar ingariziba ko, bulmakaun iniba ko, korotiar me asizibar inibar ingariziba. Akar Gavgavir kam ghaze, korotiar kaba, da zue, o da nan damazimin zuezir puvati.”

14

Lepan arimariam givaghti zueghamin arazim

¹ Ikiavira Itir God, kamaghin Moses migei, ² “Gumazir manam lepan min garir arimariar kuram an iti, kar Arazir Moses Osirizim. An arimariam givaghamin dughiamın, a nan damazimin zueghsi, me a inigh ofa gamir gumazim bagh mangi. ³ Eghti ofa gamir gumazim a

inigh danganir me itimin azenan mangi, egh deragh an mikarzim ganigh. Eghti lepan min garir arimariam guizbangira bar givaghti, ⁴ ofa gamir gumazim me mikesmeghti, me nan damazimin kuarazir angamira ikia zuezir pumuning, ko sidan temer otevitam, ko benir aghevir tam, ko temer hisopin aguatom, da inigh izi. ⁵ Eghti ofa gamir gumazim me mikemeseghti, me nguazir minetam inigh daghurir aghuitamin mangi dipar igiar dikiriatam tuigh, a inigh izi. Egh me gin kuarazir kamningin tam inigh, minem gisin an suiragh a misueghti, an ghuzim minemin magiri. ⁶ Eghti ofa gamir gumazim kuarazir igharazim ko temer sidan otevir kam, ko benir aghevir kam, ko hisopin aguam isi ghuzim itir dipam darugh, zuamiram anesigh. ⁷ Egh gumazir kam nan damazimin zueghsi, me 7plan dughiabar dipar ghuzim itim a gisin a kavamang. Egh ofa gamir gumazim kamaghin a mikim, 'Ni datirighin Godin damazimin zuegha gifa.' Egh ofa gamir gumazim kuarazir angamira itim inigh, nguibamin azenan mangi, egh dadaba itir danganimin aneteghti a mighegh mangi. ⁸ Gumazim zueghsi a uan korotiam ruva, dapanir ariziba ko uan mikarzim ariziba bar dagh isegh uabi ruegh. A kamaghin damigh, nan damazimin zuegh, egh nguibamin aven mangi, egh 7plan aruebar a uan purirpenimin azenan iki. ⁹ Egh aruer namba 7in, gumazir kam ua, uan dapanir ariziba bar dagh isiva, ghuamasiziba ko sevanir ariziba, ko namnamin arizir maba sara isegh, egh a uabi ruva uan korotiam sara ruegh, egh nan damazimin zuegham.

¹⁰ "Egh namba 8in dughiamin, a sipsipin apurir pumuning ko sipsipin amebar azenir vamira itim inigh. Da bar deragh egh duatom dar mikarzibar ikian kogham. Egh a wit tuamin ofan min, a 3 kilogremin plauan aghuiba ko olivin borem sara da veregh da inigh. Egh olivin

borer itarir pumuning gingegh. ¹¹ Egh a sipsipba ko plaua ko olivin borem inigh na bativamin Purirpenimin izi. Eghti ofa gamir gumazitam an akuraghti a zuegham. Ofa gamir gumazim, gumazir kam ko ofan kaba sara a inigh, na bativamin Purirpenimin tiar akamin izi, nan damazimin tugham. ¹² Egh datirighin ofa gamir gumazim sipsipin apurir kamningin tam inigh olivin borem sara ofa damu, mati an osimtizim agevir ofa. A faragh bizir kaba dafarimin dar suiragh da fegh dar amuti da nan damazimin ighuavamangi. ¹³ Ofa gamir gumazim sipsipin kam isi, ofan bar isia mighiriba ko, arazir kuraba gin amadir ofaba bagha me bulmakaubav sozir danganimin mangi a misueghti an aremegh. Guizbangira, osimtizim agevir ofaba, da arazir kuraba gin amadir ofabar mirara ghu. Kar nan bizimra, ezi ki God, ki a isa ofa gamir gumazibagh aningi. Kamaghin amizi, ofa gamir gumazim kamaghin damuam. ¹⁴ Egh gin ofa gamir gumazim sipsipin ghuzir taba inigh, gumazimin kuarir guvimin itir kuarir apebamin amirazim datigh, egh an agharir guvimin amadaghan itir dafarir puzir amebam ko gumazir kamın dagarir amebam agharir guvimin amadaghan itim datigh. ¹⁵ Egh ofa gamir gumazim olivin boremin taba inigh uan dafarir kiriam gingegh, egh borer kam dafarimin an suiragh. ¹⁶ Egh a uan agharir guvimin amadaghan itir dafarir puzir bizibar akakazim isi, uan dafarir kiriamin itir borer kam darugh, egh 7plan dughiabar Ikiavira Itir Godin damazimin a kavamang. ¹⁷ Egh gin ofa gamir gumazim borer an dafarimin ikiavira itir taba inigh, gumazir zueghamimin kuarir guvimin itir kuarir apebamin amirazim datigh, egh uaghan olivin borem isi gumazir kamın agharir guvimin amadaghan itir dafarir puzir amebam ko gumazir kamın dagarir amebam agharir guvimin amadaghan itim datigh, danganir kaba, a faragha

ghuziba dagh ariki. ¹⁸ Egh borer nar ofa gamir gumazimîn dafarimîn ikiavira itiba, gumazir kamîn dapanim gingegh. Arazir kamîn a gumazim damighti, a nan damazimîn zuegham.

¹⁹ “Egh ofa gamir gumazim ofan arazir kuraba gin amangamin asizimîn ofa damuti, gumazim nan damazimîn zuegham. Egh a gin, ofan bar isia mighirim damusi, asizim misogham. ²⁰ Egh an asizir kam, wit tuer ofa sara, ofa gamir dakozimîn ofa damu. Egh arazir kamîn ofa gamir gumazim, gumazir kamîn arazir kuraba gin amangisi ofa damuti, gumazim nan damazimîn bar zuegham.

²¹ “Eghti gumazim uabi zueghsi bizir ofa damuamibagh ivezamin dagiaba puvatigh, a sipsipin nguzir apurir vamirara inigh. Sipsipin kam a gumazimîn osimtizim agevir ofa. Eghti gin ofa gamir gumazim an suiragh a fegh a damuti a nan damazimîn ighuavamangi. Gumazir kam, 1 kilogrem plauan aghuim uaghan a inigh, olivin borem sara a veregh wit tuer ofa damu. Egh a olivin borer aghuir itarir pumuning viraram aningin suiragh izi. ²² A dagiaba otevegh sipsipbagh ivezan iburagh, a kuarazir bunbar pumuning inigh ofa damusi izi. Egh kuarazir tam arazir kuraba gin amadir ofa damuva, egh kuarazir igharazim, bar isia mighirir ofa damu. ²³ Namba 8in aruemin, gumazir kam uabi zueghsi, bizir kaba bar ada inigh nan damazimîn ofa gamir gumazim bagh na bativamin Purirpenimîn tiar akamin mangi. ²⁴ Eghti ofa gamir gumazim osimtizim agevir ofa bagh sipsipin nguzir kam ko olivin borem inigh, dafarimîn an suiragh a fegh a damuti a nan damazimîn ighuavamangi. ²⁵ Egh ofa gamir gumazim osimtizim agevir ofa bagh sipsipin nguzir kam misuegh, egh ofan ghuzir taba inigh, gumazir uabi zusi damuamin gumazir kamîn kuarir guvimîn itir kuarir

apebamîn amîrazim datigh, egh an agharir guvimîn amadaghan itir dafarir puzir amebam ko gumazir kamîn dagarir amebar agharir guvimîn amadaghan itim datigh. ²⁶Egh ofa gamir gumazim olivîn borer taba inigh uan dafarir kiriam gingegh, egh borer kam dafarimîn an suiragh. ²⁷Egh a uan agharir guvimîn amadaghan itir dafarir puzir akakazim isi, uan dafarir kiriamîn itir borer kam darugh, egh 7plan dughiabar Ikiavira Itir Godin damazimîn a kavamang. ²⁸Egh gîn ofa gamir gumazim borer an dafarimîn ikiavira itir taba inigh, gumazir zueghamimîn kuarir guvimîn itir kuarir apebamîn amîrazim datigh, egh uaghan olivîn borem isi gumazir kamîn agharir guvimîn amadaghan itir dafarir puzir amebam ko gumazir kamîn dagarir amebar agharir guvimîn amadaghan itim datigh, danganir kaba, a faragha ghuziba dagh ariki. ²⁹Egh borer nar ofa gamir gumazimîn dafarimîn ikiavira itiba, gumazir kamîn dapanim gingegh. Egh arazir kamîn a gumazim damighti, a nan damazimîn zuegham. ³⁰Egh ofa gamir gumazim, gumazir kam kuarazir bunbar ofa damuasa inigha izezimning, an aning inigh. ³¹A kuarazir tam, arazir kuraba gîn amadir ofa damu, egh igharazim an ofan bar isia miğhirim damu. Egh a uaghan wit tuer ofa ko kuarazir bunbar kamning sara ofa damu. Arazir kamîn ofa gamir gumazim, gumazir nan damazimîn zueghamîn kamîn arazir kuraba gîn amangisi ofa damu. ³²Arazir kam, gumazir uan lepan mîn garir arimariam ağıvsi, egh dagiaba otevegh, ofan asizibagh ivezan iburagham, an arazir kamîn gîn mangıva, nan damazimîn zuegham.”

Arimariar kuram dipenim damighti dipenim ikuvighamim

³³ Ikiavira Itir God, kamaghin Moses ko Aron migei,

³⁴ “Ia gîn Kenanin nguazimîn mangegh an ikiam, nguazir

ki ia daningamin kam, a ian nguazimra ikiam. Egh dughiar ia Kenanin ikiamim, ki ti lepan min garir arimariar kuram damighti, a dipenir tabar amuti da ikuvigham. ³⁵ Eghti dipenir ghuavim mangi ofa gamir gumazim kamaghin a mikimam, 'Ki asighasizir mam arimariar kuramin min an gari an nan dipenimin otogha nan dipenim gasighasisi.' ³⁶ Eghti ofa gamir gumazim kamaghin oreghiva, gumazim mikimti, a dipenimin aven itir biziba bar da ater azenan mangam. Eghti gumazim kamaghin damighan koghti, ofa gamir gumazim izi kamaghin a mikimam, 'Bizir dipenimin aven ikiavira itir kaba bar Godin damazimin ikuvigha mize, ezi a dar anogoroke.' Eghti gumazim biziba bar da inigh azenan mangiti, ofa gamir gumazim aven mangi dipenimin ganam. ³⁷ A bar deraghvira bizir dipenimin biribagh ami da ikuvimin ganam. Egh a gantima, bizir gariba ko agheviba torir muziariba biribar arighti a suam, bizir kam bar biribar aven ghu, ³⁸ egh ofa gamir gumazim azenan mangigh kamaghin mikim suam, 'Dipenir kam, a 7plan dughiabar pura ikiam.' ³⁹ Egh dughiar namba 7in, ofa gamir gumazim ua izi dipenim getiv an ganam. Eghti asighasizir kam birimin otogh bar ekeveghti, ⁴⁰ ofa gamir gumazim me mikemeghti, me bizir kurar kam itir dagiaba asigh, egh nguibamin azenan mangi danganir me ghua bizir mizirizir nan damazimin zuezir puvatiziba makuri naghin, da makunigh. ⁴¹ Me dar amigh givagh, nguazir misingizir dagiar dipenimin aven biriba bar da avarazim angarigh. Egh da inigh nguibamin azenan mangi, danganir bizir kuraba akurir naghira da kunigh. ⁴² Egh me dagiar igiaba inigh dagiar kabar danganibar arigh, ua birir kabar ingarigh. Egh nguazir kumkuar igiam inigh dipenimin biriba ua dar aghu da avegh.

⁴³ "Eghti me ingangarir kam damighti, an gin

asighasizir kam ua birimin otoghti, ⁴⁴ ofa gamir gumazim ua dipenimin mangi, egh deraghvira a getiv an ganigh. Asighasizir kam otogh bar ekevegh dipenim damighti a ikuvigh, egh dipenir kam a nan damazimin mizegha gifa. ⁴⁵ Kamaghin amizi, me dipenir kam apirigh dagiaba ko temeaba bar ada angarigh. Egh me da inigh nguibamin azenan mangi, danganir me nan damazimin zuezir puvatizir biziba makuri naghin da makunigh.

⁴⁶ “Egh dipenir mizezir kam, gumazitam an aven mangi, a nan damazimin mizeghiva kamaghira iki mangiti aruem magirigham. ⁴⁷ Eghti gumazitam dipenir kamin aven dami, o an aven dakuam, kamaghin a uan korotiaba ruegh.

⁴⁸ “Eghti ofa gamir gumazim ua izi dipenimin ganti, an biriba deragham, eghti asighasizir kam uam a batoghan koghti, a kamaghin me mikimam, ‘Dipenir kam a Godin damazimin zue.’ A fo, bizir lepan arimariar kuramin min garir dipenibagh asighasizir kam, a ua itir puvati. Asighasizir kam, a gifa. ⁴⁹ Arazir dipenim gamima a ua nan damazimin zuezim, a kamakin. Ofa gamir gumazim me mikemeghti, me nan damazimin kuarazir angamira ikia zuezir pumuning, ko sidan temer otevir tam, ko benir aghevir tam, ko temer hisopin aguatom, inigh izi. ⁵⁰ Eghti ofa gamir gumazim me mikemeghti, me nguazir minetam inigh daghurir aghuitamin mangi dipar igiar dikiriam tuigh, a inigh izi. Egh gin ofa gamir gumazim kuarazir kamningin tam inigh, minem gisin an suiragh a misueghti an ghuzim minemin magari. ⁵¹ Eghti ofa gamir gumazim kuarazir angamira itir igharazim ko temer sidan otevir kam, ko benir aghevir kam, ko hisopin aguam da isi ghuzim itir dipam darugh, egh zuamira da asigh. Egh gin 7plan dughiabar dipar ghuzim itim dipenimin a kavamang. ⁵² Ofa gamir gumazim kamaghin damuti dipenim nan damazimin zuegham. ⁵³ Egh ofa gamir gumazim

kuarazir angamira itim inigh, nguibamin azenan mangi, egh dadaba itir danganimin aneteghti a mighegh mangi. Kar dipenimin miziriziba agevir arazim, eghti dipenim nan damazimin ua zuegham.

⁵⁴⁻⁵⁶ “Arazir kaba, da gumazamizir arimariar kuraba itiba ko gumazamizir duar muziariba itiba ko, okaba ko duar mikarzimin otiviba, ko asighasizir korotiaba ko dipenibagh amima da nan damazimin mizeziba, da bizir mizirizir kabanangin ia migei. ⁵⁷ Akar Gavgavir kaba, da ian akaghti ia fogh suam, bizir manaba nan damazimin zue, ezi bizir manaba zuezir puvati.”

15

Mikarzimin otivir mizirizir mabar Akar Gavgaviba

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses ko Aron migei, ² “Ni Israelian gumazamiziba kamaghin me mikim suam:

“Gumazitam, an mikarzir mogomem duam a batoghti ghuzir mitizim an azenan otivti, egh ghuzir mitizir kam a damuti, a nan damazimin mizegham. ³ Egh duamin ghuzir mitizir kam, an mikarzir mogomemin akamin otivam, o bizir kam gavgavigh dipam ivemarir tuavim apirighti, gumazir kam nan damazimin mizegham. ⁴ Eghti danganir an apiagheriba o akuiba, da bar mizegham. ⁵⁻⁶ Tina gumazir kam miamin suiragham, o an apiaghiri bizitam daperagh, kamaghin a uan korotiaba ru, egh dipamin uabi ruegh, egh nan damazimin mizegh iki mangiti aruem magirigham. ⁷ Eghti gumazir manam o amizim uan dafarim isi gumazir duar kam itimin mikarzimin suiragh, a uan korotiaba ru egh uabi ruegh, egh mizegh iki mangiti aruem magirigham. ⁸ Eghti gumazir duar kam itim, a gumazir nan damazimin zuezim giparighti, gumazir kam uaghan mizegh, uan korotiam ru, egh uabi ruegh mizegh iki mangiti aruem magirigham. ⁹ Eghti gumazir duar kam

itim, an hoziam gisiin itir dabirabim daperagham, eghti bizir kam uaghan mizegham. ¹⁰ Eghti gumazitam uan dafarimin gumazir kam aperazir dabirabimin suiragham, a uaghan mizegh, iki mangiti aruem magirigham. Eghti gumazitam gumazir bizir an gaperaghav ikezim inigh aneter mangam, a uaghan uan korotiam ru egh uabi ruegh, egh a mizegh iki mangiti aruem magirigham. ¹¹ Eghti gumazir duar kam itim faragh uan dafariba rueghan kogh, egh gumazir igharazimin suiraghti, gumazir igharazir kam uan korotiam ruegh egh dipamin bar uabi ruegh, egh a mizeghiva ikivira iki mangiti aruem magirigham. ¹² Eghti gumazir duar kam itim, nguazir miner tamin suiraghti, kamaghin, me miner kam abikigh. Egh a uan dafarimin temer itarimin suiraghti, kamaghin, me itarir kam deragh dipamin a ruegh.

¹³ “Eghti gumazir kamin duar mitizir dipaba itim givaghti, a 7plan dughiaabar ikegh zuegham. Egh a mangi uan korotiam ruegh, egh dipar aghuim guruegh, egh nan damazimin zuegham. ¹⁴ Eghti namba 8in dughiam otoghti, a kuarazir bunbar pumuning inigh mangi God bativamin Purirpenimin tiar akamin Ikiavira Itir Godin damazimin tughiva, kuarazir bunbar pumuning isi ofa gamir gumazim daningigh. ¹⁵ Eghti ofa gamir gumazim, kuarazir kamningin tam isi arazir kuraba gin amadir ofa damu, egh kuarazir igharazim isi ofan bar isia mighirim damu. Arazir kamin, a gumazir kamin akuraghti, an mizirizim givaghti, gumazim ua Ikiavira Itir Godin damazimin zuegham.

¹⁶ “Eghti gumazitam, dipam puram an mikarzir mogomemin otivti, a mizegham, a uan mikarzim bar dipamin a ruegh, egh iki mangiti aruem magirigham. ¹⁷ Eghti dipar kam an korotiam o inim o asizibar inibar ingarizir bizitam gireghti, a dipamin a ruegh, eghti bizir

kam mizegh ikivira iki mangiti aruem magirigham.

¹⁸ “Gumazim amizim ko dakuigh, egh aning mizegham. Aning uaning ko akuigha givazir dughiamin, aning mangi dipamin ruegh, egh aning mizirizim sara mizeghvira iki mangiti aruem magirigham.

¹⁹ “Amizim uan iakinibav sozir dughiamin, a mizirizim sara iki mangiti 7plan arueba gevegham. Eghti gumazitam o amizitam an suiragh, a mizirizim sara kamaghira iki mangiti aruem magirigham. ²⁰ Eghti dakozir an akuim ko an apiagherir biziba, da bar mizegham. ²¹⁻²³ Gumazitam o amizitam dafarim isi an dakozim o bizir an apiav ikezibar suiragh, a mizegham. Egh a uan korotiam ruegh egh dipamin bar uabi ruegh, egh a mizegh iki mangiti aruem magirigham. ²⁴ Eghti gumazitam, amizir uan iakinibav sozir dughiamin a ko dakuti, amizir kamin miziriziba an iki mangi 7plan dughiaabar tugham. Eghti dakozir manam gumazim a dakuam, a uaghan mizegham.

²⁵ “Amizitam uan iakinibav sozir dughiam batozir puvatigha pura dughiar igharazir mabar ghuzim bati, o an iakinibav sozir dughiam ikiavira itima a ghuzim bata dughiar ruarimin ghuavira iti, kamaghin a mizirizim sara iki mangiti, ghuzim bar givagham. ²⁶ Egh a dughiar kamin dakozir manam gakui, o dabirabir manam gaperaghav ike, bizir kaba uaghan mizegham. ²⁷ Eghti gumazitam o amizitam bizir an apiav kezitamın suiragham, a uaghan mizegham. A uan korotiaba ruegh, egh dipamin bar uabi ruegh. Egh a mizirizim sara iki mangiti, aruem magirigham. ²⁸ Amizimin ghuzim givaghti, a 7plan dughiaabar ikegh nan damazimin zuegham. ²⁹ Eghti namba 8in dughiam otoghti, a kuarazir bunbar pumuning inigh izi, egh mangi na bativamin Purirpenimin tiar akamin ofa gamir gumazim daningigh. ³⁰ Eghti ofa gamir gumazim, kuarazir kamningin tam isi arazir kuraba gin amadir ofa

damu, egh kuarazir igharazim isi ofan bar isia miğhirim damu. Eghti arazir kamın, an amizir kamın akuraghti, an mizirizim givaghti, a ua Ikiavira Itir Godin damazimın zuegham.

³¹ “Gua kamaghira, Akar Gavgavir kamra Israelia daningigh. Me nan damazimın mizegha itir dughiamın, me uari bagh deraghvira gan. Me uan miziriziba bar dar saghon iki. Nan Purirpenim men tongin iti, eghti me miziriziba sara ikiva, an aven mangan marki. Puvatighti me nan Purirpenim damuti a mizegham. Me kamaghın damuti, ki me misueghti me arighiregham.”

³² Akar Gavgavir kaba, gumazim o amizimın mikarzim duaba a batifi, ezi gumazim amizim ko akuima an dipam an mikarzim gire, bizir kam aning gamima aning nan damazimın mize, kar an Akar Gavgaviba. ³³ Egha Akar Gavgavir kaba, amizibar iakinir arimariam miğei. Egha a gumazitam ko amizitam ghuzir mitizim men mikarzir mogomem bato, Akar Gavgavir kam me miğei. Egha uaghan gumazir amizir mizirizim sara itim koma akuim miğei.

Dughiar Ekiar God Gumamazibar Arazir Kuraba Giın Amadim

16

(Sapta 16)

Ofa gamir gumazibar dapanim ofa gamua gumamazibar arazir kuraba giın amadi

¹ Aronin otarir pumuning faragha, Ikiavira Itir Godin akam batuegha, a bagh ofa damuasa an boroghın zui. Ezi an aning misoghezi aning aremegha gifa, ezi giın Ikiavira Itir God kamaghın Moses miğei:

² “Ni uan avebam Aron mikemegh. A zurara nan

purirpenimin aven nir ekiamin akirangin Danganir Bar Anogoroghezimin pura mangiva, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiar asuamin guamin tuivan marki. Ki ghuariar mamın tongin iki, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin asuam gisin ikiam, kar arazir kuraba gin amadir danganim. Kamaghin amizi, ki uabi dughiam atighti, an an aven mangi. A pura danganir kamin aven mangighti, ki a misueghti an aremegham. ³ Aron Danganir Bar Anogoroghezimin aven mangisi, a faragh arazir kuraba gin amadir ofa bagh bulmakaun apurir igiatam inigh, egh ofan bar isia mighirim bagh sipsipin apuritam inigh.

⁴ “Aron faragh deraghvira dipamin uabi ruegh, egh gin korotiar kabar aghu, kar korotiar ki uabi ofa gamir gumaziba bagha miseveziba, ezi da bar zue. Korotiar kaba bar, me deraghavira nir ghurghurir aghuimin dar ingari. Aron ruegh givagh, egh ofa gamir gumazimin korotiar ruarir azenan itim arugh, egh an aven azuir trausiziar otevim arugh. Egh inir ruarim isi uan ivariam gikegh, egh inir dapanir asuar ruarim uan dapanim gighuigh a ikegh.

⁵ “Eghti Israelian gumazamiziba ofan arazir kuraba gin amadir ofa bagh, memen apurir pumuning inigh, egh ofan bar isia mighirim bagh sipsipin apurir vamira inigh izi Aron danighti, a da iniam.

⁶ “Egh Aron uabi inizir bulmakaun apurir kamin ofa damu, egh uan arazir kuraba ko an adarazir arazir kuraba gin amang.

⁷ “Egh a gin memen apurir kamning inigh mangi Ikiavira Itir God bativamin Purirpenimin tiar akamin izi nan damazimin tugh. ⁸ Egh a dagiar pumuning inigh, mamın osizirim kamaghin migei, ‘Kar Ikiavira Itir Godin ofa’ ezi igharazimin osizirim kamaghin migei, ‘Kar Asaselin ofa.’

Egh a dagiar pumuning modogh, egh vaghvagh aningın akakagham, Ikiavira Itir God bagh memen tam amisevegh, egh tam asem Asasel bagh anemisefegh.* ⁹ Egh Aron memen Ikiavira Itir God bagha misevezir kam inigh, egh ofan min gumazamizibar arazir kuraba gın amadir ofa damu. ¹⁰ Egh an asem Asasel bagha inabazir memen kam misoghan marki. Aron a inigh nan damazimin izi. Egh a memen kam, asem Asasel bagh gumazamiziba puvatizir danganimin anemadagh. Eghti memen kam gumazamizibar arazir kuraba ater mangam.

¹¹ “Aron ofan kabagh amua arazir kuraba gın amadir dughiamin, an arazir kamin gın mangi. A faragh bulmakaun kam inigh egh an aku izi, a misuegh uan arazir kuraba ko an adarazir arazir kuraba gın amadir ofa damu. ¹²⁻¹³ Egh a gın minetam inigh, Ikiavira Itir Godin damazimin itir ofa gamir dakozimin mangi, egh avir mikiar isia itiba minem daghuigh, da inigh inir ekiamin girakirangın itir Danganir Bar Anogoroghezimin mangi. Egh a Ikiavira Itir Godin damazimin dafarir pumuning pauran mughuriar aghuim zuim a daghuigh, a isi avir kam datighti, pauran kamin migharim, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin asuam avaragham, kar arazir kuraba gın amadir danganim. Migharir gavgavir kam ikiti, kamaghın Aron uabi, arazir kuraba gın amadir danganimin ganan kogham. An an ganighti, ki a misueghti an aremegham. ¹⁴ Egh a bulmakaun apurimin ghuzitaba inigh, uan dafarir puzim a darugh Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin pin

* ^{16:8} Hibrun akam, akar kam deragha migeir puvati. Gumazir maba ghaze, Asasel, a Satanin ziam, o duar kurar mam. Ezi marazi ghaze, kar danganir misingizimin danganir kurar mam. Ezi marazi kamaghın akar kamin mingarim ginighnigha ghaze, “Ni danganitamın anemadagh.”

arazir kuraba ġin amadir danganimin guamin a kavamang. Egh 7plan dughiabar kamaghira ua ghuzir taba uan dafarir puzimin da inigh, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin guamin da kavamang.

¹⁵ “Egh ġin a gumazamizibar arazir kuraba ġin amadir ofa bagh memen kam misuegham. Egh a memen ghuziba inigh, purirpenimin aven inir ekiamin girakirangin Bar Anogoroghezir Danganimin mangi, egh ghuzir muziarir taba Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin asuamin pin itir arazir kuraba ġin amangamin danganim, a gisin da kavamangam. Egh taba isi Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin guamin da kavamang, mati a faragha bulmakaun ghuzibagh amizi mokin. ¹⁶ Egh arazir kamin a Bar Anogoroghezir Danganim damighti, a nan damazimin zuegham. Guizbangira, Israelian gumazamiziba arazir mizirizibagh amua nan akaba batuegha, arazir kurar aviribagh ami, ezi arazir kam Bar Anogoroghezir Danganim gamima, a mize. Na bativamin Purirpenim men tongin iti, ezi men arazir kurar kaba da Purirpenimin bizibagh amima, da bar nan damazimin mize. Kamaghin amizi, Aron ghuzitaba inigh, na bativamin Purirpenimin danganir igharazibar kamaghira dar amigh. Mati a faragha Bar Anogoroghezir Danganim gamizi mokin. Arazir kamra, a Purirpenim damuti a ua zuegham. ¹⁷ Aron ofan kam damuva, uan arazir kuraba ko an adarazi ko Israelian gumazamiziba sara bar da ġin amadagham. A Bar Anogoroghezir Danganimin aven mangiti, gumazir igharazitam na bativamin Purirpenimin aven mangan kogham, egh kamaghira iki mangiti Aron uam azenan izegham. Ki bar men anogoroke. ¹⁸⁻¹⁹ Egh ġin Aron Bar Anogoroghezir Danganim ategh azenan mangi, egh ofan bar isia mighirir ofa gamir dakozimin mangi. Is-

raelian arazir kuraba ofa gamir dakozir kam gamima, a nan damazimin mize. Kamaghin amizi, Aron ofa gamir dakozir kam damighti a zueghsi, a bulmakaun kam ko meme virara, aninghin ghuzir muziarir taba inigh, egh ofa gamir dakozimin mikebabar itir bulmakaun kombar min garir biziba bar dar arikigh. Egh dafarir puzim ghuzim darugh 7plan dughiabar ofa gamir dakozimin a kavamang. Arazir kamin a ofa gamir dakozim damighti a zuegham. Egh a ofa gamir dakozim ateghti, a nan ingangarim baghvira ikiam.”

Memem Israelian arazir kuraba aterim, a ghugha gifa

²⁰ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Aron Bar Anogoroghezir Danganim ko na bativamin Purirpenim ko ofa gamir dakozim damuti, da zueghamin ingangarir kam agivagh, egh a memem asem Asasel bagha misevezir kam inigh, Ikiavira Itir God bagh izi. ²¹ Eghti memem angamira itim, a uan dafarimning isi an dapanim gisin datigh, egh Israelian gumamazizibar arazir miziriziba, ko akam batozir araziba ko men arazir kurar aviriba bar dar gun mikemegh. Egh arazir kamin an arazir kuraba isa memem dapanim gati. Egh gin a meme isi gumazir a misevezimin dafarim datighti, gumazir kam meme inigh gumamaziziba puvatizir danganimin mangi. ²² Egh danganir kamin aneteghti, memem kam Israelian arazir kurabar osimtizim inigh da ateriva gumamaziziba puvatizir danganimin mangigham.

²³ “Eghti ingangarir kam givaghti, Aron na bativamin Purirpenimin aven mangigh, ofa gamir gumazimin korotiar an arugha Bar Anogoroghezir Danganimin aven ghuzim suegh. Egh a korotiar kam ateghti, a Purirpenimin aven iki. ²⁴ Egh a mangi Purirpenimin divazimin

aven dipamin bar uabi ruegh, egh ua uan ofa gamir gumazimin korotiar igharazibar aghuigh. A gin azenan izegh, ofan bar isia mighirir pumuning damigh, a ua bagh ofan tam damigh, egh ofan igharazim gumazamiziba bagh a damigh. Ofan kamningin, a uan arazir kuraba ko gumazamizibar arazir kuaba gin amadagham. ²⁵ Egh a men arazir kuraba gin amangisi ofa gamizir asizimin ovim isi ofa gamir dakozimin a tuaghti, avim bar an isi mangiti, a bar mighirighiti, averenir kinim otogham. ²⁶ Eghti gumazir faragha meme inigha gumazamiziba puvatizir danganimin ghugha anetaghizi a ghuzim, a faragh uan korotiaba ruva, dipamin uan mikarzim sara ruegh, egh gin, a ua danganir me itimin aven izam. ²⁷ Me bulmakaun apurim, ko memen ofan arazir kuraba gin amadim, ofa gamir gumazim faragha aningin ghuziba inigha, uan arazir kuraba ko gumazamizibar arazir kuraba sara gin amangasa, Bar Anogoroghezir Danganimin aven ghu. Egh gin me asizir kamningin kuamning inigh nguibamin azenan mangam. Egh me aningin iniba ko tuziba ko buariba tueghti, avim aning bar isi mighirigh mangiti, averenir kinim otogham. ²⁸ Egh gin gumazir aning tuazir kam, uan korotiaba ruegh, egh dipamin uan mikarzim bar a rueghiva, a gin, ua danganir me itimin aven izam.”

God Gumazamizibar Arazir Kuraba Gin Amadir Dughiar Ekiam damuamin arazim

²⁹ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia Akar Gav-gavir kam zurara an gin mangi. Iakinir namba 7, an dughiar namba 10in, ia Israelia ko ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itiba bar, ia dagheba ko agoroger araziba atakigh, egh ia ingangariba ategh avughsi. ³⁰ Arazir kamin mingarim kamakin: Dughiar

kamra, ofa gamir gumazim ofa damuva ian arazir kuraba gin amangam, eghti ia Ikiavira Itir Godin damazimin zuegham. ³¹ Dughiar kam, kar nan dughiar ekiamra. Eghti ia agoroger araziba dughiar kamin da ategh avughsi. Ia ingaran marki. Bar marki. Egh ia zurara arazir kamin gin mangi. ³² Ofa gamir gumazir manam ia anemisefe, eghti an afeziamin danganim inigh ofa gamir gumazibar dapanimin otogh, egh a uabira gumazamizibar arazir kuraba gin amangamin ingangarir kam damuam. A faragh ofa gamir gumazimin korotiar ghurghurir aghuim arugh. ³³ Egh gin arazir kuraba gin amangisi ofa damu, eghti Bar Anogoroghezir Danganim ko, God bativamin Purirpenim ko, ofa gamir dakozim ko, ofa gamir gumaziba ko, Israelian gumazamiziba bar, me nan damazimin zuegham. ³⁴ Me arazir kaba zurara dar gin mangivira iki. Ofa gamir gumazibar dapanim, ofan kaba azeniba vaghvagh dar amu, Israelian gumazamizibar arazir kuraba gin amang, egh me damuti me nan damazimin zuegham.”

Ikiavira Itir God akar kaba Moses ganingi, ezi Moses bar adar gin zui.

Arazir aghuir God damuasa Israelia mikemeziba

17

(Sapta 17--27)

Ofabar amuamin danganir vamira

¹⁻² Ikiavira Itir God, akam Aron ko an otariba ko Israelian gumazamizibav kimasa akam Moses mikeme. Ikiavira Itir God kamaghin migei:

“Ki Akar Gavgavir kaba ia ganidi. ³ Ia Israelian gumazamiziba ofa damusi ifuegh, bulmakaun tam, o sipsip, o memen tam danganir ia itimin aven o azenan a misuegh, ⁴ egh a inigh Ikiavira Itir God bativamin Purirpenimin

tiar akamin izi ofan min na daningan aghuagh, ia mati gumazim gumazir igharazim misoghezi an areme, egh ia nan damazimin osimtizim ikiam. Kamaghin amizi, ki uan gumazamizibar tongin ia batuegham. ⁵ Akar kamin min-garim kamakin: Ia Israelia fomira asizibav sogha danganir ia itimin azenan ofa gami, ezi datirighin ia asiziba inigh ofa gamir gumaziba bagh mangi, na bativamin Purirpenimin tiar akamin ofa damu, egh na ko navir vamiran ikiam. ⁶ Eghti ofa gamir gumazim asizimin ghuziba inigh, ofa gamir dakozir God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin itim, an miriabar da kavamang. Egh an ofa bagh asizir ovim ofa gamir dakozimin a tuaghti a bar mighirighi, averenir kinim otogh. Eghti Ikiavira Itir God, ofan tuer kamin mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. ⁷ Ia Israelia uam aseba bagh asizibar ofabar amuan marki. Ia faragha kamaghin amua, na tegha asebar gin ghue.* Eghti ian gin otivamin adarazi zurara asiziba inigh ofa bagh nan Purirpenimin izi.

⁸⁻⁹ “Egh ni kamaghin me mikim, Israelian gumazitam o ikizir igharazibar gumazir ian tongin ititam, a ofan bar isia mighiribar amusi, o a ofan igharazim na bagh a damusi, kamaghin an asizim inigh izi na bativamin Purirpenimin tiar akamin ofa damu. Puvatightima, ki Ikiavira Itir God, ki uan gumazamizibar tongin a batuegham.”

Ghuzimra arazir kuraba gin amadi, kamaghin amizi ia ghuzibar aman marki

¹⁰ “Ia asizim misoghezi an aremezir dughiamin, ia an firim atugh, egh aneguraghti an ghuzim bar iregh. Eghti

17:7: Godin Araziba 31:16; 32:17; 2 Eghaghaniba 11:15; Onger Akaba 106:37; 1 Korin 10:20 * 17:7: Gumazir maba ghaze, aser kam, a memen asemn mingari. 17:10: Jenesis 9:4; Ofa Gami 7:26-27; 19:26; Godin Araziba 12:16; 12:23; 15:23

ia Israelian gumazitam o ikizir igharazibar gumazir ian tongin iti tam, ghuzim itir asizitam ameghti, ki lkiavira Itir God, ki an apanim damigh, egh uan gumazamizibar tongin a batuegham. ¹¹ Ghuzim an angamira itir ikirimirim gumaziba ko asiziba bar me ganidi. Ezi ki kamaghin ia migei, ofa gamir gumazim ghuzim isi ofa gamir dakozimin ofan min a gingegh, gumazamizibar arazir kuraba gin amangam. Ghuzim an angamira itir ikirimirim mingarim. Ghuzimra gumazamizibar arazir kuraba gin amadi. ¹² Ezi ki Israelia ia migei, ian tav o ikizir igharazibar gumazir ian tongin ititam, asizir ghuzim itim aman marki. Bar marki.

¹³ “Eghti Israelian tav o ikizir igharazibar gumazir ian tongin ititam, an asiziba buriva, ki damasa ian anogoroghezir puvatizir memen atiatam, o kuarazir tam misuegh, egh an ghuzim nguazim gingegh anevaragh. ¹⁴ Kamaghin ami, gumazamiziba ko asizibar angamira itir ikirimirim, a ghuzimin aven iti. Ezi bizir kam bagha ki Israelia ia migia ghaze, ia asizir ghuziba itibar aman marki. Eghti gumazim ghuzim itir asizim ameghti, ki uan gumazamizibar tongin a batuegham.

¹⁵ “Kamaghin amizi, asizitam puram areme, o asizir atiam asizir tam misoghezi an areme, eghti gin Israelian gumazitam o ian amizitam o ikizir igharazimın gumazir ian tongin ititam, asizir kamin tuzim amegham, a nan damazimin mizegham. Kamaghin amizi, a uan korotiaba ruva, egh uaghan dipamin uabi ruegh. Egh a miziriziba sara iki mangiti aruem magirighi, a ua zuegham. ¹⁶ Egh a uan korotiaba ruva mikarzim rueghan kogh, mar an osimtizim, a mar uan arazir kuramin osimtizim ater.”

18

*I*kizir vamiran gumazim ko amizim uaningin ikian marki

¹⁻² Ikiavira Itir God, uan akam isi Israelia daningasa kamaghin Moses migei, “Ki Ikiavira Itir God, ian God. ³ Guizbangira, ia kantri Isipin ike, egh ia Isipian arazibar gin mangan marki. Ki datirighin ia inigh Kenanin nguazimin mangam, eghti ia Kenanian araziba, ia dar amuan marki. Ia men arazibar gin mangan marki. ⁴ Ia oragh. Ia arazir ki ifongezibar gin mangi, egh bizir ki damuasa ia mikemezibar amu. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki akar kamin ia migei. ⁵ Ia bizir ki damuasa ia mikemeziba ko arazir ki ifongezibar gin mangi. Gumazamiziba Moses Osirizir Araziba migei moghin damu egh dughiaba zurara dar amuti, arazir kaba me damuti, me ikivira ikiam. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.

⁶ “Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin migei, ni uan ikizimin amizitam bagh navim dikav a ko ikararangan marki, egh a ko dakuan marki. Arazir kam bar marki. ⁷ Ni bar uan amebam ko dakuan marki. Ni kamaghin damu, ni aghumsizim bar uan afeziam danigham. Ni uan amebam ko dakuan bar marki. ⁸ Ni uan afeziamin amuir dozim ko dakuan markiam. Ni kamaghin damigham, ni uan afeziam damuti, a bar aghumsigham. ⁹ Ni uan buaramizim ko dakuan marki, a nin afeziam ko amuir igharazim otezir guivim, o a nin amebam ko par igharazim otezir guivim, ni a ko dakuan marki. Kar nin amebam nin afeziamin dipenimin ikia otezir guivim, o nin amebam dipenir igharazimin ikia otezir guivim, a uaghan nin buaramizim, kamaghin amizi ni a ko dakuan marki. ¹⁰ Ni uan otarimin

18:5: Nehemia 9:29; Esekial 18:9; 20:11-13; Luk 10:28; Rom 10:5; Galesia 3:12

18:8: Ofa Gami 20:11; Godin Araziba 22:30; 27:20 18:9: Ofa Gami 20:17; Godin Araziba 27:22

guivim, o nin guivimin guivim ko dakuan marki. Arazir kam ni damuti ni bar aghumsigham. ¹¹ Ni uan afeziamin amuir igharazimin guivim ko dakuan marki, kar nin afeziamin borim, a uaghan nin buaramizim. Ni an ikian bar marki. ¹² Nin afeziam ko an buaramizim, aning ghuzir vamira. Kamaghin amizi, ni a ko dakuan marki. ¹³ Nin amebamin afumim o an avenemebam, kar nin amebamin ghuzimra. Kamaghin amizi, ni a ko dakuan marki. ¹⁴ Nin afeziamin aveghbuamin amuim, a nin amebar dozim. Kamaghin amizi, ni a ko dakuan marki. Ni a ko dakuigh afeziamin dozim damuti, a bar aghumsigham. ¹⁵ Ni uan otarimin amuim ko dakuan marki. A nin amuim puvati, kamaghin ni a ko dakuan bar marki. ¹⁶ Ni uan aveghbuamin amuim ko dakuan bar marki. Ni a ko dakuighti, nin aveghbuam bar aghumsigham. ¹⁷ Amizitam fomira gumazir igharazimin ikia guivim bate, ezi gin ni amizir kamin iti, egh ni an guivim sara aning ko dakuan marki. Egh ni uan amuimin guivimin guivitam ko dakuan marki. Ni uaghan uan amuimin otarimin guivitam ko dakuan marki. Amizir kaba, me nin amuimin anababa, egha nin adarasi. Kamaghin amizi, ni arazir kuramin me damigham, ni arazir aghumsizir bar ekiam damigham.

¹⁸ “Nin amuim ikiavira itir dughiamin, ni an afumimin ikian marki. Ni kamaghin damuva, aning damuti, aning uaningin ataram.

¹⁹ “Amizir uan iakinibav sozim, a zuezir puvati. Kamaghin, ni a bagh navim dikav a ko ikarang a ko dakuan marki. ²⁰ Ni uan namakamin amuim ko dakuan marki. Ni a ko kamaghin damuva, nan damazimin mizegham.

²¹ “Ia oragh. Ki Ikiavira Itir God, ian God. Ki Akar

Gavgavir kam ia ganidi, ia uan boriba isi asem Molekin ofa damusi uan boribav sogh avimin da tuan marki. Ki bar ian anogoro ke. Ia kamaghin damuva, nan ziam dikabiragham.

²² “Ia gumaziba, gumazir igharazitam ko dakuan marki, mati gumazim amizim ko akui mokin. Arazir kam, a bar kufi, ezi ki bar an aghua. ²³ Ia gumaziba, asizir amebaba ko dakuan marki. Eghti amiziba, asizir apuritam ateghti, an a ko dakuan marki. Arazir kam ia damuti ia nan damazimin bar mizegham. Arazir kam, en arazir aghuim otavkira aghumsizir bar ekiam itim gami.

²⁴ “Ia arazir kurar kabar amuan marki. Ia dar amu, egh ia nan damazimin mizegham. Ikizir igharazibar gumazamizir Kenanin nguazimin itiba, me arazir kabagh amua nan damazimin mize. Kamaghin amizi, ki datirighin me batosi, eghti ia men nguazim iniam. ²⁵ Men arazir kurar kabara nguazir kam gamima a nan damazimin mize. Kamaghin amizi, ki ivezir kuram isa men nguazim ganidi. Egh ikizir igharazibar gumazamiziba, ki me batuegham, mati nguazim men misi, eghti me ua Kenanin nguazimin ikian kogham. ²⁶ Eghti ia Israelian gumazamiziba ko ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itiba, ia arazir ki ifongeziba ko bizir ki damuasa ia mikemeziba bar dar gin mangi. Ia God gifozir puvatizir ikizir igharazibar arazibar amuan marki. Men arazir kuraba bar kuri, ezi ki bar dar aghua. ²⁷ Ia fo, gumazamizir faragha nguazir kam in itiba, me arazir kurar kabagh ami. Kar arazir kurar bar kuriziba, ezi ki bar dar aghua. Bizir kam bangin, nguazim nan damazimin mizegha iti. ²⁸ Ezi ia uaghan kamaghin damigham, ia nguazir kam damuti, a mizegham. Ia kamaghin damuti, nguazir kam ian migh ia batuegham,

18:22: Ofa Gami 20:13 18:23: Ua Me Ini 22:19; Ofa Gami 20:15-16; Godin Araziba 27:21

mati nguazim faragha ikizir igharazibar gumazamiziba batoghezi mokin. ²⁹ Eghti Israelian amizim o gumazir manam, ki bar aghuazir arazir bar kurir kabar amuti, ki uan gumazamizibar tongin a batuegham.

³⁰ “Ia Akar Gavgavir ki ia ganidir kamın gin mangi. Gumazamizir ian faragha ghua nguazir kamın ikia amizir arazir bar kurir ki bar aghuaziba, ia dar amuan marki. Ia kamaghin damigham, ia nan damazimin mizegham. Ia oragh. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegha gifa.”

19

God ifongezir Arazir kaba, Israelia dar gin mangi

¹⁻² Ikiavira Itir God, kamaghin Israelia mikimasa Moses mikeme:

“Ki, Ikiavira Itir God, ian God, ki arazir kurabar saghon ikiava, bar zue. Kamaghin, ia uaghan nan min arazir kurabar saghon iki, bar zuegh, egh nan gumazamizibara iki. ³ Ia vaghvagh uan amebaba ko afeziabar apengan ikiva, egh men akabar gin mangi. Ia Sabatin dughiamin ingaran marki. Ia avughsi iki. Ki Ikiavira Itir God, ki ian God, ki kamaghin mikemegha gifa. ⁴ Ia na ategh marvir guar kinibar ziaba fan marki. Egh ia uari bagh ain isi nedazibar ingar, egh dar ziaba fan marki. Ki bar anogoroke. Ki Ikiavira Itir God, ian God. Ki mikemegha gifa.

⁵ “Ia na ko navir vamira ikiamin ofa damusi, ia arazir ki ia ganidir kamın gin mangi, ofan kam damu. Egh ia kamaghin damuti, ki ian ofa gifuegham. ⁶ Ia asizim misogynhezir dughiamra ofan asizir tuzibar ami, o amimzaraghan dar ami. Eghti asizir tuzir naba dughiar mikezimin ikivira

19:1-2: Ofa Gami 11:44-45; 1 Pita 1:16 19:3: Ua Me Ini 20:8; 20:12; Godin Araziba 5:12; 5:16 19:4: Ua Me Ini 20:23; 34:17; Ofa Gami 26:1; Godin Araziba 27:15

ikiti, ia da tueghti da bar isi mangi averenir kinimin otogh. ⁷ Eghti gumazitam dughiar mihezimin asizir kam amiti, arazir kam nan damazimin bar deraghan koghti, ki uaghan bar an ofan kamın aghuagham. ⁸ Gumazitam dughiar mihezimin asizir tuzir kam ame, a bizir bar zuezir me na ganingizim gamima, a ikufi. Ezi a uabi uan arazir kuramin osimtizim iki ivezir kuram iniam. Kamaghin amizi, ki uan gumazamizibar tongin a batuegham.

⁹ “Dughiar ia uan azeniba aghorimin, ia dagher azenimin dazighiamin tughav itim asian marki. Egh ia azenibar tongin dagheba asi, egh taba ategh, egh ua mangi da asian marki. Ia da ateghti da mamaghira iki. ¹⁰ Dughiar ia wainin ovizir anidiziba inigha givazimin, ia uamategh mangi wainin azenimin wainin ovizir ia faragha ganizir puvatiziba inian marki. Egh ia wainin ovizir nguazim gireghav itiba inian marki. Ia dagher kaba, onganaraziba ko ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itiba bagh da ateghti, me da iniam. Ki Ikiavira Itir God, ki ian God, ki kamaghin mikeme.

¹¹ “Ia gumazir igharazimin biziba okiman marki. Egh ia gumazir igharazim gifar, an biziba inian marki. Egh ia bar gumazir igharazim mikimiva a gifaran marki. ¹² Egħa ia gumazir igharazim ko akam akira, nan ziam dibora gavgavim uan akar dikirizim ganidi, kamaghin ia pura gumazir kam ko akam akir, egh a gifaran marki. Egh ia uan akar dikirizimin gin mangan koghiva, ia nan ziam dikabiri. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegħa gifa.

¹³ “Ia pazi gumazir igharazim damuva, egh an biziba okiman marki. Ia dagiaba bagh ingangarim gumazitam

19:9: Ofa Gami 23:22; Godin Araziba 24:19-22 19:11: Ua Me Ini 20:15-16; Godin Araziba 5:19-20 19:12: Ua Me Ini 20:7; Godin Araziba 5:11; Matyu 5:33 19:13: Godin Araziba 24:14-15

danigh, egh ia an ingangarimin ivezimin dughiar a ingarizir kamın ivezim a daningigh. Ia ivezimin suiragh iki gurumzaraghan a daningan kogham. ¹⁴ Ia gumazamizir kuarir onganiba, akar kurabar kamaghin me mikiman marki suam, God ia gasighasigham. Ia damazir okaviriziba men tuaviba apir ighuvibar arigh, me damuti me iran marki. Ki Ikiavira Itir God, ian God. Ia nan atiating.

¹⁵ “Ia kotiam barazir dughiamin, ia deraghvira kotiam tuisigh. Egh ia deraghvira kotiam akirigh. Ia onganarazir gumazamizibar akurvaghan marki, me kotiam puram a gafiragh. Egh ia gumazamizir ziaba ko gavgaviba itibar atiating men akurvaghti, me pura kotiam gafiraghan marki. ¹⁶ Ia namakaba ko daruva egh girakirangin gumazir igharazim mikiman marki. Me gumazitam osimtizir ekiam bagh a isi kotiam datighiti, ia kotin an akurvaghamin gavgavim iki, ia an akuragh. Ia uan akabar kuaghti, kot suam, a misueghti an aremegh, kar bizir bar kuram. Ia an akuraghasa, ki ifonge. Ki Ikiavira Itir God.

¹⁷ “Ni uan navir averiamin aven uan namakam dughiar ruarimin navim an ikuvigh ikian marki. Ni a ko akam akirigh, egh osimtizir kam agifagh. Puvatightima, ni an arazim ginighnighvira ikiva, ni ti uaghan, an amizir arazir kam damigham. ¹⁸ Nin namakatam arazir kuratam ni damighti, ni an arazim ikarvaghan marki, egh ni an ataran marki. Ni uabira uabi gifongezı moghin, ni gumazamizir igharazibagh ifongegh. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikemegha gifa.

¹⁹ “Ia nan arazir ki ifongezir kabar gin mangi. Egh ia asizir igharagha garimning ateghti, aning uaning ko

19:14: Godin Araziba 27:18 19:15: Ua Me Ini 23:6-8; Godin Araziba 16:19 19:17: Matyu 18:15 19:18: Matyu 5:43; 19:19; 22:39; Mak 12:31; Luk 10:27; Rom 13:9; Galesia 5:14; Jems 2:8 19:19: Godin Araziba 22:9-11

dakuva nguziba batan marki. Egh ia dagher anabar igharagha garir pumuning azenir vamiran da oparan marki. Egh ia pura nir me tretin kinimin isamizim ko tretin me sipsipin arizimin isamizim, aning isafuragha korotiar ingarizim aghuan marki. Kar arazir anogoroghezi-iba.

²⁰ “Ezi gumazitam ingangarir amizir kinitam iki, egh a gumazir igharazim bagh amizir kam amangasa akam akiri, ezi gumazim a givezezir puvati. Eghti gumazir amizir kamın garim, amizir kam ko dakuti, ia aning inigh kotiamın mangi. Egh ia aning misueghti, aning aremeghan marki. Guizbangira, amizir kam a gumazir an garimın ingangarir amizir kinim. ²¹ Eghti gumazir kam sipsipin apuritam inigh na bativamin Purirpenimın tiar akamın mangi. A sipsipin kam isi uan osimtizim agevir ofan min Ikiavira Itir God bagh ofa damu. ²² Eghti ofa gamir gumazim, Ikiavira Itir Godın damazimın osimtizim agevir ofa damuva gumazir kamın arazir kuraba gin amangam. Eghti ki an ganigh an arazir kuraba gin amadagham.

²³ “Ia Kenanin nguazimın mangamin dughiamın, ia temer bava oviziba itiba opar, egh ia temer kabar ovizibar aman kogh mangiti 3plan azeniba givagham, da nan damazimın zuezir puvati. ²⁴ Egh namba 4in azenimın ia temer katar dagheba bar na daningigh, ki Ikiavira Itir God. Kar ababanir ia na minabi, egh bar akuegh nan ziam famim. ²⁵ Egh namba 5in azenimın ia dar ovizibar ami. Egh ia nan akar kamın gin mangiti, ian teme ba biva ovizir aviriba ikiam. Ia oragh, ki Ikiavira Itir God, ian God, ki kamaghin mikeme.

²⁶ “Ia asizir tuzir ghuzim itibar aman marki. Egh ia

19:26; Jenesis 9:4; Ofa Gami 7:26-27; 17:10-14; Godın Araziba 12:16; 12:23; 15:23; 18:10

imezibagh amir araziba ko kukunir araziba, ia dar amuan marki. Da nan gavgavimin izezir puvati. ²⁷⁻²⁸ Ia gumazim o amizir aremezim ginighnigh dapanir arizir ian kuaribar boroghin itiba apiran marki, egh uan ghuamasizibagh isi da otivan marki. Egh ia uaghan uarir akurvaghsi, gumazim o amizir aremezim ginighnigh, uan mikarzipar ghor, dighoribar amuan marki. Ki Ikiavira Itir God, ia arazir kabar amuan, ki anogoroke.

²⁹ “Ia asebar ziaba fer arazibar amusi, uan guivibar amuti, me tuavimin amizibar min aghumsizir arazim damuva poroghamiba uari isava akuir arazim damuan marki. Ia kamaghin damuva na ategh asebar apengan ikiam, mati tuavimin amizir tintinimin gumaziba koma akuim. Eghti arazir kuram ian nguazim bar a gizivagham. ³⁰ Ia Sabatin dughiamin ingaran marki. Egh ia Purirpenir gumazamiziba iza nan ziam fer kam, bar a gifongegh. Ki Ikiavira Itir God, ki ia mikemegha gifa.

³¹ “Egh ia nighnizir aghuim inisi, mangi ariaghirezir gumazamizibar duaba ko migeir gumazimin azaraghti, me duar kurabar nighnizim ia daningan marki. Ia kamaghin damu, ia nan damazimin bar mizegham. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegha gifa.

³² “Ia gumazamizir ghuribar apengan iki, egh deraghvira me damu. Egh ia nan atiating nan apengan iki. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki kamaghin mikeme.

³³ “Ia ikizir igharazibar gumazamizir ian nguazimin itiba pazi me damuan marki. ³⁴ Ia ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itiba arazir aghuibar me damu, mati ia uan adarazi Israelia gami mokin. Egh ia uari

19:27-28: Ofa Gami 21:5; Godin Araziba 14:1 19:29: Godin Araziba 23:17 19:30: Ofa Gami 26:2 19:31: Godin Araziba 18:11; 1 Samuel 28:3; 2 Atriviba 23:4; Aisaia 8:19 19:33: Ua Me Ini 22:21; Godin Araziba 24:17-18; 27:19

gifongezi moghin ia bar me gifongegh. Ia fomira Isipin kantrin ike, kamaghin ia gumazamizir uan nguibaba ataghiragha ghua kantrin igharazibar itir arazim, ia a gifo. Ia deraghvira gumazir ia ko itir kabar amu. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegha gifa.

³⁵ “Ia bizibar ababanibagh amuva, dar osımtizim ko ruaribagh fofogh da tuisigh, egh da mengti gumazir igharaziba dagh ivezam, ia arazir kamin, me gifaran marki. ³⁶ Puvati. Ia deraghvira dar abaniva da tuisigh, egh deraghvira biziba meng. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki Isipin kantrin ia inigha ian akua azenan ize. ³⁷ Kamaghin amizi, arazir ki ifongeziba ko bizir ki damuasa ia mikemezir kaba bar, ia dar gin mangi. Ki Ikiavira Itir God, ki ia mikemegha gifa.”

20

God gumazamizir akaba batozibagh asighasigham

¹⁻² Ikiavira Itir God, Israelian gumazamizibav kimasa kamaghin Moses migei:

“Israelian tav o ikizir igharazibar gumazamizir Israelin kantrin aven itibar tav, uan borim isi asem Molek bagh ofan min a daningti, ia gumazir kam misueghti an aremegh. Nguazir kamin gumazamiziba bar dikavigh dagiaba isi gumazir kam ginivighi an aremegh. ³ Gumazim borim isa Molek ganidir arazir kam, nan Purirpenim gamima a mizegha bar nan ziar ekiam dikabira. Kamaghin amizi, ki gumazir kamin apanim damuva uan gumazamizibar tongin a batuegham. ⁴ Nguazir kamin gumazamiziba gumazir kamin arazir kurar kamin ganiva mikim suam, kar pura bizim, egh a misueghti an aremeghan koghti, ⁵ kamaghin ki uabi an apanim damuva an

^{19:35:} Godin Araziba 25:13-16; Aghuzir Akaba 20:10; Esekiel 45:10

adarazi sara, ko gumamazir akirim na gasaragha asem Molekin ziam feba bar, ki men apanim damuam. Ki uan gumamazibar tongin me batuegham.

⁶ “Eghti gumazitam na tegh, kukunir gumaziba ko, ariaghirezir gumazibar duaba ko migeiba bagh mangi, a mati tuavimin amizim tintinibar arua gumazir igharaziba koma akui. Kamaghin, ki gumazir kamın apanim damuva uan gumamazibar tongin a batuegham. ⁷ Ia bar zuegh iki, egh arazir aghuir voroghira itir ki ifongezibar aven daru. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki kamaghin mike-megha gifa. ⁸ Ki Ikiavira Itir God, ki ua bagha ia misevezi ia bar nan gumamazir aghuibar otifi. Kamaghin amizi, arazir ki ifongeziba, ia bar dar gin mangi.

⁹ “Egh gumazim o amizim uan afeziam o amebam akar kuramin a migia ghaze, God ni gasighasigham, eghti ia gumazir kam o amizir kam misueghti an aremegh. Gumazim o amizir akar kam mikemezim, a uan osimtizim bangin aremegh.

¹⁰ “Eghti gumazitam uan namakamin amuim ko dakuighti, kamaghin ia gumazir kam ko amizir kam misueghti aning aremegh. ¹¹ Eghti gumazim uan afeziamın amuim ko dakuigh, egh an arazir kuramin uan afeziam damuva aghumsizim a daningam. Kamaghin, ia gumazir kam ko amizir kam misueghti, aning aremegh. Aning uaning arazir kuram damigh osimtizim ikiam, egh bizir kam bagh aning aremegham. ¹² Eghti gumazitam uan otarimin amuim ko dakuighti, ia aning misueghti aning aremegh. Aning en arazir aghuim oteghavkinigha arazir kuram gami, egh aning uan osimtizim bangin aning

20:9: Ua Me Ini 21:17; Matyu 15:4; Mak 7:10 20:10: Ua Me Ini 20:14;
Ofa Gami 18:20; Godin Araziba 5:18 20:11: Ofa Gami 18:8; Godin
Araziba 22:30; 27:20 20:12: Ofa Gami 18:15

aremegham. ¹³ Eghti gumazitam gumazir igharazim ko dakuigh, mati gumazim amizim ko akui moghin, egh aning amizir arazir bar kurar ki aghuazim damigh, bar osimtizir ekiam ikiam. Kamaghin ia aning misueghti aning aremegh. Aning uan osimtizim bangin aning aremegham. ¹⁴ Eghti gumazitam uan amuimin iki, egh uaghan an amuimin amebam isafuragh uaghara aningin ikiti, ia bar me isi avimin me daboroghti me isigh. Me osimtizir bar ekiam gami. Guizbangira, kamaghin amir gumazamiziba ateghti, me ian tongin ikian marki. ¹⁵ Eghti gumazitam asizitam ko arazir kuram damigham, mati gumazim amizim koma akui moghin, eghti ia uaghara aning misueghti aning aremegh. ¹⁶ Eghti amizitam asizitam bagh mangi, a ko arazir kuram damigham, mati amizim gumazim koma akui moghin, eghti ia aning misueghti aning aremegh. Aning uan osimtizim bangin aning aremegham.

¹⁷ “Eghti gumazitam uan buaramizim ko dakuam, kar an afeziamin guivim, o an amebamin guivim, egh aning bibiamra iki uaningin ganiva, kamaghin aning arazir bar kuram damigham. Kamaghin amizi, ia gumazamizibar damazimin bar aningin atariva, aning batueghti, aning ua ia ko ikian kogham. Gumazir kam uabi uan buaramizim koma akui, kar aghumsizir arazim, kamaghin, a uan arazir kuramin osimtizim ateram. ¹⁸ Eghti gumazim, amizir uan iakinibav sozir dughiamin itim inigh, a ko dakuam, aning bar arazir mizirizim nan damazimin a damuam. Eghti ia nan gumazamizibar tongin aning batokegh.

¹⁹ “Gumazitam uan amebar dozim o afeziamin

20:13: Ofa Gami 18:22 20:14: Ofa Gami 18:17; Godin Araziba 27:23
 20:15: Ua Me Ini 22:19; Ofa Gami 18:23; Godin Araziba 27:21 20:17:
 Ofa Gami 18:9; Godin Araziba 27:22 20:18: Ofa Gami 18:19 20:19:
 Ofa Gami 18:12-14

buaramizim ko dakuva, an arazir kuramin uan anabam damigh aghumsizim a daningam. Aning amizir arazir kurar kam bangin osimtizim ateram. ²⁰ Eghti gumazitam uan afeziar dozimin amuim ko dakuigham, gumazir kam aghumsizim afeziar dozim daningam. Egh aning amizir arazir kurar kamin osimtizim ateram. Gumazir kam amizitamini iki boriba batan kogham, eghti an afeziar dozimin amuim uaghan boriba batan kogham. ²¹ Eghti gumazitam uan aveghbuamin amuim a dam a inigh an iki, a nan damazimin arazir bar mizirizim damuva aghumsizim uan aveghbuam daningam. Kamaghin amizi, gumazir kam ko amizir kam boriba batan kogham.

²² “Ia nan arazir ki ifongeziba ko bizir ki damuasa ia mikemeziba, bar dar gin mangi. Ia kamaghin damuti, nguazir ki datirighin ian akua zuir kam, a ian aghuagh ia batueghan kogham, mati gumazim dagher kuramin mizi mokin. Ia deraghviram an ikiam. ²³ Ia Kenanin nguazimin itir ikizibar arazibar gin mangan marki. Me bizir kurar kabagh ami, ezi ki bar men aghua. Ki datirighin ikizir kaba batueghti, ia men nguazim iniam. ²⁴ Ki ia mikemegha gifa, nguazir kam a bar dera, ezi dagher avirim an ikia, deraghaviram aghui. Ki a isi ia daningighiti, a ian nguazimram otogham. Ki Ikiavira Itir God, ki ikizir igharazibar tongin ia ini, eghti ia bar igharaghvira iki, nan gumazamizibaram otogham. ²⁵ Kamaghin amizi, ia deraghvira asiziba ko kuaraziba tuisigh, asiziba ko kuarazir manaba zue, ia dar ami. Ezi asiziba ko kuarazir manaba mizeghti, ia dar aman marki. Ki asiziba ko kuaraziba ko apizir zuezir puvatizir kabar gun ia mikeme. Ia dar amiva, ia arazir bar kurir ki aghuazibar amuam. Ia asizir kabar amiva nan damazimin bar mizegham. ²⁶ Ia arazir kuraba ategh zuegh iki, nan arazir bar aghuubar gin mangi. Ki Ikiavira Itir God, ki uabi

bar zue, egha ki ikizir igharazibar tongin ua baghavira ia ini.

²⁷ “Eghti kukunir gumaziba, ko ariaghirezir gumazamizibar duaba ko migeiba, ia bar dagiaba isi me ginivighti me arimighiregh. Me uan osimtizim bangin arighiregham.”

21

Ofa gamir gumaziba God ifongezir arazir aghuibar gin mangi

¹ Ikiavira Itir God, Aronin adarazir ofa gamir gumazibav kimasa kamaghin Moses migei:

“Ian adarazir tav aremeghti, ia gumazir aremezim bagh aghuimazir arazim damuan marki. Arazir kam ia gamima, ia nan damazimin mize. ² Eghti bar gumazimin adarazir aven iti tav aremegham, kar an amebam, o afeziam, o otarim, o guivim, o aveghbuam, ³ o guizin an buaramizir pam puvatigha afeziamin dipenimin ikia aremezim, a me bagh aghuimazir arazim damuam. A kamaghin fogh, an aghuimazir arazir kam damuti, a nan damazimin mizegham. ⁴ Eghti ofa gamir gumazimin ivozim aremegham, eghti ofa gamir gumazim an aghuimazir arazim damuan marki. Kamaghin a nan damazimin mizegham.

⁵ “Eghti ia ofa gamir gumaziba, aghuimazir arazimin gin mangiva, uan dapanir arizir akuatabagh isan marki. Egh ghuamasizibar miriabagh isan marki. Egh aghuimazir arazim bagh tintinibar uan mikarzibar ghoran marki. ⁶ Ia ofa gamir gumaziba ki ua bagha ia misefe. Ki ian God, kamaghin ia nan ziam dikabinan marki. Ia nan ofa damuamin ingangarim iti, ezi avim isir ofan kaba, ia daghebar min na ganidi. Kamaghin amizi, ia arazir kurar kaba akirim ragh dagh asaragh, egh na ko daru. ⁷ Ia

nan ofa gamir gumazibara. Kamaghin amizi, ia tuavimin amizir gumaziba isava akuim, o amizir gumazir igharazim ko akuim, o amizir an pam anetaghizim, ia an poghan marki. ⁸ Gumazamiziba fogh suam, ia ofabar dagheba na ganidi, kamaghin, ia bar nan ofa gamir gumazibara. Ki uabi Ikiavira Itir God. Ki Godin bar zuegha arazir aghuibaram amim. Egha ki uan gumazamizibagh amima, me zuegha arazir aghuibaram ami.

⁹ “Eghti ia ofa gamir gumazitamın guivitam, tuavimin amizimin ikiva, arazir mizirizibar gin mangiva, aghum-sizir ekiam uan afeziam daningam. Kamaghin, gumazamiziba avimin a daboroghti a isigh aremegh.

¹⁰ “Ofa gamir gumazibar dapanim, uan ingangarimin ziar ekiam ini. Me borem an dapanim gingezir dughiamin, me ofa gamir gumazibar korotiamra, a daghuasa anemisefe. Eghti an adarazir tav aremeghti, a uan dapanir arizim ateghti a pura ikian marki, a deraghviram a batogh. Egh a uan korotiam abighan marki. ¹¹ Ofa gamir gumazibar dapanim, gumazimin kuam itir danganimin boroghin mangan marki. A kamaghin damuva, nan damazimin mizegham. An afeziam o amebam aremeghti, an aghuimazir dughiamin uabi damu mizeghan marki. ¹² Kamaghin, an Anogoroghezir Danganim ategh gumazir kuaba itir danganimin boroghin mangan marki. A kamaghin damu nan Purirpenim damuti a nan damazimin mizegham. Ia borer ki ia ganingizir kam a gingegha givagha, anemisevezi a ofa gamir gumazibar dapanimin oto. Kamaghin, a gumazimin kuam itir danganimin boroghin mangan marki. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin ia mikemegha gifa.

¹³ “Ofa gamir gumazibar dapanim, amizir gumazir igharazitam ko akuizir puvatizir tamın iki. ¹⁴ An amizir pam aremezim, o amizir pam taghizimin ikian marki. A

tuavimîn amizir gumaziba isava akuim, o amizir gumazir igharazim arazir kuramin a gamua a ko akuizimîn ikian marki. Kar amizir anogorogheziba. An ofa gamir gumazibar anabamin amizir gumazitam ko akuizir puvatizir tamra iki. ¹⁵ Egh a nan akar kamin gin mangan koghti, an boriba nan damazimîn mizegham. Ki ikiavira Itir God, ki ua baghvira anemisevegha, a isa ofa gamir gumazibar dapanimin ingangarir kam damuasa aneti.”

¹⁶ Egha ikiavira Itir God ua kamaghin Moses migei: ¹⁷ “Ni kamaghin Aron mikemegh: Nin adarazir gumazitam datirighin o gin izamin dughiamin otoghti, an mikarzim duatam iki ikuvighti, gumazir kam na bagh daghebar ofabar amuan marki. ¹⁸ Gumazir mikarziba ikuviziba, me nan boroghin izi na bagh ofabar amuan marki. Ki gumazir kamagh garibav gei: damazir okaviziba, o suer kuraba, o guar kuraba, o amebamin navimîn averara sueba ko aghariba otevegha ikizirighiziba, ¹⁹ o gumazir suer kuraba, o gumazir agharir kuraba, ²⁰ o gumazir akirir fightiziba, o gumazir bar otevilla, o gumazir damazir kuraba, o gumazir mikarzir kuraba, o gumazir turiaba ikuviziba. ²¹ Guizbangira, nin anabamin tavin mikarzim duatam ikia ikufi, gumazir kam, na bagh izi daghebar ofabar amuan marki. Ki bar anogoroke. ²² Egh an asiziba ko bizir ia ofan min na ganingizibar amam. Ki ofa gamir gumaziba damasa ia ganingizir ofaba, a bar da iniam. ²³ Egh a Bar Anogoroghezir Danganim modir nir ekiam iti naghin ko ofa gamir dakozimîn boroghin mangan marki. Ki uabi ikiavira Itir God, ki uan ingangarimra damuasa me amisefe. Kamaghin amizi, an adar boroghin izi, egh a bizir bar zuezir kabar amuti da nan damazimîn mizegham.”

²⁴ Ezi Moses akar kamin gun Aron uan otariba, ko Israelian gumazamiziba bar me mikeme.

22

Ofaba, da Godin bizibara

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei: ² “Ni kamaghin Aron uan otariba ko me mikim. Ia deraghvira nighnigh, Israelian gumazamizibar ofaba, da nan bizibara. Kamagh amizi, ia deraghvira ofan kabar gan. Puvatighti, ia nan ziar ekiam dikabiragham. Kirara, ki Ikiavira Itir God. ³ Ni kamaghin me mikim. Ia ofa gamir gumaziba, ian adarazir tav nan damazimin mizegh, a Israelia na ganidir ofabar boroghin izan marki. Egh a roghira mangiti, ki uan damazimin a batueghti an ofa gamir gumazimin ingangarim damuan kogham. Ia zurara arazir kamin gin mangivira iki. Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa.

⁴⁻⁵ “Eghti Aronin adarazir ofa gamir gumazitam, lepan arimariam iki, o mikarzir mogomem duam a batoghti ghuzir mitizim an azenan otivti, ghuzir mitizir kam a damuti, a nan damazimin mizegham. Egh a nan ofabar aman kogh mangi, a ua deraghamin dughiamin tugham. Egh a uaghan gumazir aremezimin kuamin poroghav itir bizitamin suiragham, o dipam an mikarzir mogomemin otivam, o a dafarir tamin asizir mizezir tamin suiragham, a gumazir nan damazimin zuezir puvatizim, ezi arazir kam bangin, an ofabar aman kogham. ⁶ Ofa gamir gumazir nan damazimin mizezir manam, a kamaghira iki mangiti aruem magirigham. Egh a faragh dipamin deragh uabi ruegh, egh a ofan asizir me na ganidibar amam. Egh a rueghan kogh, a daman kogham. ⁷ Aruem magari givaghti, a ua zuegh nan ofabar amam. Ki uabi, uan ofabar dagheba isa ia bagha da ati, kar ofa gamir gumazibar dagheba. ⁸ A puram aremezir asizim ko asizir atiam misoghezi aremezimin tuzitam aman marki. Ana anemegham, a nan damazimin mizegham. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin

mikeme. ⁹ Ia ofa gamir gumaziba, Akar Gavgavir ki ia ganingiziba bar adar gin mangi. Ia nan akam batuegh, ia arazir kuram damigh, osimtizim ikiti, ki ia misueghti ia arighiregham. Ki Ikiavira Itir God, ki ua bagha ia ofa gamir gumaziba amisefe, egha ki mikemegha gifa.

¹⁰ “Ofa gamir gumazibar adarazir gumazim o amizim, merara gumazamiziba na ganidir ofabar amam. Igharazitav daman kogham. Gumazir dughiar otevimin ofa gamir gumazim ko itim, o an ingangarir gumazim, me uaghan daman kogham. Bar markiam. ¹¹ Eghti ofa gamir gumazimin ingangarir gumazamizir kinir a ivezeziba, ko borir amebam ofa gamir gumazir kamin dipenimin ikia oteziba, me ofa gamir gumaziba apir daghebar ami. ¹² Eghti ofa gamir gumazitamın guivim, ofa gamir gumazibar ikizimin azenan itir gumazir kinitam ko poroghiv iki, kamaghin a nan ofabar aman marki. ¹³ Eghti guivir kamin pam aremeghti a pura ikiam, o an pam aneteghti, a pura ikiva, boriba puvatigh, uamategh uan afeziamın dipenimin mangi, kamaghin, an ofa gamir gumazibar daghebar ami, kar dagher an afeziam inigh izamiba. Eghti gumazim o amizim ofa gamir gumazibar adarazir aven itir puvati, a daman marki. Bar marki.

¹⁴ “Egh gumazitam ofa gamir gumazibar adarazir mav puvati, egh deragh nighnighan kogh nan ofan nataba amegh, kamaghin a dagher kaba ikarvagh ofa gamir gumazim daningigh. A 5plan dagher naba inigh, kamaghin a 6plan dagheba isi da ikarvagh. ¹⁵ Ia ofa gamir gumaziba deraghvira gan, gumazamizir kiniba nan ofan kabar aman bar marki. ¹⁶ Ki Ikiavira Itir God, ki ua bagha ofan kaba misefe, egha dar anogoroke. Kamagh amizi, ia ofa gamir gumaziba, gumazir kinitamin amamangatighi a ofan kabar aman bar marki. Gumazir kaba dar amiva, osimtizim ikiam, egh ua dagheba ikarvagh da isi ofa gamir

gumazim daningam.”

¹⁷ Ikiavira Itir God kamaghin Moses mikeme, ¹⁸ “Ni akar kam isi Aron uan otariba ko Israelian gumazamizibav mikemegh. Ia Israelian gumazitam, o ikizir igharazibar gumazamizir Israelin kantrin ititam, an asizir tam isi ofan bar isia mighirim bagh an aku izam, kar ofan a uan akar dikirizim na ko amizim akirasa, o a uan ifongiamin gin ghua ofa damuasa, ¹⁹ a bulmakaun apurim o sipsipin apuritam o memen apurir tam inigh izi. Ia duaba mikarzim in itir asizitam in ofa damuan marki. Ia kamaghin damighti, ki a gifueghan kogham. ²⁰ Ia deraghviram oragh. Ia asizir mikarzim ikuvizi tam in ofa damuti, ki a gifueghan kogham.

²¹ “Gumazim, Ikiavira Itir God ko navir vamira ikiam in ofa damuam, kar ofan a uan akar dikirizir na ko amizim akirasa, o a uan ifongiamin gin mangi ofa damuasa, a bulmakau o sipsipin duaba an mikarzim in puvatizitam inigh izi. A kamaghin damighti, ki an ofa gifuegham. ²² Ia asizir damazir okaviriziba, o asizir suer kuraba itiba, o asizir mikarzim ikuviziba, o asizir duar ekiaba itiba, o asizir tuar kiniba, o asizir duar kuriba itiba isi, nan ofa damuan marki. Ia asizir katam nan ofa gamir dakozim in avim in an ofa damuan marki. ²³ Egh ia uari ofan tam uan ifongiamin a damusi, bulmakau o sipsipin soroghafariba otevezitam o ikizirizir tam iniam, a dera. Egh ia akar na ko dikirizir tam akirsi, asizir katam isi nan ofa damuan marki. Bar marki. ²⁴ Eghti asizir katam in turiam ikufi, o me an oke, o anebiki, o me an turiar ovizim amisefe, asizir kam ia na bagh ofa damuan marki. Ia asizir kamaghin gariba, uan nguazim in aven Ikiavira Itir God in ofa damuan marki. Bar marki. ²⁵ Egh ia ikizir igharazim in gumazim in dafarim in asizir katam inigh ofa damuan marki. Asizir kamagh gariba, dar

mikarziba ikuvigha, nan damazimin derazir puvati. Ezi ki ofan kamaghin garibar aghua. Ki bar dar aghua.”

²⁶ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei:
²⁷ “Bulmakau ko sipsip ko memeba otamin dughiamin, dar nguziba 7plan aruebar amebam ko ikegham. Eghti namba 8in aruemin ikegh mangi, ia da inigh avimin ofa damusi ofa gamir dakozimin mangi, eghti ki ian ofa gifuegham. ²⁸ Eghti ia bulmakaun amebam, o sipsipin amebam, o memen amebam, uan nguzim ko, ia aruer vamira uaghara aning misuegh aningin ofa damuan marki. Bar marki. ²⁹ Ki Ikiavira Itir God, ia na minabir ofan tam damusi, ia ofan arazibar gin mangiti, ki ian ofa gifuegham. ³⁰ Ia aruer manamin ofa gami, ia aruer kamra ofan asizir tuzibar amegh. Ia da ateghti da iki mangi animzaraghan otoghan marki. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin ia mikemegha gifa.

³¹ “Ia oragh. Ia deraghvira nan Akar Gavgavibar gin mangi. Ki Ikiavira Itir God. ³² Ia nan ziar bar zuezim dikabinan marki. Ia Israelian gumazamiziba kamaghin fogh suam, ki Godin bar zuezimra. Ki uabi Ikiavira Itir God, ki ua bagha ia misevezi, ia bar nan gumazamizir aghuibaram otifi. ³³ Ki ian Godin ikiasa, kamaghin, ki fomira Isipin kantrin aven, ia isa ian akua azenan ize. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin ami.”

23

Godin ziam fer dughiar ekiaba

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ² “Ni kamaghin Israelian gumazamizibav mikemegh: Kar dughiar ekiar ia nan ziam fasa ki inabaziba. Ia uari akuvagh dughiar kabar nan ziam fam.

³ “Ia 6plan aruebar ingangaribar amu. Egh aruer namba 7, kar Sabatın dughiam, avughsazir dughiar kamin ia ingaran marki. Ia uari akuvagh nan ziam fi. Egh ia danganir manamin iti, ia na bagh Sabatın dughiam amisefegh, ki Ikiavira Itir God. ⁴ Ki datirighin ia bagha misevezir dughiar gun ia mikimasa. Egh azenibar zurara ia dughiar kabar uari akuv nan ziam fi.”

God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam, ko Yis Puvatizir Bretin Isam Damuamin Dughiam

(Diboboniba 28:16-25)

⁵ Ikiavira Itir God kamaghin mikeme, “Ia, God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam damuam. Dughiar kam, azeniba vaghvagha, dar iakinir faragha zuim, an namba 14in aruemin guaratizimin, ia uari akuvagh nan ziam fi. ⁶ Ezi iakinir kamin namba 15in aruemin, kar Yis Puvatizir Bretin Isam Damuamin Dughiam. Egh ia yis puvatizir bretin kam ami mangi 7plan aruebar tugh. ⁷ Eghti aruer kabar faragha zuir aruemin, ia uari akuvagh nan ziam fiva, uan ingangaribar amuan marki. ⁸ Ia asiziba ko dagheba isi avimin Ikiavira Itir God bagh ofa damu mangi 7plan aruebar tugh. Egh namba 7 aruemin ia ua uari akuvagh nan ziam fi. Dughiar kamin, ia uan ingangaribar amuan marki.”

Dagher faragha anigha givazibar ofaba

⁹ Ikiavira Itir God ua kamaghin Moses migei, ¹⁰ “Ni Israelian gumazamiziba kamaghin me mikemegh: Dughiar ia mangi nguazir ki ia daningamimin ikiamimin, ia witin ian azenibar itir aniziba inigh, egh zurara azeniba bar,

23:3: Ua Me Ini 20:8-10; 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Godin Araziba 5:12-14
 23:5: Ua Me Ini 12:1-13; Godin Araziba 16:1-2 23:6: Ua Me Ini
 12:14-20; 23:15; 34:18; Godin Araziba 16:3-8

witin ikizir ia faragha ikeziba, ia da ater ofa gamir gumaziba bagh mangi. ¹¹ Eghti ofa gamir gumazim witin ikizir kamin suiragh a fegh a damuti, a nan damazimin ighuavamang, eghti ki ia gifuegham. Ofa gamir gumazim, Sabatin gin otivamin aruemin, an ofan kam damu. ¹² Eghti ia witin ofabar amuamin dughiamin, ia sipsipin nguzir azenir vamira itimin ofa damu, a bar deragh duaba an mikarzimin puvatigham. Eghti sipsipin kam, an ofan bar isia mighirim. ¹³ Egh ia plauan nar aghuim inigh, an osimtizim 2 kilogrem, egh olivin borem ko a veregh witin ofa tu. Ia ofan isia bar mighirim sara an ofa damu, eghti ki ikiavira Itir God, ki ofan tuamin kamin mughuriar aghuim baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. Egh uaghan, ia 1 lita wainin dipam inigh ofan kamning sara ofa damu. ¹⁴ Ia witin ikizir faragha ikezir kam, ia uan God bagh a inigh izeghan koghiva, ia witin igiar faragha azenimin inizir kam aman marki. Puvati. Ia faragh witin ikizir faragha ikezir kam inigh izegh, egh gin ia witin igiam ami. Ia witin ovizir isizir puvatiziba, ko witin ovizir ia avimin tuamiba, ko bretin ia ingarigh tuamiba, ia dar ami. Ia ofan arazir ki ifongezir kamin gin mangiti, ian ovavir gin otivamiba, me uaghan dar gin mangam.”

Azenibar Dagher Igiaba Asiamin Dughiamin Isar Ekiam
(Diboboniba 28:26-31)

¹⁵ Ikiavira Itir God ua kamaghin Moses migei, “Ia na bagha witin ikiziba atera izir aruemin gin, 7plan wighba mengegh. ¹⁶ Egh namba 7 wigh givaghti, aruer namba 50 otoghti, ia ua witin igiamin ofan igharazim na daning.*

23:15: Ua Me Ini 23:16; 34:22; Godin Araziba 16:9-12 * 23:16: Israelian dughiar ekiam kam, me Grighin akamin me, “Pentekos,” a garisi. Ezi Grighin akamin aven ziar kam, a “50plan arueba,” an mirara ghu. Ni uaghan Aposel 2:1in gan.

¹⁷ Ian avitoriba vaghvagh Bretin rubuzir pumuning inigh izi na daningigh, kar witin faragha anibar ofa. Ia Bretin rubuzimningin ingarsi Bretin rubuzir tam bagh, plauan aghuir 2 kilogremın itim inighıva, yis koma a veregh, egh Bretin rubuzir igharazim uaghan kamaghıra an ingarigh, aning tuagh. Egh Bretin rubuzir kamning inigh izi, Ikiavira Itir God bagh ofa damu. Ia aningın suiragh aning fi aning damuti, aning Ikiavira Itir Godın damazimın ighuavamang. ¹⁸ Ia bizir kaba sara Bretin kamın ofa damu. Ia 7plan sipsipın nguzir azenir vamıra itiba, ko bulmakaun apurir igiar tam, ko sipsipın apurir pumuning inigh izi. Ia asizir duaba mikarzibar itiba inian marki. Asizir aghuıbara inigh. Egh ia ofan bar isia mighirim na bagh a damu. Egh ia zuraram ami moghin, witin taba ko wain sara, ofan kam datigh. Ofan kam avim an isi mangı a bar mighirighti, averenir kinimın otogh. Eghti Ikiavira Itir God, ofan kamın mughuriar aghuim baregh, a gifuegh navir aghuim an ikiam. ¹⁹ Ia memen apuritam inigh arazir kuraba gın amadir ofa damu, egh sipsipın apurir igiar azenir vamıra itir pumuning inigh, God ko navir vamıran ikiamın ofa damu. ²⁰ Eghti ofa gamir gumazim witin faragha anibar ofan mın, Bretin kam ko sipsipın nguzimningın suiragh da fi da dar amuti, da nan damazimın ighuavamangı. Bizir kaba nan bizıbara. Eghti ki da inigh ofa gamir gumazıbar aningam. ²¹ Ia ofan kam gamir dughiamın ia uari akuvagh, nan ziar ekiam fi, egh ia uan ingangarıbar amuan marki. Ian ovavıba gın otivigh managh iki, me bar zurara arazir kamın gın mangam.

²² “Dughiar ia uan azenıba aghorimın, ia dagher azenimın dazighiamın tughav itim asian marki. Egh ia azenıbar tongın dagheba asi, egh taba ateghıva, ua mangı da

asian marki. Ia da ateghti da mamaghira ikiti, onganarazir gumazamiziba ko ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itiba, me da iniam. Ki Ikiavira Itir God, ki ian God, ki kamaghin mikeme.”

Sighabagh Iviamin Dughiar Ekiam

(Diboboniba 29:1-6)

²³ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei: ²⁴ “Ni kamaghin Israelian gumazamizibav kemegh. Namba 7in iakinim, an aruer faragha zuimin ia avughsi. Kar ian dughiar ekiar mam, egh ia sighabagh ivi uari akuv, egh Ikiavira Itir God minabiva an ziam fi. ²⁵ Dughiar kamin ia uan ingangaribar amuan marki. Ia ofa gamir dakozimin mangi, egh avimin nan ofa damu.”

God Gumazamizibar Arazir Kuraba Gin Amadir Dughiar Ekiam

(Diboboniba 29:7-11)

²⁶ Egha Ikiavira Itir God Moses migei: ²⁷ “Namba 7in iakinim, an namba 10in aruem, kar Gumazamizibar Arazir Kuraba Gin Amadir Dughiar Ekiam. Egh dughiar kamin ia dagheba ko agoroger araziba atakigh. Ia uari kuvagh nan ziam fi na minabiva na bagh avimin tuamin ofan tam inigh izi. ²⁸ Aruer kamin, God Gumazamizibar Arazir Kuraba Gin Amadir Dughiar Ekiam. Ofa gamir gumazim, ia bagh arazir kuraba gin amadir ofa damuti, ki Ikiavira Itir God, ian God, ki ian arazir kuraba bar da gin amadagham. Kamaghin amizi, ia aruer kamin ingaran marki. ²⁹ Eghti gumazitam aruer kamin daghebar amiva uan agorogeba abiraghan koghti, ki uan gumazamizibar tongin a batuegham. ³⁰ Eghti gumazitam ingangaritam aruer kamin a damuti, ki uabi uan gumazamizibar tongin a misueghti, an aremegham. ³¹ Ia oragh. Ki ua migei,

ia ingangaritam aruer kamin a damuan marki. Ia arazir ki ifongezir kam zurara an gin mangi. Eghti ian ovavir gin otivigh managh ikiamiba, me uaghan an gin mangi. ³²Ia dughiar ekiar kamin deraghvira avughsi. Iakinir kam, an aruer namba 9in, aruem uaghirir dughiamin ikegh mangiti, aruer namba 10in aruem ghuaghiri dughiam otoghti, dughiar kam bar moghira, ia an dagheba ko agoroger biziba bar da atakigh.”

Averpenibar Ikiamin Dughiar Ekiaba
(Diboboniba 29:12-40)

³³⁻³⁴ Ikiavira Itir God akar kam Israelia daningasa kamaghin Moses mikeme: “Iakinir namba 7, an aruer namba 15in, kar Averpenibar Ikiamin Dughiar Ekiam. Dughiar kamin, gumazamiziba temer aguabar averpenibar ingaram, egh 7plan aruebar dar iki Ikiavira Itir God ginighnigh. ³⁵Egh wighin kamin faragha zuir aruemin, ia nan ziam fisi uari akuv, egh ia uan ingangaribar amuan marki. ³⁶Egh ia wighin kamin arueba bar ia Ikiavira Itir God bagh ofa damuam. Egh namba 8in aruemin, ia ua Ikiavira Itir God ginighnigh an ziam fisi uari akuv, egh an ofan avimin tuamiba inigh izi dar ofa damu. Aruer namba 8, kar Ikiavira Itir Godin ziam famin dughiam, kamaghin amizi ia uan ingangaribar amuan marki.

³⁷ “Aruer kaba, kar nan dughiar ekiabara, ki Ikiavira Itir God. Ia nan ziam fisi uari akuv, avimin na bagh ofabar amu. Ia ofan bar isia mighiriba, ko wit tuer ofa, ko wain ingamin ofa, ko ofan igharazir maba, ia ofan kaba vaghvagh dar aruebara dar amu. ³⁸Ia dughiar ekiar kabar gin mangi, egh uaghan nan Sabatin dughiar gin mangi. Egh uaghan bizir ia zurara na ganidiba, ko akar dikiriziba

akiramin ofaba, ko ofan ia uari uan ifongiabar gin mangi na daningamiba, ia bar da isi na daningam.

³⁹ “Ezi namba 7in iakinimin, an dughiar namba 15in, ia faragh dagher faragha aniziba inigh givagh, egh ia Ikiavira Itir Godin dughiar ekia kam damuam, an aruer namba 15in ikegh, 7plan aruebar mangam. Dughiar kabar, ia averpenibar ikiva na ginighnigham. Dughiar ekia kamin aruer faragha zuim ko namba 8 aruemin, ia bar avughsi.

⁴⁰ Aruer faragha zuimin ia temer ovizir ia apibar dagher bar aghuitaba inigh. Ia temer detin aguaba ko temer dafarir aviriba itibar aguaba inigh. Egh ia nan damazimin 7plan aruebar bar akongegh. Ki Ikiavira Itir God, ian God. ⁴¹ Egh azeniba bar dar namba 7in iakinimin, ia 7plan dughiar kaba na bagh da misevegh, dughiar ekia kam damuam. Ian ovaviba gin otivigh zurara arazir kabar gin mangam. ⁴² Ia Israelian gumazamiziba bar, 7plan aruebar averpenir muziaribar iki. ⁴³ Ia kamaghin damuti, ian ovavir borir gin otivamiba ganigh fogham, ki Isipin kantrin ia inigha ian akua azenan ize, egha dughiar kamin ki ia gamima, ia averpenir muziaribar iti. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegha gifa.”

⁴⁴ Moses akar kam baregha, Ikiavira Itir Godin ziam famin dughiar ekia a inabazibar gun Israelian gumazamizibav gei.

24

Godin Purirpenimin lambar garir arazim

(Ua Me Ini 27:20-21)

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei: ² “Ni kamaghin Israelia mikemegh. Me lamin nan Purirpenimin itiba bagh olivin borer bar aghuim inigh izi. Eghti ofa

gamir gumaziba dimagaribar zurara lamin kabar apongti da isi mamaghira iki. ³ Lamin kaba, Aron guaratizibar dar apong, eghti dimagariba bar lamba isi mamaghira ikiti aminim tiragham. Lamin kaba, God bativamin Purirpenimin aven iki inir ekiar Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam modozimin azenan tuivigh iki nan damazimin isiam. ⁴ Lamin kaba, da aghorir me golin aghuarimin ingarizim gisin ikiti, Aron deragh dar ganti, dar angazanariba mungeghan kogham, egh da Ikiavira Itir Godin damazimin isivira ikiti, ki dar ganam.”

Bretin me isa God ganidim

⁵ Ikiavira Itir God kamagh Moses migei, “Ia 12 kilogrem plauan aghuiba iniva, 12plan bretin rubuzibar ingarigh. Ia vaghvagh bretin rubuzimin ingarsi, plauan osimtizir 1 kilogremin itim inigh. ⁶ Egh gin ia bretin kaba isi, dakozir bar zuezir me golin aghuarimin an pogha a noghezir kamın, pozir pumuningin dar arikigh, eghti 6pla vongin ikiti 6pla vongin iki, egh Ikiavira Itir Godin damazimin ikiam. ⁷ Egh ia pauran mughuriar aghuim zuim isi bretin pozir kamningin boroghin dar arikigh, egh gin Ikiavira Itir God bagh avimin pauran kamın nan ofa damu, a bretin kabar danganim iniam. ⁸ Egh Sabatin dughiabar zurara ofa gamir gumazim bretin kam dakozim datighti, a Ikiavira Itir Godin damazimin ikiam. Israelia arazir kamra gin mangi. Kar Akar Dikirizir Gavgavir mam, ki me koma a gami, eghti a zurara ikivira ikiam. ⁹ Kar dagher gumazamiziba Ikiavira Itir God bagha avimin ofa gamiziba, da bar nan bizibara. Eghti ki da isi Aronin ovavir boribar aningam. Kamaghin, bretin kam datirighin ko gin izamin dughiabar, an Aronin adarazir bret, ezi me bretin kam nan Purirpenim avinizir divazimin aven aneremi.”

God gumazir mam amizir arazir kuraba ikarvazir arazim migei

¹⁰⁻¹¹ Dughiar mam, gumazir mam iti, an afeziam Isipian gumazim, an amebam Israelian amizim. Amebamın ziam Selomit, Selomit a Dibrin guivim, a Danin anabamın adarazir mav. Egha Selomitin otarir kam, a me itir danganimın ikia, egha Israelian gumazir mam ko misosi. Aning uaning misogha ghua, Selomitin otarim Ikiavira Itir Godin ziam dibora akar kuram migia an ziam gasighasiz-ima, me a baraki. Kamaghın amizi, me a inigha Moses bagha ghu. ¹² Ezi Moses a isa gumazir mabagh aningizi, me kalabuzin min a ikegha a geghuva ikia, egha Ikiavira Itir God mizuai, a manmaghın gumazir kam mikimti, me arazir manatamin a damuam.

¹³ Ezi Ikiavira Itir God kamaghın Moses migei, ¹⁴ “Ni gumazir kam inigh danganir ia itimin azenan mangi. Eghti gumazir a na mikemezir akar kuraba baraghiziba, me bar uan dafariba an dapanim darikigh. Me kamaghın damighti, gumazamiziba fogham, gumazir kam arazir kuram gamigha osımtizim iti. Eghti gumazamiziba bar dagiaba fiva a mikinti an aremegham. ¹⁵ Eghti gin ni Israelia mikim suam: Gumazitam akar kuramin na mikemegham, an arazir kuram gamigha gifa, egh a uan arazir kuramin osımtizim ateram. ¹⁶ Gumazitam akar kuratam mikimiva Ikiavira Itir Godin ziam diponam, kamaghın an aremegham. A Israelian gumazimra, o ikizir igharazimın gumazamizir ian tongın ititam, gumazir nan ziam gasighasighamin manatam, gumazamiziba bar uari kuvagh dagiaba fiva gumazir kam mikinighti an aremegh.

¹⁷ “Eghti gumazitam gumazim o amizim misueghti an aremegham, eghti ia uaghan a misueghti an aremegh. ¹⁸ Eghti gumazitam gumazir igharazimın bulmakaun misueghti an aremegham, a bulmakaun igharazitamin a

ikaragh. Osımtızır kabanang akıramın arazim a kamakın, gumazitam gumazır ıgharazımın asızim misoghezi an areme, an asızır kamaghın garımra an asızim ikaragh.

¹⁹ “Eghti gumazitam gumazır ıgharazımın mikarzim gasıghasıgham, eghti ia arazır kamram a ikaragh. ²⁰ A gumazır ıgharazımın agharım apırıghtı, ia uaghan an agharım apırıgh. A gumazır ıgharazımın damazım gasıghasıghtı, ia uaghan an damazım gasıghasıkıgh. A gumazır ıgharazımın atariba apırıghtı, ia uaghan an atariba apırıgh. Gumazır manam bizım gamua, gumazır ıgharazım gasıghasıkı, eghti ia arazır kamra uam a ikaragh. ²¹ Gumazım gumazır ıgharazımın asızım misueghti an aremegham, eghti an asızır kamagh garımra a ikaragh. Eghti gumazitam gumazır ıgharazım misoghti an aremegham, eghti ia gumazır kam misueghti an aremegh. ²² Kı Israelia ia ko ikızır ıgharazıbar gumazamızır ian tongın itiba sara ia bagha Arazır kam atı. Kı İkiavıra İtir God, kı ian God, kı ia mikemegha gıfa.”

²³ Moses akar kabar gun Israelia mikemegha gıfa. Ezi gın me gumazır akar kuramın İkiavıra İtir Godın mıkemezır kam inıgha danganır me itımın azenan ghu. Egha me dagıabar a gınvızı an areme. Ezi arazır kamın, Israelia Akar Gavgavır İkiavıra İtir God Moses ganıngızımın gın zui.

25

Azenir namba 7ın Arazıba
(Godın Arazıba 15:1-11)

¹⁻² Moses Sainain Mıghsıamın ikiavıra itıma, İkiavıra İtir God akar kam Israelia mıkımasa a ganıngı: “İa gın nguazır kı ia danıngasa mıkemezır kamın mangı an

24:20: Ua Me İni 21:23-25; Godın Arazıba 19:21; Matyu 5:38

24:22: Dıbbonıba 15:16 25:1-2: Ua Me İni 23:10-11

otivigh, egh zurara namba 7in azenimin, ia nguazir kamın dagheba oparan marki. Ia nguazim ateghti, a pura iki. Ia Sabatin dughiaabar avughsi moghin, nguazim uaghan avughsam. Ia kamaghin damuva mikim suam, namba 7in azenim, a Ikiavira Itir Godin azenimra, kamaghin nguazim avughsi. ³ Ia 6plan azenibar, dagheba uan nguazimin da opar, egh wainin ikarizibar agharibar ghoriva azenibar dagheba iniam. ⁴ Egh ia namba 7in azenimin, ia nguazim ateghti, an avughsi. Egh ia azenir kam na bagh a anemiseveghti a Ikiavira Itir Godin Sabatin azenimin ikiam. Kamagh amizi, ia azenir kamın dagheba oparan marki, egh ia uan wainin ikarizibar aghariba aghoran marki. ⁵ Eghti witin taba puram otivigham, ia dar oviziba inighiva dagher dipenimin dar arighan marki. Egh wainin oviziba pura dar agharibar otivighti, ia da inigh wainin ingaran marki. Bar markiam. Azenir kamın nguazim deraghviram avughsam, kamaghin, ia aneteghti a pura iki. ⁶ Eghti azenir kamın dagheba pura ian nguazimin otivti, ia dar ami. Ia da isi dagher dipenimin dar arighan marki, egh wainbar amuan marki. Ia ko, ingangarir gumazir kiniba ko ingangarir amizir kiniba, ko ingangarir gumazir igharaziba, ko ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itiba, ia bar dar ami. ⁷ Egh bulmakauba, sipsipba, memeba, ko asizir atiaba sara ia dar ami.”

Azenir ua biziba ikarvaghimim

⁸ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia 7plan dughiaabar, 7plan azeniba meng mangi, kamaghira damu mangi 49plan azenibar otogh. ⁹ Egh ia azenir 49in, an namba 7in iakinim, an dughiar namba 10in, ia gumazitaba ameghti me ian nguibaba bar dar mangi sighbagh ivi. Kar Dughiar Ekiar Gumazamizibar Arazir Kuraba Gin Amadim. ¹⁰ Namba 50in azenimin ia datirighin sighbagh iviamin

dughiamin ikegh mangi azenir vamiran tugham, ia a damuti, a nan azenimra iki. Eghti ia gumazamizibav mikim suam, me azenir kamın firighireghti men osimtiziba givaghti me deraghvira ikiam. Azenir kamın, gumazir gumazir igharazibar nguazibagh ivezeziba, me vaghvagh ua nguazir kaba isi dar guizin ghuavibar aningigh, o men adarazir aningigh. Eghti ingangarir gumazamizir kiniba, me vaghvagh ingangarir kam ategh, ua uan adarazi baghvira mangi. ¹¹ Guizbangira, namba 50in azenimin, gumazamiziba deraghvira dapiagh avughsi bar akuegham. Egh azenir kamın ia uan nguazibar dagheba oparan marki, egh ia witin puram otivibar ghor da akuvan marki. Egh ia wainin dipabar ingarsi, wainin oviziba inian marki. ¹² Azenir kam, ia deraghvira dapiagh avughsi bar akongegh bar a ginighnigh, kar bar nan azenimra. Egh ia pura nguazimin otivir daghebara dami. Ia dagher igharazibar aman marki.

¹³ “Eghti azenir kamın gumazir nguaziba isa igharaz darazir da amangiziba, ia ua me dama uan nguaziba iniam. ¹⁴⁻¹⁵ Kamaghin, ia nguazim isa gumazir igharazimin amadazi, o a da nguazim givese, egh ia uarigh ifaran kogham. Ia nighnigh, azeniba manmaghin ikiavira iti, eghti bar akongamin azenim otoghti ia ua bizir kaba ikarvagh, egh manmaghin dughiabar an opariva dagheba iniam. Ia bar deraghvira nguazir kamın dagheba iniamin azenir ikiavira itibar ivezim givesegh. ¹⁶ Eghti azenir aviriba ikivira ikiti, dar nguazimin ivezim mavanang. Eghti azenibar dibobonim oteveghti, nguazimin ivezim magari. Guizbangira, a guizin nguazim givezezir pu. Puvati, a nguazir kamın otivir daghebagh ivese. A nguazir an agharimin ikiavira itir kamın azeniba mengiva, an azenir kabar nguazir kamın otivir daghebagh ivezam. ¹⁷ Ia uari uan namakatam gifaran bar marki. Ia uan Godin

atiating, egh arazir aghuibara damu. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.”

God gumazamizir an akamin gin zuiba deraghvira me damuam

¹⁸ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia deraghvira arazir ki ifongeziba ko bizir ki damuasa ia mikemezibar suiragh dar gin mangi, egh ia deraghvira nguazir ki ia daningamin kamin ikiam. ¹⁹ Eghti dagher avirim nguazimin otivti, ia zurara dagher aviribar ami mamaghira ikiam. Egh ia bar deraghvira nguazir kamin ikiam. ²⁰ Egh ia ua kamaghin mikim suam, ‘Namba 7in azenimin e dagheba oparan kogham, egh dagher aniziba inigh da akuvan kogham. Egh e kamaghin damuan kogh, e azenir kamin tizim amam?’ ²¹ Marki, ia mighin nighnighan marki. Ki Ikiavira Itir God, ki namba 6in azenimin bar deragh nguazim damighti, dagher aviriba otivtima ia dami mangi 3plan azenibar tugham. ²² Egh ia namba 8in azenimin dagheba opar, egh ia namba 6in azenibar inizir daghebar amivira ikiam. Egh ia dagheba ikivira iki mangi, ia dagher igiaba iniamin dughiam otogham.”

Nguazir me iniziba, me ua da ikarvagham

²³ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Gumazir igharazitam ia da nguazim givezegh, dughiar ruarimin an suighan marki. Kar guizbangira ian nguazim puvati. Kar Ikiavira Itir Godin nguazim, ezi ki Israelia ian taghizi ia an iti, mati gumazamiziba nguibar igharaziba ataghizi me men nguazibar iti.

²⁴ “Eghti ian gumazitam, ian namakar igharazitam da nguazim givesi, a deraghvira fogh, eghti gin nguazir kamin guizin ghuavim ua nguazim givesi, a givezam.

²⁵ “Eghti ian gumazitam bar biziba puvatigh, dagiaba bagh gumazir igharazim ateghti, an an nguazim

givezeghti, an anabar gumazim an akuragh a givesi pura iki, egh nguazir kam uam a givezegh uam a daningigh.*

²⁶ Eghti gumazir kamın akuragh uam a givezamin anabamin gumazamiziba puvatighi, a uabi gin dagiar aviriba itir dughiam, a ua nguazir kam givezam. ²⁷ A biziba ua da ikarvaghamin azenim gifoghsi, an azeniba meng, da manmaghin ikiavira iti. Egh an azenir kamın dagher nguazir kamın otivamiba bar dar ivezimin dibobonim manmaghin otogham. Egh a dagiaba inigh dagher kaba bagh, gumazir fomiram an nguazim givezezim a danigh, ua nguazir kam iniam. ²⁸ Egh an dagiaba oteveghti, a nguazir kam uam a givezeghan kogham, kamaghin gumazir fomiram an nguazim givezezim, nguazim an dafarimın iki mangiti azenir ua biziba ikarvaghamin otogham. Eghti azenir kam otoghamin dughiamın, gumazir nguazir kam givezezim, a ua nguazir kam isi an ghuavimra daningigh.

²⁹ “Eghti gumazitam nguibar ekiam avinizir divazimın aven uan dipenim anemadazi, gumazir igharazim a giveze, ezi dipenimın ghuavim ua uan dipenim givezamin azenir vamira iti. ³⁰ Eghti azenir vamira mangigh givaghti, a ua dipenir kam givezeghan kogham, a datirighin uam ivezamin tuaviba puvati. Bar puvati. Eghti datirighin dipenir kam, a gumazir a givezamin dipenim, ko an ovavir

* ^{25:25}: Hibrun arazim, gumazitam osimtizim batogham, eghti an anabatam an ganiva egh akurvaghamin ingangarim iti. Bizir bar ekiar namakar kam damuamim, an osimtizim itir gumazimın nguazim givezam, eghti nguazir kam an adarazir nguazimra. Ni Rut 3:9-13 ko 4:1-6, ko Jeremaia 32:6-12in gan. Asaian Akinafarimın akar isin zuir mam ghaze, God a gumazir gumazamizibar ganiva egh men akurvaghamin ingangarim itim. Ni uaghan, Aisaia 41:14 ko 43:14 ko 44:6 ko 44:24 ko 54:5 ko 60:16in gan.

borir gın otivamiba, a gın men dipenimin ikiam. Egh azenir biziba ua da ikarvaghamin dughiamin, a uam a daningan kogham. ³¹ Eghti nguibar dozir divaziba puvatiziba, dar aven itir dipeniba, ia kamaghin nighnigh suam, da mati nguazir dagheba oparim. Kamaghin, dipenibar ghuaviba ua dipenir kabagh ivezam. Eghti azenir ua biziba ikarvaghamin, gumazir dagh ivezeziba, ua da isi guizin dipenir ghuavibar aningam. ³² Eghti Livain anabamin adarazi arazir kamin gın mangan marki. Me, divazim avinizir nguibar ekiamin itir dipenim uam a givesi, me a givesegh. ³³ Egh Livain anabamin tav uan dipenim amadagh, egh uam a givezan aghuaghti, gumazir dipenir kam givezizim, azenir biziba ua da ikarvaghamin, a ua dipenim isi Livain gumazir kam daningigh. Guizbangira, ki Israelian anabar igharaziba bagha nguazibagh inamigha me ganingi. Ezi Livain anabam puvati. Ki Israelian anabar igharazibar nguazibar tongin, nguibar ekiar maba isa Livaibagh aningi. Kamaghin amizi, dipenir Livain nguibar ekiamin itiba, da dughiabar zurara Livain dipenibara. ³⁴ Egha uaghan, nguazir Livain anabamin nguibar ekiabar miriamin boroghin itiba, gumazir igharaziba dagh ivezan marki. Kar Livaibar nguazibara.”

Onganarazibagh amir gumazamizibar akurvazir araziba

³⁵ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ian namakabar tav, onganarazibagh amir gumazimin min ikiva, bizibagh ivezamin dagiaba puvatighti, ia uari an akurvagh, mati ia ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itibagh ami moghin, an akurvagh. Kamaghin, ian namakar kam ia ko ikiam. ³⁶⁻³⁷ Egh a pura ia da dagiaba inigh, egh ua dagiar iniziba ikarvaghsi, ia ua dagiatam dagh isin darighan

^{25:35:} Godin Araziba 15:7-8

^{25:36-37:} Ua Me Ini 22:25; Godin

Araziba 23:19-20

marki. Eghti a daghebagh ivezti, ia ua dagiataba daghebar ivezim gisin darighan marki. Ia Godram atiating, egh uan namakaba ateghti me ian tongin iki. ³⁸ Ki, Ikiavira Itir God, ian God, ki kamaghin ia mikemegha gifa. Ki ian Godin ikiasa, egha kamaghin, ki Isipin kantrin ia inigha ian akua azenan iza, Kenanin nguazim ia daningasava ami.”

Ingangarir gumazamizir kiniba damuamin araziba

³⁹ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Gumazitam onganarazibar amuva, ia ateghti ia ingangarir gumazir kinimin min a givezegh, egh pazi a damuti a ingangarir gumazir kinimin min ian apengan iki ingaran marki, mati ikizir igharazibar ingangarir gumazir kinibar min ia bagha ingari. ⁴⁰ A mati gumazir dagiaba bagha ingarimin min ia ko iki, egh ian ingangaribar amu mangiti azenir ua biziba ikarvaghaim otogham. ⁴¹ Egh azenir kamın a uan amuim ko boriba sara, me firighiregh ia ategh ua uan adarazi bagh mangi, uan inazir afeziabar nguazimin ikiam. ⁴² Bizir kamın mingarim kamakin. Fomira ia Israelia, kantri Isipin ingangarir gumazamizir kinibar itima, ki ia inigha azenan izezi ia bar Isip ataki. Kamaghin amizi, ia nan ingangarir gumazamizibar min otifi. Kamaghin, ia uan namakabagh ivezeghti, me dughiabar zurara ingangarir gumazamizir kinibar min ikian kogham. Bar marki. ⁴³ Kamaghin amizi, ia uan namakar ia ivezeziba, puvira me abin me damuti, me bar osimtizir dafaba sara ingangarir ekiabar amuan marki. Ia nan atiating, ki ian God, egh ia deraghviram me damu.

⁴⁴ “Egh ia ingangarir gumazamizir kiniba inisi, ikizir igharazir ian boroghin itiba da me inigh. ⁴⁵ Egh ia uaghan ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin ikia boriba bateziba, ia ingangarir gumazamizir kiniba, me da dagh

ivezam. Ia deragh me givezeghti, me guizbangira ian ingangarir gumazamizir kinibar min otifigh. ⁴⁶ Eghti ia gin arimighireghti, ian ovavir boriba ingangarir gumazamizir kinir kaba inighti, me zurara ian ovavir boribar ingangaribar amu mangivira ikiam. Me iananaba. Eghti ian namakabara, ian ingangarir gumazamizir kinibar otivighti, ia paza me damu me gativan marki. Ia deraghvira me damu.

⁴⁷ “Eghti ikizir igharazibar gumazamizir ian tongin itibar tav, dagiaba bar izivagham, eghti ia Israelia, ian tav onganarazibagh amir gumazimin min otoghiva, a ikizir igharazimin gumazir kam ateghti an a givezeghti, an an ingangarir gumazir kinimin min ikiam, o gumazir kamin tavin ingangarir gumazimin min otogham. ⁴⁸ Israelian gumazir kam kamaghin damigham, eghti ia uam a givezeghti, kamaghin deragham. An aveghbuatam, ⁴⁹ o an afeziar dozim, o namakatam o anabatam, uam a givezeghti deragham. Eghti a uabi dagiataba inigh, uabi uabi givezegh, egh ingangarir kurar kam atakigh. ⁵⁰ Gumazir kam, ikizir igharazimin gumazir a givezezim ko deraghvira nighnigh uaning kimiva fogh suam, azenir ikiavira itiba me da meng mangi azenir ua biziba ikarvaghamin tugham. Eghti gumazir, ingangarir gumazir kam givezezim suam, gumazir azenir kabar ingarir dagiabar ivezimin dibobonim manmakin. Eghti gumazir kam uabi, o an anabatam ivezir kamaghin garimra uam a givesegh. ⁵¹ Eghti azenir aviriba ikivira ikiti, gumazir kam dagiar bar ekiamin ua gumazir a givezezir kam daningigh. ⁵² Eghti azenir aviriba ikian koghti, azenir biziba ua da ikarvaghamin otoghti, a dagiar muziarim isi ua gumazir kam daningigh. ⁵³ Eghti ikizir igharazimin gumazir kam kamaghin ingangarir gumazim ginighnigh suam, a mati azenibar vaghvaga a ko ikia dagiaba bagha ingarir gu-

mazim, egh a puv a mikimiva, anebin pazi a damuan marki. An an asughasugh nimiram a damu. ⁵⁴ Eghti me arazir kabar gin mangi, ua gumazir kam givezan kogham. Eghti azenir biziba ua da ikarvaghhamim otoghti, gumazir a givezezim aneteghti, a firighirigh mangiva uan amuim ko boriba sara deraghvira ikiam.

⁵⁵ “Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki Isipin kantrin ia inigha azenan ize. Kamaghin, ia Israelia, ia nan ingangarir gumazamizibar min iti. Kamaghin amizi, ia uan tav ateghti, a dughiabar zurara ingangarir gumazir kinimin ikian marki.”

26

God deraghvira uan gumazamizir an akamin gin zuibar amuam

(*Godin Araziba* 7:12-24; 28:1-14)

¹ Ikiavira Itir God kamaghin migei, “Ia temer otevilla inigh dar asebar nedazibar ghoran marki, ia guarir akinitam inigh uan nguazimin anesaragham, o dagiatam inigh dighoriba a darighiti da ian asebar marvir guabar min ganti, ia marvir guar kabar ziaba fan marki, da gavgaviba pu. Puvati. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ia nan ziamra fi. ² Ki ia bagha misevezir Sabatin dughiabar, ia ingaran marki. Ia puram avughsi. Egh ia bar nan Purirpenim gifongegh a baghvira iki. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin ia mikemegha gifa.

³ “Egh ia nan arazir ki ifongezibar gin mangi, nan Akar Gavgaviba baragh, egh dar amu, ⁴ eghti ki amozim damuti, a uan izir dughiamra izam. Eghti ki ian daghebar amuti, da deraghvira ian nguazimin otivti, temeba biva ovizir aviriba ikiam. ⁵ Ia dagher bar aviriba ikiva, egh witin

26:1: Ua Me Ini 20:4; Ofa Gami 19:4; Godin Araziba 5:8; 16:21-22

26:3: Godin Araziba 11:13-15; 28:1-14

andiziba ini mangi, ia wainin ovizir anidiziba iniamimin dughiamin tugham. Egh ia wainin oviziba ini mangi, dughiar ia dagheba oparamimin tugham. Ia damiva naviba bar izevegham. Egh ia deraghvira uan nguazim dapiagham.

⁶ “Eghti ki navir amirizim ia danighti ia deraghvira dapiagh, egh dakuamin dughiamin, ia bizitamin atiatin-gan kogham. Ki asizir atiar misoziba ian nguazimin da batueghti apaniba nguazir kamin ia misoghan kogham. ⁷ Eghti ia apanibav sogh me abinti, men avirim ian damazimin arighiram. ⁸ Ian 5plan midorozir gumaziba 100plan apaniba abinigham. Eghti ian 100plan midorozir gumaziba 10,000plan apaniba abinigham. Guizbangira, ian apaniba bar ian damazimin arighiregham. ⁹ Eghti ki deraghvira ia damuva borir aviriba ia daning, egh ia damuti, ia bar avirasemegham. Eghti Akar Dikirizir Gav-gavir ki fomira ia ko amizir kam, ki gavgavim a daningam. ¹⁰ Eghti azenir givazimin dagheba, da ikivira iki mangi azenir igharazim batogham. Eghti dagher naba ikivira ikiti, ia dagher igiar andiziba iniva, ghuriba makunigh, egh dagher igiaba dar danganim darigham. ¹¹ Eghti ki ian tongin ikivira iki, akirim ragh ia gasaraghan kogham. ¹² Ki ian tongin daruva ian Godin ikiam. Eghti ia nan gumazamizbar ikiam. ¹³ Ki uabi Ikiavira Itir God, ki ian God. Ia fomira Isipin kantrin aven ingangarir gumazamizir kinibar ikezi, ki ian osimtizim agivagha ian akua azenan ize. Ki ia isa kalabus gatizir gumazibar gavgaviba abighizi, ia kalabus ategha bar akongegha ize.”

God gumazamizir an akam batoziba ivezir kuram me daningam

(Godin Araziba 28:15-68)

¹⁴ Ikiavira Itir God ua kamaghin migei, “Ia nan akaba baraghan aghuagh, egh nan Akar Gavgavir kabar gin mangan koghti, ki ivezir kuram ia daningam. ¹⁵ Ia akirim ragh nan arazir ki ifongezibagh asaragh, nan bizir ki damuasa ia mikemezibar aghuaghiva, nan Akar Gavgaviba baraghan koghiva, egh nan Akar Dikirizir Gavgavir ki ia ko amizir kam abighti, ¹⁶ kamaghin ki bizitamın ia damuam. Ki zuamira ia damighti, ia bar ikuvigh bar atiatigham. Ki ia damuti, ia arimariar bar ekiaba iniva, ian mikarziba puv fengti, ian damaziba okavighti, ian mikarziba nimira su magiri mangi bar ikuvigham. Ia azenibar dagheba opar, egh ia dar daghebar aman kogham. Apanibara, da ini dar amam. ¹⁷ Egh ki uabi ian apanim damuam. Ki gumazir igharaziba amadaghti, me izi ia misogh ia dikabinam. Eghti gumazir kaba ia gativagham. Apaniba tighar ia bagh izi ia gintighamin dughiamin, ia puram atiating aregham.

¹⁸ “Bizir kurar kabar gin, ia nan akam baraghan aghuavira ikiti, ki ian arazir kuraba bagh osimtizir avirim ia darighvira ikiam. ¹⁹ Egh ki ian ifaghatir arazimin gavgavim bar anebiragham. Ki amozimin tivaghti a ian nguazim gizan kogham, eghti nguazim bar misigh ainin min gavgavigham. ²⁰ Eghti dagheba ian nguazimin otivan koghti, ian temeaba ban kogham. Kamaghin, ia kamaghin fogh suam, ian ingangarir ekiam pura mangi givagham.

²¹ “Osimtizir kaba ia bativti, ia oraghan koghti, ki ian arazir kurar kabagh nighnigh, egh ki osimtiziba ia darighvira ikiam.

²² “Egh ki asizir atiaba ian tongin da amangti, da ian boriba ko bulmakaubav soghti da arimighiram. Eghti gumazir aviriba ikian kogh nguibamin tuavibar aruan koghti, gumazamizir vabara ikiam.

²³ “Osimtizir kaba ia bativighti, ia uan nighnizibagh iraghan aghuagh, nan akaba baraghan koghti, ²⁴ ki ian

arazir kurabagh nighnigh, ua dughiar bar aviribar ua ia ikaragh, ivezir bar kuram ia daning, egh bar puvira ia damuam. ²⁵ Ia nan Akar Dikirizir Gavgavim abighti, ki apaniba amadaghti me ia misogham. Eghti ia ti mangi nguibar ekiar divazir gavgaviba itibar aven mangiti, ki arimariar kurar ekiaba ia bagh da amangiti, gumazamizir avirim arimighiregham. Eghti ia ikuvamin dughiamin, ki ia isi apanibar dafarim darigham. ²⁶ Egh ki ian daghebar tivaghti, ia daghebar oteveghti ian amiziba dagher aviriba avimin da tuan kogham. Eghti bretba tuer danganimin avir vamira, 10plan amiziba uan dagheba tuam. Eghti ia bar bretin muziariba ini dar amiti mitiriam ian aghivira ikiam.

²⁷ “Eghti ki bizir kabar amuti, ia akirim na gasaraghvira ikiva, egh ua nan akaba batoghti, ²⁸ ki bar aningaghegh, ian arazir kuraba bangin, dughiar bar aviribar osimtizir bar ekiaba ua ia darigham. ²⁹ Mitiriam puvira ian aghiti, ia uari uan otariba ko guivibav sogh dar amam. ³⁰ Eghti ki uan navir averiamin aven ian aningaghegh, ia mighsiamin pin ingarizir danganir asebar ziaba febagh asighasigh, ian ofan migharir mughuriar aghuim zuibagh amir ofa gamir dakoziba apirigham. Egh ki ia misuegh ian kuaba isi marvir guar ki asighasighizir kabagh isin da kunigham. ³¹ Ki ian nguibar ekiaba ko dipenir ia asebar ziaba febagh asighasigh, ian ofabagh ifueghan kogham. ³² Egh ki ian nguazim bar a gasighasighti, ian apaniba nguazir kam inigh a dapiagh an ganti, a ikuvighti, me digavir kuram damigham. ³³ Ki apaniba amadaghti, me ia misogh ia batueghti ia tintinibar kantrin igharazibar mangegham. Eghti ian nguazim uaghan gumazamiziba puvatigh pura ikiam, eghti nguibar ekiaba ikuvigh ikiam.

³⁴⁻³⁵ “Eghti ia apanibar kantrin ikiamin dughiamin, ian nguazir kam pura avughsi ikiam. Ia fomira nguazir

kamin ikia egha nguazim ataghizi, a zurara namba 7in azenibar avughsir puvati, mati ki ia mikemezi mokin. Egh nguazim pura ikiamin dughiamin, a deraghviram avughsam, egh nguazim dughiar kam bagh bar akongegham. ³⁶⁻³⁷ Eghti ian varazira midorozimin arimighireghan kogh, egh mangi apanibar kantrin ikiam. Eghti ki ia damuti ia bar puviram atiating, egh ia oraghti, aminim temer dafaribagh ivangti, da tingaghiti, ia da baregh puram atiating aregham, mati apaniba gumazibar agintizima me ari. Eghti apaniba ian gintighan kogham, ia puram ari mangi tintinibar uarir ghuanang daghiram. Eghti apaniba ti ia ko misoghti, ia me ko misoghamin gavgaviba puvatigham. ³⁸ Kamaghin, ia ikizir igharazibar tongin ikiva apanibar nguazimin arighiregham, kar mati men nguazim ia tui. ³⁹ Ia ko ian inazir afeziaba amizir arazir kuraba bangin, ia osimtizim ikiam, kamaghin amizi, ian ikivira ikiamin varazira, apanibar nguazimin ikivira iki, egha bar kuvaremeghsi damuam.

⁴⁰ “Eghti gin ian ikivira ikiamin varazira, me uan arazir kurabagh nighnigh dar gun na mikimam. Egh me kamaghin mikim suam, ‘E uan inazir afeziaba ko arazir kuram gami. E ni barazir puvatigha nin akaba batoke.’

⁴¹ Guizbangira, ia akirim ragha na gasarazi, ki osimtizim ia ganigha, ian apanibar nguazimin ia amada. Eghti ian adarazi uan arazir akaba batozim ateghiva, uari abinigh, egh uan arazir kurabar ivezir kuram inigh givaghti, ⁴² ki ua uan Akar Dikirizir Gavgavim ko nguazir kam ginirigham. Akar Dikirizir Gavgavir kam, ki Abraham, Aisak, Jekop ko a gamua ghaze, ki nguazir kam isi men ovavir boribar aningam. ⁴³ Ia faragh nguazir kam ateghti, a pura dughiar ruarimin avughsi. Ia faragha nguazir kamin ikia egha nguazim ataghizi, a zurara namba 7in azenibar avughsir

puvati. Eghti nguazim pura ikiamin dughiamin, a deraghviram avughsi bar akuegham. Ia faragha akirim ragha bizir ki damuasa ia mikemezibagh asaragha, nan arazir ki ifongeziba bar dar aghua. Bizir kam bangin, ia osimtizim ater egh ivezir kuram iniam. ⁴⁴ Egh ia apanibar nguazim in ikiti, ki bar ia ateghan kogh, bar ia gasighasighan kogham. Bar puvati. Ki fo, ki kamaghin damighti, Akar Dikirizir Gavgavir ki ia ko amizir kam, a givagham. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki arazir katam damighan kogham. ⁴⁵ Egh ki ia ginighnigh egh Akar Dikirizir Gavgavir ki ian inazir afeziaba ko amizim uam a ginirigham. Kar gumazir ki fomira Isipin kantrin inigha men akua azenan izeziba. Ezi ikizir igharazibar gumazamiziba nan gavgavir ekiamin gani. Ki ian Godin ikiasa, kamaghin amizi, ki ua bagha ia inigha ize. Ki Ikiavira Itir God.”

⁴⁶ Ikiavira Itir God, bizir a damuasa Israelia mikemezir kaba, ko arazir a ifongeziba, ko an Arazir kaba, a Sainain Mighsiamin bar da isa Moses ganingi. Egha ghaze, Israelia bar dar gin mangi.

27

Gumazamiziba God ganidir bizibar Arazir maba

¹⁻² Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses migei, “Gumazitam uabi isi na daningisi, o gumazamizir igharazitam isi na daningasa akar dikirizim na koma a gami, a uan akar dikirizimin gin mangisi, a dagiataba isi ofa gamir gumazim daningigh. ³ Gumazamiziba uarigh ivezamin dagiar dibobonim kamakin. Gumazir 20plan azenibar ikegh mangi 60plan azenibar tughamim, me 500 kinan a givezam. ⁴ Egh amizir 20plan azenibar ikegh mangi 60plan azenibar tughamim, me 300 kinan a givezam. ⁵ Egh otarir 5plan azenibar ikegh mangi 20plan azenibar tughamim, me 200 kinan a givezam.

Eghti amizir 5plan azenibar ikegh mangi 20plan azenibar tughamim, me 100 kinan a givezam. ⁶ Egh otarir iakinir vamiran ikegh mangi 5plan azenibar tughamim, me 50 kinan, a givezam. Eghti borir guivir iakinir vamiran ikegh mangi 5plan azenibar tughamim, me 30 kinan a givezam. ⁷ Eghti gumazir 60plan azenibagh afirazim, me 150 kinan a givezam. Eghti amizir 60plan azenibagh afirazim, me 100 kinan a givezam.

⁸ “Eghti gumazir akar dikirizim gamizim, a uabi uabi givezamin dagiaba, o uan namakam givezamin dagiaba puvatigh, gumazir kam ofa gamir gumazim bagh mangi. Eghti ofa gamir gumazim ivezir kam gisivagh magiri gumazir kam damuamin ababanimin tughti, gumazir kam ivezam.

⁹ “Eghti gumazim asizitam isi, ki Ikiavira Itir Godin ofa damusi akar dikirizim damigh, an asizir ki ia mikemezir katamin ofa damu. Guizbangira, ia ofa damuamin asiziba, da bar nan bizibara. ¹⁰ Gumazir kam asizir aghuir kam ategh kuratamin ofa damuan marki. An asizir kuram inigh, aghuimin danganimin ofa damuan marki. A tam isi tamin danganim datighti, asizir kamning virara nana. ¹¹ Egh a nan damazimin mizezir asizitam na daningisi akar dikirizim damigh, egh asizir kamin nan ofa damuan kogham, kamaghin an asizim inigh ofa gamir gumazim bagh mangi. ¹² Eghti ofa gamir gumazim an ganam, a deraz o a ikufi, egh an ivezimin ababanim diponam. Eghti ivezir kam kamaghira iki. ¹³ Eghti gumazir kam uam asizir kam givesi, a ua dagiataba inigh egh ofa gamir gumazim diborozir dagiaba sara inigh izi. Ofa gamir gumazim 5 kina diboroghti, a 6 kinan ivezam. O, ofa gamir gumazim 10 kina diboroghti, a 12 kinan ivezam.

¹⁴ “Eghti gumazitam uan dipenim isi Ikiavira Itir God daningti, ofa gamir gumazim dipenir kamin ganam, a de-

raz, o a ikufi, egh ofa gamir gumazim ivezimın ababanım dıboroghti, ivezir kam kamaghıra iki. ¹⁵ Eghti gumazir uan dipenim isa İkiavıra İtir God ganingizim, a gın uam a givezeghti, kamaghın a dipenimin ivezim ko ua dagıataba sara a daningigh. Ofa gamir gumazim dipenir ivezim 100 kınan anetighi, gumazir kam 120 kınan ivezam. A dagıar kaba isi ofa gamir gumazim danigh, egh a ua uan dipenim iniam.

¹⁶ “Eghti gumazitam, uan inazir afeziabar dafarım da nguazir otevitam inigh, egh gın a uan nguazir otevir kam isi na daningti, ofa gamir gumazim nguazir kam tuisigh, me manmaghın balın oviziba nguazir kamin da oparam. Egh me ti 20 kilogrem balın oviziba oparam, eghti nguazimin ivezim, a 100 kınan tugham. ¹⁷ Gumazir kam, azenir ua biziba ikarvaghamin gın nguazir kam na danighti ivezim kamaghıra iki, egh a gıghan marki. ¹⁸ Egh an azenir ua biziba ikarvaghamin gın, azenir tabar gın, a na daningam, eghti ofa gamir gumazim gın izamin azenir ua biziba ikarvaghamin batıvsi, azenir ikiavıra itiba mengegh, egh a nguazir kamin ivezim gısvagh magirigh. ¹⁹ Eghti gumazir uan nguazim na ganingizir kam, a ua nguazim gıvesi, a dagıabar uam a givezam. Eghti ofa gamir gumazim 100 kınan ivesi a mikimti, a 120 kınan ua ivezam. A dagıar kaba isi ofa gamir gumazim danigh, egh ua uan nguazim iniam. ²⁰ A faragh na da ua nguazir kam givezeghan kogh, egh nguazir kam isi gumazir ıgharazimin amadagh, egh a gın uabi uam a givezan kogham. ²¹ Eghti azenir ua biziba ikarvaghamin otoghti, gumazir nguazir kam givezezim, a isi na daningigh. Eghti nguazir kam, a nan nguazimra iki mamaghıra ikiam. A na baghvıra ikiam. Eghti ki nguazir kam isi ofa gamir gumazıbara, me daningam.

²² “Eghti gumazitam nguazir otevitam ikiam, kar

nguazir an inazir afeziaba a ganingizir puvatizim, a faragha gumazir igharazim dama a givese, egh a nguazir kam inigh Ikiavira Itir God daningasa. ²³ Eghti ofa gamir gumazim, azenir ua biziba ikarvaghhamim bativsi, an azenir ikiavira itiba meng. Egh an azenir kaba bagh nguazir kamın izezimın ababanım atıghti, aruer kamra gumazim nguazir kamın dagiaba isi ofan gumazim daningam. Eghti dagiar kaba, da Ikiavira Itir Godın dagiabara. ²⁴ Eghti azenir ua biziba ikarvaghhamimın, gumazir kam nguazir kam uam a isi an guizin ghuavim daningigh.

²⁵ “Eghti ia bizir kabar osımtizim ko izezim bar deraghvira dar pon.

²⁶ “Asızir nguzir ivariaba da bar nana, kamagh amizi, ia ofan tam na daningisi, asızir nguzir ivariaba inian marki. Bulmakaun nguzir ivariam, o sipsipın nguzir ivariam, da bar nana. ²⁷ Eghti asızir nguzir ivariar kam nan damazimın zueghan koghti, ia uam a givesegh. Eghti ofa gamir gumazim an izezim 10 kınan anetıghti, ia 12 kına a daningigh. Eghti gumazir kam uam asızir kam givezeghan koghti, ofa gamir gumazim, gumazir igharazitamın anemadaghti, an ofa gamir gumazim diborozir izezimın a givesegh.

²⁸ “Eghti gumazitam Ikiavira Itir God baghavira ikiamın bizitam amisevegh, egh ingangarir igharazim damuan an anogorogham, egh a gumazir igharazir tamın anemadaghti an a givezan marki, egh a uaghan uabi ofa gamir gumaziba da, dagh izezan marki. A gumazitam o, amizitam o, asizitam o, a uan inazir afeziaba da inazir nguazir otevitam, bizir kaba da bar Ikiavira Itir Godın bizibara. A bar da amangan marki. ²⁹ Ia oragh. A na bagha

gumazim o amizim amisefe, a uam a givezan marki. Bar marki. Ia gumazim o amizir kam misueghti an aremegh.

³⁰ “Ezi nguazimin otivir dagher kaba, witin oviziba, o temer oviziba, ia da tuiragh 10plan pozibar amigh, egh pozitam na daningigh, ki Ikiavira Itir God. Egh a pozir kam aman marki. Kar nan bizimra. ³¹ Eghti gumazitam nan dagher pozim uam a givesi a givesegh. Eghti dagher kabar ivezim 5 kina, eghti a 6 kinan dagh ivezegh ofa gamir gumazim daningigh. ³² Ian 10plan bulmakauba o 10plan sipsipbar tongin, dar vamira vamira, a nana. Ia asiziba bar bizimin dar atigh, egh bar da mengegh, eghti 10plan asizibar tongin, dar namba 10in asiziba, da nana, ki Ikiavira Itir God. ³³ Ezi asizir namba 10 a dera, o a ikufi, ia igharazitam an danganim darighan marki. Eghti ia asizir igharazitam an danganim datighti, namba 10in asizim ko an danganim inizim, aning nana, ezi ia uam aning givezan kogham.”

³⁴ Akar Gavgavir kaba, Ikiavira Itir God Sainain Mighsiamin Moses ganingi. Egha ghaze, Israelia bar adar gin mangam.

Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir Ghurim ko
Igiam

The Holy Bible in the Aruamu language of Madang Province, Papua
New Guinea

Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins long Niugini
copyright © 2004 Pioneer Bible Translators and the Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons
Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format,
provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for
use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective
copyright owners.

2021-02-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 Feb 2021 from source files dated 17 Feb
2021

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea